

Wzrost 1,60m
24.05.2022
Zmily

RADA MIEJSKA W ORZYSZU
WPŁYNĘŁO

Dnia: 23. 05. 2022

Ilość załączników.....

Podpis..... 95/2022

2022-05-16

Raport o stanie Gminy Orzysz

Na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 roku poz. 559 ze zm.) Burmistrz Orzysza przedstawia niniejszym raport o stanie Gminy Orzysz w roku 2021.

Spis treści

Wstęp	7
Demografia	8
Ludność na podstawie rejestru mieszkańców i ewidencji ludności	8
Prognoza demograficzna do 2030 roku	9
Wnioski	11
Zagospodarowanie przestrzenne	12
Zmiany przepisów i procedur dotyczących planowania przestrzennego	12
Prace analityczne podjęte w obszarze planowania w 2021 roku	12
Decyzje administracyjne związane z procesem inwestycyjnym w 2021 roku	13
Wnioski	13
Ochrona środowiska i przyrody	14
Program Ochrony Środowiska	14
Jakość powietrza	16
Program usuwania Azbestu	16
Gospodarka Odpadami	16
Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami	17
Melioracje	18
Wnioski	19
Transport i komunikacja	20
Transport drogowy	20
Transport kolejowy	21
Komunikacja publiczna	22
Infrastruktura rowerowa i piesza	22
Wnioski	23
Gospodarka komunalna	24
Zaopatrzenie gminy w ciepło, energię i paliwa	24

Zaopatrzenie w wodę	24
System kanalizacji	24
Ciepłownictwo.....	25
Inwestycje wykonane w 2021 roku	25
Energia elektryczna	26
Oświetlenie	26
Zaopatrzenie w gaz	27
Cmentarze	27
Wnioski	28
Gospodarka, turystyka i promocja	29
Centrum Obsługi Inwestora	29
7 Cudów Mazur – promocja gospodarcza obszaru Krainy Wielkich Jezior Mazurskich.....	30
Rozwój przedsiębiorczości.....	30
Bezrobocie.....	30
Turystyka	31
Centrum Informacji Turystycznej.....	34
Promocja turystyczna	34
Budowanie i umacnianie marki „Orzysz Wojskowa Stolica Polski”	34
Marka „Orzysz Wędkarskie Serce Mazur”	35
Marka „Orzysz Naturalnie – Gmina Zielonych Projektów”	36
Wnioski	36
Obszary wiejskie	38
Kultura i dziedzictwo narodowe.....	39
Instytucje kultury.....	39
POLANA KULTURY Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Orzyszu	39
Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej.....	41
Ochrona zabytków	44
Wnioski	45

Oświata	46
Kadra pedagogiczna i niepedagogiczna.....	47
Doskonalenie nauczycieli	47
Wyniki nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Warmińsko – Mazurskiego Kuratora Oświaty	48
Opieka nad dziećmi do lat trzech	48
Wychowanie przedszkolne	49
Szkoly podstawowe	50
Branżowa Szkoła I Stopnia.....	51
Etaty wsparcia.....	52
Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz działania profilaktyczne:	53
Dowozenie uczniów do szkół, w tym niepełnosprawnych	53
Wyniki egzaminu ósmoklasisty 2020	54
Kształcenie młodocianych pracowników	55
Finansowanie edukacji	56
Wnioski	59
Mieszkalnictwo	60
Remonty.....	60
Program oddłużania mieszkań gminnych.....	61
Wnioski	62
Zdrowie i pomoc społeczna	63
Ochrona zdrowia.....	63
Programy profilaktyczne	66
Profilaktyka uzależnień.....	66
Polityka senioralna	69
Uniwersytet Trzeciego Wieku w Orzyszu	69
Rada Seniorów Gminy Orzysz.....	69
Pomoc społeczna.....	70

Program „Wspieraj seniora”	75
Projekt Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	75
Projekt Edycja Kart Biedronki	76
Projekt Kampania FASOFF	76
Projekt Kampania Biała Wstążka	76
Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej	76
Wnioski	78
Bezpieczeństwo publiczne	80
Policja.....	80
Monitoring w mieście	80
Krajowa mapa zagrożeń.....	81
Ochrona przeciwpożarowa	81
Obrona cywilna	81
Zarządzanie kryzysowe	82
Wnioski	84
Sport, kultura fizyczna i rekreacja	85
Instytucje sportowe	85
Inwestycje w bazę sportową	85
Imprezy i wydarzenia sportowe.....	86
Majątek i finanse gminy	87
Stan mienia gminnego	87
Stan finansów gminnych	89
Poziom zadłużenia i jego obsługa.....	92
Zarządzanie gminą	93
Władze gminy	93
Burmistrz Orzysz - organ wykonawczy	93
Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Orzysz	93
Urząd Miejski w Orzyszu – aparat pomocniczy Burmistrza.....	93
Rada Miejska w Orzyszu – organ stanowiący gminy	94
Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Orzyszu	94

Gminne instytucje.....	95
Przynależność do stowarzyszeń, korporacji i związków	96
Współpraca krajowa i zagraniczna	96
Budżet obywatelski	97
Partycypacja społeczna	97
Polityka informacyjna.....	97
Wnioski	98
Załącznik nr 1 do Raportu: Inwestycje w 2021 roku	90

Wstęp

Szanowni Państwo,

realizując obowiązek nałożony ustawą o samorządzie gminnym w załączeniu przedstawiam Państwu kolejny raport o stanie gminy Orzysz, tym razem za 2021 rok.

Raport jest podsumowaniem działalności naszej gminy, w tym jej jednostek organizacyjnych w minionym roku. Choć w znacznej mierze pokazuje nasza gminę w liczbach, danych statystycznych to za tym wszystkim kryje się wyteżona praca nas wszystkich, nasze zaangażowanie w realizację obowiązków, planów i marzeń. I choć miniony rok nie należał do łatwych, to staraliśmy się wyjść z niego silniejsi. Uwidocznione w nim dane wyraźnie wskazują, że nie zatrzymaliśmy się w dążeniu do efektywniejszego zarządzania Gminą, poprawy życia mieszkańców, a w szczególności w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania lokalnych inwestycji. Ogólna wartość inwestycji o charakterze publicznym, to niemalże 30 mln złotych, a przed nami realna szansa pozyskania kolejnych blisko 15 mln, w tym 10 mln na modernizację oczyszczalni ścieków i ok. 5 mln na remonty lokalnych dróg.

Utrzymywana odpowiedzialność i dyscyplina w zarządzaniu finansami gminy skutkuje nie tylko obniżeniem wysokości zadłużenia gminy, ale również możliwością zabezpieczania tzw. wkładów własnych gminy do realizacji projektów inwestycyjnych.

To dane optymistyczne, jednak aktualna sytuacja związana głównie z rosnącą w zastraszającym tempie inflacją powoduje, że nasze wydatki bieżące, planowane w ubiegłym roku, okazują się z dnia na dzień niedoszacowane. To może skutkować zachwianiem równowagi finansowej w tym roku - 2022.

Wierzimy jednak, że i tym razem uda nam się wyjść z tego kryzysu obronną ręką. To nasze wspólne zadanie, tak jak gmina Orzysz jest naszą wspólną sprawą.

Zapraszam do lektury i wspólnej dyskusji nad raportem.

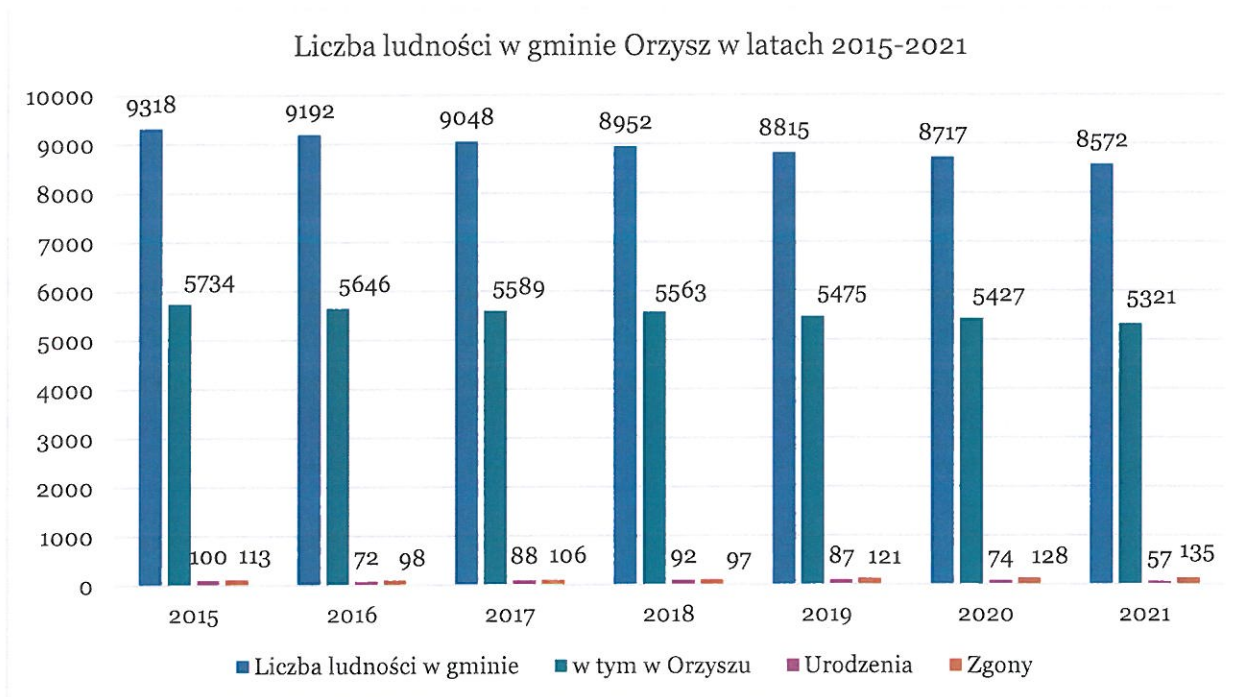
Burmistrz Orzysza

(-) Zbigniew Włodkowski

Demografia

Ludność na podstawie rejestru mieszkańców i ewidencji ludności

W okresie od początku do końca 2021 r. liczba mieszkank i mieszkańców gminy zmniejszyła się o 145 osób (98 w 2020), czyli o 1,6% przez co na dzień 31 grudnia 2021 r. spadła i wynosiła 8 572 osób (8 717), w tym 4286 kobiety (4 362) i 4 286 mężczyzn (4355).

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych:

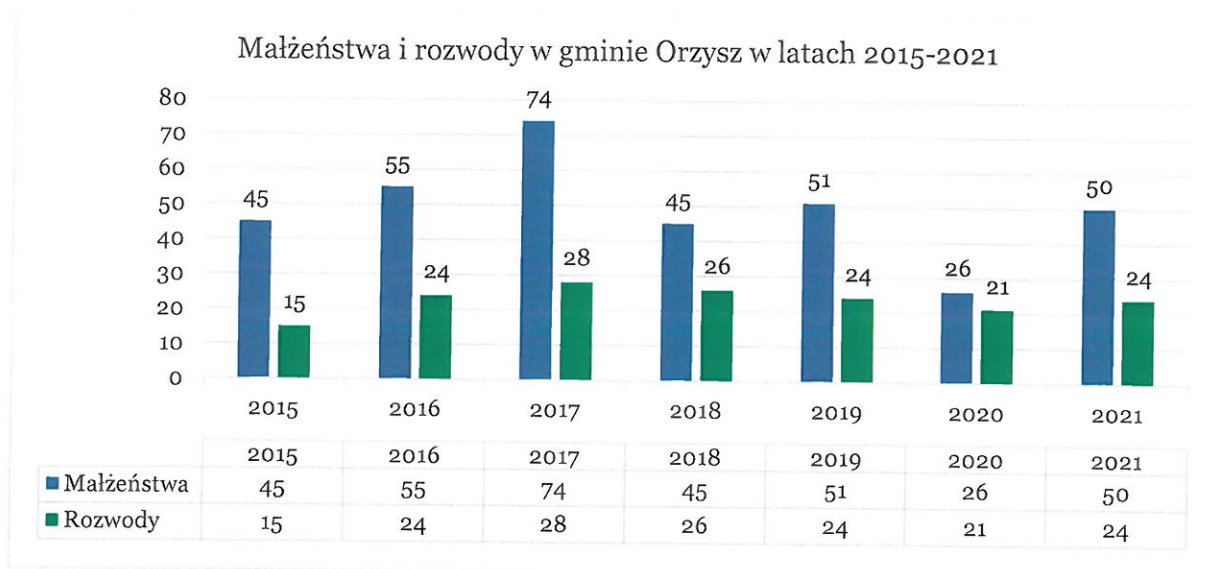
- liczba mieszkank w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) wynosiła 619 osób (637), a liczba mieszkańców – 1 299 (1331),
- liczba mieszkank w wieku produkcyjnym (15-59 lat) wynosiła 2 501 osób (2 599), a liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (15-64) wynosiła 5 565 (5 695),
- liczba mieszkank w wieku poprodukcyjnym wynosiła 1 121 (1 126), a liczba mieszkańców 1708 (1 691).

Na początku 2021 r. na terenach miejskich mieszkało 5427 osób (5475), a na terenach wiejskich 3290 osób (3340). Zmniejszenie liczby mieszkańców nominalnie było wyższe w mieście 106 osoby (48) niż na terenach wiejskich 39 (50). Zestawienie procentowe wskazuje, że stanowiło to odpowiednio 1,0% i 0,9%, co oznacza, że tereny zarówno miejskie jak i wiejskie wyludniają się w tym samym tempie. W roku poprzednim proporcja procentowego udziału wskazywała również tę równowagę.

W 2021 r. narodziło się w 57 dzieci (74), w tym 29 dziewczynek (37) i 28 chłopców (37). To o 17 dzieci (13) mniej niż w roku poprzednim. Najpopularniejsze imiona nadawane chłopcom to Stanisław, Tymon i Jan, zaś dziewczynkom Zuzanna, Julia i Hanna.

W tym czasie zmarło 135 osób (128), w tym 68 kobiet (60) i 67 mężczyzn (68). W porównaniu do roku poprzedniego to o 7 osób (7) więcej. Wobec tego przyrost naturalny w 2021 r. był ponownie ujemny, wyniósł -78 (-54). Najczęstsze przyczyny zgonów to: niewydolność sercowo-krążeniowa. W roku 2021 stwierdzono 2 zgony, których powodem byłyby Covid-19.

Liczba zawieranych małżeństw od 2015 roku oscylowała wokół 45-55 rocznie. Wyjątkiem był rok 2017, gdy zawarto aż 74 małżeństwa. W roku 2021 zawarto 50(26) małżeństw. To wysoka liczba, zważywszy, że w roku tym były ograniczenia w organizowaniu hucznych i licznych spotkań rodzinnych, które obowiązywały z powodu stanu pandemii.

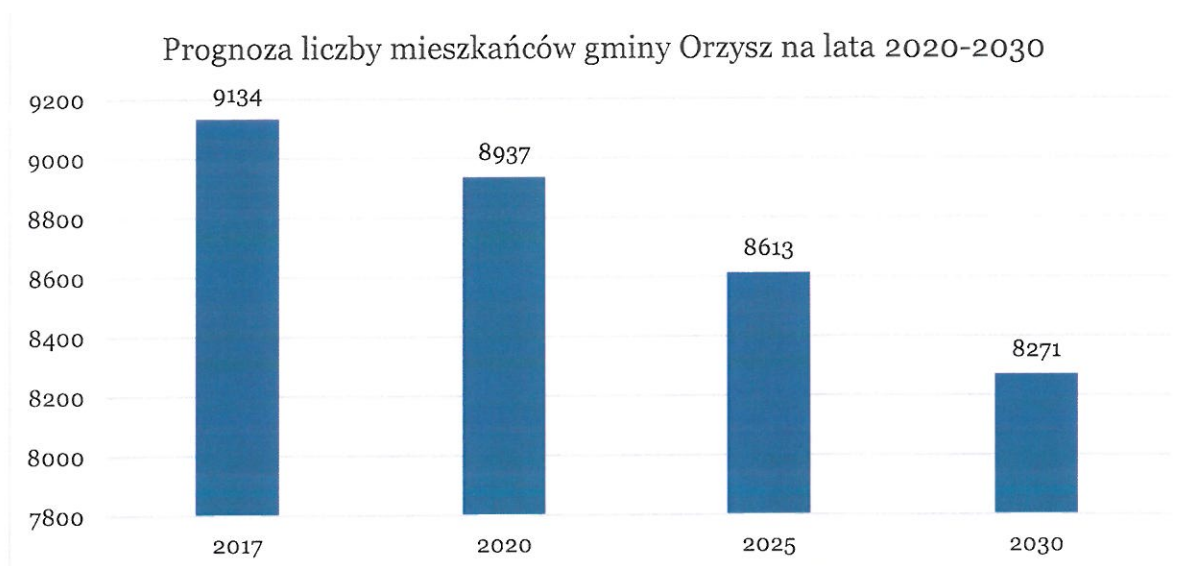
Na przestrzeni ostatnich 5 lat szybko wzrastała w gminie liczba rozwodów i obecnie utrzymuje się na poziomie ok. 25, w roku 2021 było ich 24 (21), co stanowiło 50% (80%) zawartych w tym roku małżeństw. Stan epidemii nie wpłynął na poziom rozwodów, jak i liczbę zawieranych małżeństw.

Corocznie Burmistrz Orzysza występuje z wnioskiem o uhonorowanie par, które wspólnie przeżyły 50 lat w związku małżeńskim. W 2021 roku było to 20 par (złożonych wniosków 8), które Prezydent RP odznaczył za wieloletnie pożycie. Uroczystości Złotych Godów towarzyszyły zawsze podniosła atmosfera i wzruszenie jubilatów, jednak z uwagi na stan epidemii w roku 2020 – 2021 nie odbyły się. W pierwszym półroczu 2022 roku zaplanowano wręczenie medali Jubilatów którzy obchodzili 50 lecie w roku 2020 i 2021.

Prognoza demograficzna do 2030 roku

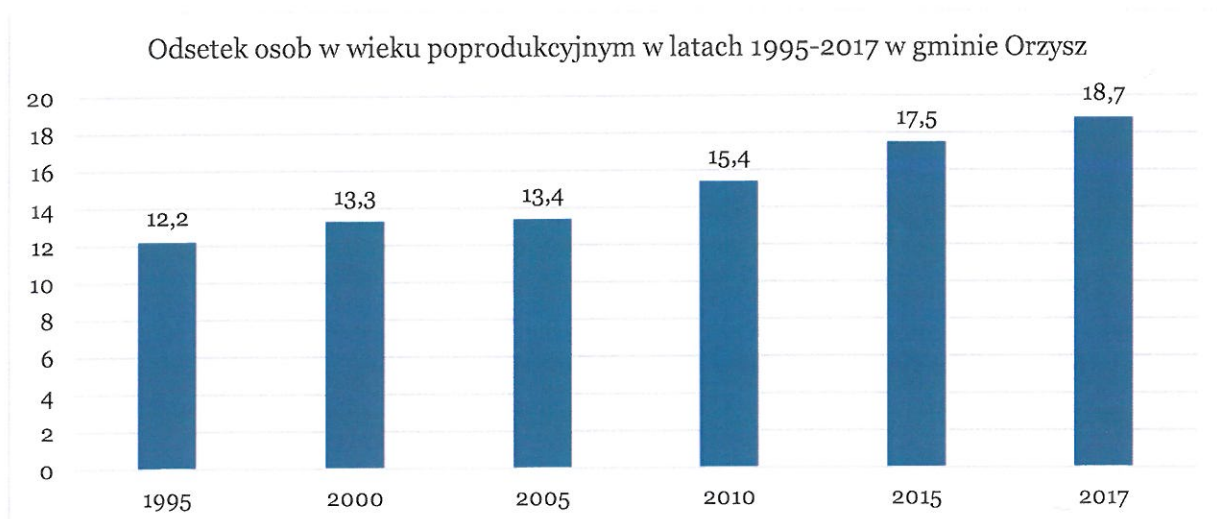
Wskaźniki demograficzne w gminie Orzysz na przestrzeni ostatnich lat, podobnie jak w całym kraju, Województwie Warmińsko-Mazurskim oraz Powiecie Piskim, wskazują systematyczne zmniejszenie liczby mieszkańców oraz zwiększenie obciążenia demograficznego, czyli zwiększenia liczby osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym.

W roku 2018 Biuro ds. pomocy integracji społecznej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Olsztynie, na podstawie „Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030” Głównego Urzędu Statystycznego, opracowało Wybrane dane demograficzne prognozowane dla gmin Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Dla Gminy Orzysz wybrane prognozy z tego opracowania prezentowane są poniżej.

Prognozowana liczba mieszkańców gminy na przestrzeni kolejnych 11 lat spadnie o 681 osób tj. o 7,6%. Obecnie rocznie spadek ludności sięga ponad 1%, prognoza zakłada więc spowolnienie dynamiki spadku liczby mieszkańców. Tym czasem rzeczywista dla gminy Orzysz liczba ludności w roku 2020 wyniosła 8717 i jest niższa od prognozowanej na poziomie 8937 o 220 mieszkańców (2,5%)

Nieprzerwanie od roku 1995 w gminie Orzysz notowany był najwyższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym na tle całego Powiatu Piskiego.

Trudno ocenić, w jakim stopniu wskaźnik determinuje wojskowy charakter miasta i obniżony wiek emerytalny dla służb mundurowych. Jednak prezentowane dane wskazują również na dużą dynamikę wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym, względem pozostałych grup tj. przedprodukcyjnej i produkcyjnej.

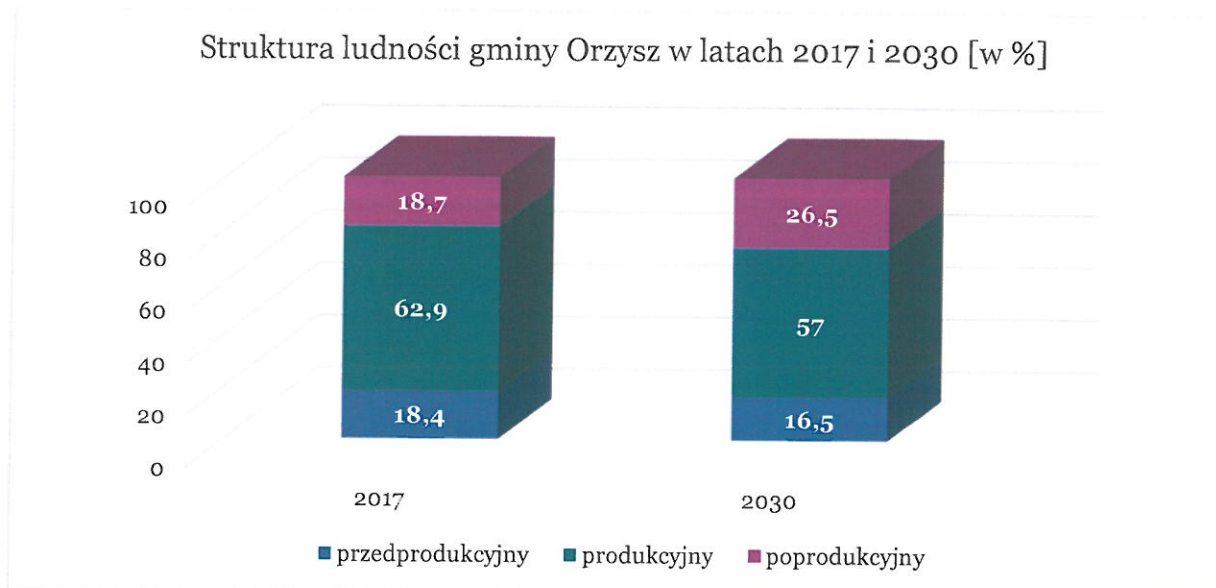
Prognoza wskazuje na utrzymanie trendu zaobserwowanego w latach ubiegłych.

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2017-2030 w gminie Orzysz			
2017	2020	2025	2030
18,7	21,1	24,0	26,5

Prognozowany odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w roku 2020 w wysokości 21,1% odbiega od rzeczywistego wskaźnika wynoszącego 23,2%. Niekorzystny trend okazuje się jeszcze głębszy niż zakładane prognozy w badaniu z 2017 rok. Różnica to 2,1%.

W roku 2030 według prognoz, co czwarta osoba w gminie będzie w wieku poprodukcyjnym, a odsetek osób w wieku 80+ w ogólnej liczbie mieszkańców utrzymujący się do 2025 roku na wyrównanym poziomie do 4,3 w roku 2030 osiągnie 5,5. Wskazuje to na postępujący proces starzenia się społeczeństwa gminy, charakterystyczny dla całego kraju, choć wydaje się, że w gminie Orzysz jest on znacznie silniejszy.

Zmianie ulegnie struktura wiekowa mieszkańców. Strukturę z roku 2017 i prognozowaną na 2030 prezentuje poniższa grafika.

Widoczny jest spadek zarówno odsetka osób młodych w wieku przedprodukcyjnym, jak też osób w wieku produkcyjnym. Sygnalizuje to potrzebę dostosowania zakresu usług publicznych i społecznych ze strony samorządu lokalnego, ale również regionalnego oraz państwa. Starzejące się społeczeństwo wymagać będzie powołania i rozwoju instytucji ochrony zdrowia, wsparcia osób niepełnosprawnych i starszych osób samotnych. Wyzwaniem będzie również jak najdłuższe utrzymanie osób w aktywności zawodowej, fizycznej i społecznej. Działania muszą być kompleksowe, systemowe i już wdrażane w postaci przemyślanej polityki senioralnej.

Wnioski

- 1) Liczba mieszkańców gminy systematycznie spada i w perspektywie do 2030 roku będzie nadal spadać.
- 2) W 2021 roku przyrost naturalny był znowu najniższy w całym badanym okresie -78, a jego wartość pozostaje niezmiennie ujemna.
- 3) Liczba rozwodów jest nadal wysoka i stanowi blisko połowę wszystkich zawieranych małżeństw w każdym roku.
- 4) Społeczeństwo gminy jest stosunkowo najstarsze w powiecie, zaś w 2030 roku, już co czwarty mieszkaniec będzie w wieku poprodukcyjnym, a co dwudziesty będzie w wieku 80 lat i więcej.
- 5) Rysuje się potrzeba spójnej i kompleksowej polityki senioralnej na poziomie gminy, regionu i państwa.

Zagospodarowanie przestrzenne

Zmiany przepisów i procedur dotyczących planowania przestrzennego

Polityka przestrzenna stanowi zadanie własne gminy, a zasady jej prowadzenia określa ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 503 ze zm.). Po unieważnieniu wszystkich planów zagospodarowania przestrzennego w 1998 roku gminy na nowo zmuszone zostały do opracowania dokumentów planistycznych. Kierunki i założenia polityki przestrzennej określa Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W gminie Orzysz obowiązuje aktualne Studium ustalone chwałą Nr XIII/89/99 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 28 grudnia 1999 roku. Ostatnia aktualizacja Studium miała miejsce w 27 lipca 2016r. uchwałą Nr XXVI/183/16 Rady Miejskiej w. Dopiero na podstawie aktualnego Studium można przystąpić do ustalenia planu, który przyjmuje Rada Miejska w drodze uchwały. Ustalenie planu jest procesem żmudnym, złożonym, długotrwałym i przede wszystkim kosztownym. W roku 2021 gmina Orzysz posiadała 23 ważne miejscowe plany zagospodarowania dla obszarów: miasto Orzysz, obręb Wierzbiny, Ogródek, Kamieńskie, Odoje, Nowe Guty, Okartowo, Góra, Mikosze, Ublik, Cierzpięty, Dziubiele – Suchy Róg. Plany obejmowały powierzchnię ok. 9553 (8183) ha, co stanowi około 26 (23)% obłożenia planami całej powierzchni gminy. Należy podkreślić, że jest to wysoki stopień pokrycia planami względem innych gmin w kraju.

Prace analityczne podjęte w obszarze planowania w 2021 roku

Uchwalone plany zagospodarowania na przestrzeni czasu tracą swoją aktualność względem oczekiwań i potrzeb mieszkańców, w tej sytuacji mieszkańcy występują z wnioskami o zmianę planu. Burmistrz raz na 5 lat dokonuje obowiązkowo analizy składanych wniosków i ocenia ich zasadność pod kątem potrzeby podjęcia prac nad zmianami w obowiązujących planach.

Ostatnią analizę przedkładanych przez mieszkańców wniosków przeprowadzono w 2018 roku. Uchwałą Nr LI/372/18 z dnia 23.04.2018 r. Rada Miejska w Orzyszu przyjęła wyniki „Analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Orzysz”. W 2020 roku była przeprowadzona procedura sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębach geodezyjnych Pianki, Grądy, Aleksandrowo gm. Orzysz. W dniu 03.02.2021 r. wszedł w życie Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego uchwalony Uchwałą Rady Miejskiej w Orzyszu Nr XXIX/219/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębach geodezyjnych Pianki, Grądy, Aleksandrowo, gm. Orzysz.

W 2021 roku wpłynęło 60 (33) wniosków o zmianę/opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W trakcie procedury jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- części obrębu geodezyjnego Góra, gm. Orzysz. Rada Miejska w Orzyszu podjęła Uchwałę Nr XXI/151/20 w dniu 26 marca 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Góra, gm. Orzysz.
- części obrębu geodezyjnego Orzysz. Rada Miejska w Orzyszu podjęła Uchwałę Nr XXXVII/272/21 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Orzysz;
- części obrębu geodezyjnego Okartowo. Rada Miejska w Orzyszu podjęła Uchwałę Nr XXXVII/273/21 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 30 czerwca 2021r. w sprawie przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Okartowo w sąsiedztwie Jezior Tyrkło oraz Śniardwy, gmina Orzysz;

- części obrębu geodezyjnego Nowe Guty. Rada Miejska w Orzyszu podjęła Uchwałę Nr XXXVII/274/21 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Nowe Guty w sąsiedztwie Jeziora Śniardwy, gmina Orzysz;

Planowanymi do opracowania miejscowymi planami w 2022 roku jest część obrębu Dziubiele, Orzysz.

Gmina Orzysz również planuje zmienić Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

W 2021 roku wydatki poniesione na sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego to 60 200,00 zł.

Decyzje administracyjne związane z procesem inwestycyjnym w 2021 roku

Na obszarach, na których nie ustalono planu, Burmistrz dokonuje weryfikacji planowanych inwestycji w trybie decyzji o warunkach zabudowy lub ustalenia celu publicznego. W 2021 roku wydano:

- decyzji o warunkach zabudowy – ilość 50 (46)
- decyzji o ustaleniu celu publicznego – ilość 1 (3)

Główną funkcją wydawanych decyzji administracyjnych ustalających warunki zabudowy w 2021r. była funkcja mieszkaniowa jednorodzinna.

W przypadku inwestycji w obszarze objętym planem zagospodarowania wystarczy uzyskać wypisy i wyrysy/zaświadczenia z planu, określające czy dany rodzaj inwestycji jest możliwy do zrealizowania. Łącznie wydano w 2020 r. 528 dokumentów (442) tego typu.

Wnioski

- 1) Gmina Orzysz posiada aktualne obowiązujące plany zagospodarowania dla wszystkich ważniejszych obszarów inwestycyjnych w gminie.
- 2) Powierzchnia objęta planami na koniec 202 roku to 9553 ha, co stanowi około 26% (23% w roku 2020) całości obszaru gminy. W kraju 30% obszaru jest objęte planami zagospodarowania.
- 3) Gmina prowadzi opracowania dla kolejnych obszarów w celu ustalenia szczegółowych zasad zagospodarowania. W roku 2021 wydatkowała na ten cel 60 200,00zł.
- 4) Wzrosła ilość wydawanych wypisów, wyrysów i zaświadczeń o 19,5%, co świadczy o zainteresowaniu inwestorów terenami posiadającymi plany zagospodarowania w gminie Orzysz.
- 5) Nieznacznie zwiększyła się ilość wydawanych decyzji lokalizacyjnych dla przedsięwzięć indywidualnych 0,5%, zaś dla inwestycji celu publicznego prowadzone było tylko 1 postępowanie.
- 6) Najczęstszą inwestycją dla której prowadzone są postępowania, jest zabudowa jednorodzinna.

Ochrona środowiska i przyrody

Program Ochrony Środowiska

Gmina posiada aktualny „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orzysz na lata 2019 – 2022 z perspektywą do 2026 r.”. Dokument, został opracowany zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2019 r. poz. 1396 ze zm.), uwzględniając część strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” dotyczących Ochrony Środowiska. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orzysz jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy. Zawiera cele i zadania, które powinna realizować gmina, jak i inne podmioty w celu ochrony środowiska w jej granicach administracyjnych.

Projekt „Orzysz Naturalnie - Gmina Zielonych Projektów”

W chwili obecnej trwają prace nad stworzeniem nowej strategii, która będzie wielopłaszczyznowym, wieloletnim dokumentem pn. „Strategia Gminy Orzysz - Orzyski Zielony Ład 2030”. Opierać się ona będzie o trzy osie koncepcyjne (kierunki działań) zgodne z symboliką kolorów orzyskiej flagi:

- O kolor żółty – przejrzyste powietrze, przez które przenika słońce,
- O kolor zielony – zielone obszary, dające wytchnienie,
- O kolor niebieski – krystaliczna woda, pełna naturalnych zasobów.

Każda z trzech osi to inny obszar interwencji i inne projekty, które służyć będą przeobrażaniu przestrzeni publicznej w naszej gminie:

- Oś żółta to zmniejszenie emisji CO², ograniczenie zapotrzebowania na energię oraz rozwój odnawialnych źródeł energii;
- Oś zielona to przede wszystkim zwiększenie powierzchni zielonych, zagospodarowanie odpadów oraz promocja lokalnej żywności;

To właśnie w tej części strategii opracowany zostanie program „Orzysz Naturalnie – Gmina Zielonych Projektów” szeroko włączający do współdziałania i współpracy lokalną społeczność, wspólnoty mieszkaniowe, sołectwa, organizacje pozarządowe, a także szkoły. W ramach Programu „Orzysz Naturalnie – Miasto Zielonych Projektów” mieszkańcy wskażą przestrzenie w mieście i na terenach wiejskich, które wymagają uporządkowania i zagospodarowania zielenią. Projektanci architektury zieleni dla każdego takiego miejsca opracują mini projekt zagospodarowania. Natomiast urząd miejski, jednostki organizacyjne gminy i stowarzyszenia podejmą próbę pozyskania z różnych źródeł środki finansowe na ich realizację.

- Oś niebieska to inwestycje wodno – kanalizacyjne, retencja i powtórne wykorzystanie wody np. wód deszczowych zgromadzonych w podziemnych zbiornikach.

W celu wdrożenia strategii „Orzysz Naturalnie – Gmina Zielonych Projektów” w ubiegłym roku powstał Zespół Konsultacyjny – Doradczy, w skład którego weszły osoby z różnych środowisk lokalnych. W skład zespołu weszło 16 członków, w tym trzech ekspertów w zakresie dendrologii i architektury zieleni.

Przedstawiciele orzyskiego społeczeństwa, reprezentować będą stanowiska mieszkańców i czuwać nad tym, aby zielona przestrzeń Orzysza stała się bardziej urozmaicona i funkcjonalna. Zadaniem Zespołu jest opiniowanie pomysłów, inicjatyw zgłoszonych przez orzyską społeczność. To właśnie mieszkańcy gminy będą mieli możliwość zaproponowania przedsięwzięć i konkretnych działań, a także wskazania miejsc w przestrzeni publicznej, które warto odnowić, zmienić, zazielenić lub urozmaicić rekreacyjnie w obszarach dbałości o czyste powietrze, zieloną ziemię i błękitną wodę.

W ramach posiedzenia powyższego zespołu w dniu 25 maja 2021 roku, członkowie zespołu przedstawili swoje propozycje zagospodarowania przestrzeni miejskich, z których wybrano do realizacji w pierwszej kolejności:

- stworzenie „Zielonego Skwerku” przy ul. Wojska Polskiego 4 (między kanałem Orzysz do budynku ul. Wojska Polskiego 8),
- nasadzenie drzew owocowych przy ul. Kanałowej,

- zagospodarowania terenu przy skateparku oraz za budynkiem ul. Rynek 6,
- zagospodarowanie terenu przy ul. Elckiej 28,
- zakup i zasadzenie bzów w różnych miejscach w Orzyszu.

Idąc zgodnie z powyższymi propozycjami w 2021 roku uporządkowano teren przy ul. Kanałowej (za budynkami ul. Elcka 4 i 6), gdzie zostały rozebrane garaże i budynki gospodarcze. W tym roku na tym terenie zostanie zaprojektowany i zorganizowany „Dziecięcy Sad”, gdzie młodzi rodzice każdego nowonarodzonego dziecka otrzymają od nas gotowe do posadzenia tam drzewko owocowe, które będzie rosło wraz z dzieckiem, cieszyło oczy i dawało radość. Zostanie również uporządkowany i zagospodarowany teren pomiędzy SPM-G Ośrodkiem Zdrowia a obecną targowicą miejską, na którym zostanie wybudowany pawilon rehabilitacyjny wraz z małą infrastrukturą – chodnik, ścieżki, uporządkowanie zieleni.

W ramach powyższego planu realizowano również szereg zadań w ramach poszczególnych osi:

I. Oś Żółta – Słoneczne powietrze

1. obszar – energia cieplna ze źródeł ekologicznych:

- wymiana indywidualnych źródeł ciepła – udzielono 19 dotacji dla indywidualnych gospodarstw na wymianę pieca na ekologiczny w wysokości 1 000,00 zł każda,

W 2022 roku zaplanowano na ten cel udzielenie dotacji w łącznej kwocie 25 000,00 zł.

- stacja pomiaru smogu – zadanie nie zostało zrealizowane gdyż nie było planowane w 2021 r. W tym roku zostanie rozważony pomysł zakupu stacji pomiaru smogu.

2. obszar - oszczędzanie energii

- wymiana oświetlenia ulicznego – w 2021 roku zakupiono i zamontowano 38 szt. energooszczędnych lamp oświetlenia ledowego w miejsce dotychczasowych lamp sodowych i rtęciowych; W tym roku zaplanowano zakup i wymianę 35 lamp ledowych i wymianę starych przy ul. Giżyckiej, Rynek i część przy ul. Elckiej.

II. Oś Zielona – Zielona ziemia

1. obszar – enklawy zieleni w mieście i na wsi:

- opracowanie projektu zagospodarowania zieleni w przestrzeni publicznej – omówiono szczegółowo wyżej;

- program „Wspólne podwórko” – w 2021 r. w ramach tego projektu udzielono dotacji dla 20 podmiotów (stowarzyszenia, fundacje, wspólnoty mieszkaniowe), które 30 % środków przeznaczyły na zakup drzew i krzewów, które zostały posadzone na terenach użytkowanych przez te podmioty; W tym roku przeznaczono na realizację programu „Wspólne Podwórko 2022” kwotę 50 000,00 zł, i w ramach tego zostaną udzielone dotacje z planowanym 30% przeznaczeniem środków na zagospodarowanie zielenią swoich enklaw.

- ławka w cieniu drzewa – w 2021 r. zakupiono i ustawiono 17 ławek, które zastąpiły stare ławki w centrum miasta, zebrane ławki mają zostać poddane renowacji przez pracowników ZUK Sp. z o.o. i zostaną rozstawione w różnych częściach miasta – w szczególności na ścieżkach pieszo rowerowych,

- nasadzenia drzew gatunków rodzimych – w 2021 r. posadzono 22 drzewa – lipy, wierzbę i brzozy; w tym roku planuje się również wykonanie licznych nasadzeń drzew gatunków rodzimych,

- zbiórka nakrętek na cele charytatywne – w mieście Orzysz ustawione są dwa pojemniki w kształcie serca, do których można wrzucać nakrętki, większy został zakupiony w 2021 r.,

2. obszar - segregacja odpadów

- odbiór foli rolniczej – zadanie realizowane było przez Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami w Giżycku,

- wymiana azbestu – to zadanie nie było realizowane, gdyż Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami w Giżycku – nie otrzymał w 2021 r. dotacji na ten cel, w ogóle nie były przyznawane,

III. Oś niebieska – Niebieskie wody

1. obszar – retencja wody

- stacja pomiaru warunków hydrologicznych – w 2021 r. nawiązano współpracę z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowym Instytutem Badawczym z siedzibą w Warszawie, który w miejscowości Mikosze Osada na działce stanowiącej własność

Gminy Orzysz wybuduje stację meteorologiczną w celu wykonywania pomiarów oraz zbierania danych meteorologicznych,

2. obszar sieć wodno – kanalizacyjna

- budowa przydomowych oczyszczalni - w 2021 r. nie udzielono żadnej dotacji gdyż nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie; w tym roku została zaplanowana w budżecie łączna kwota na realizację tego zadania w wysokości 4 000,00 zł.

Jakość powietrza

W gminie Orzysz, jak i najbliższej okolicy nie ma zlokalizowanej stacji pomiarowej w zakresie jakości powietrza. Przyjmuje się, że położenie w strefie „zielonych płuc Polski” gwarantuje czyste i dobrej jakości powietrze. Jednakże należy mieć świadomość, iż w okresie grzewczym, przy szczególnych warunkach atmosferycznych, jakość powietrza może być niższa w niektórych lokalizacjach. W 2019 roku przyjęto w formie uchwały zasady udzielania dotacji celowej z budżetu Gminy Orzysz na zadania służące ochronie powietrza, polegające na wymianie nieekologicznych źródeł ogrzewania na proekologiczne w budynkach mieszkalnych położonych na terenie Gminy Orzysz – w 2021 roku udzielono 17 dotacji w wysokości 1 000,00 zł na wymianę źródła ciepła. Program kierowany jest dla wszystkich osób zamierzających wymienić kocioł na ekologiczny (minimum 5 klasy), zarówno właścicieli domów jedno i wielorodzinnych. Program obejmuje również osoby budujące nowe domy, które zamiast tradycyjnego „kopciucha” zechcą zamontować ekologiczne źródło ciepła. Działania podjęte przez gminę są uzupełnieniem działań rządowego Programu „Czyste Powietrze”.

Program usuwania Azbestu

W 2021 roku zadania Gminy Orzysz z zakresu usuwania azbestu z terenu gminy był prowadzony przez Mazurski Związek Międzygminny Gospodarka Odpadami. W 2021 roku w naszej gminie nie zdemontowano i nie unieszkodliwiono azbestu gdyż nie pozyskano środków zewnętrznych na ten cel – Urząd Marszałkowski nie prowadził naborów.

Gospodarka Odpadami

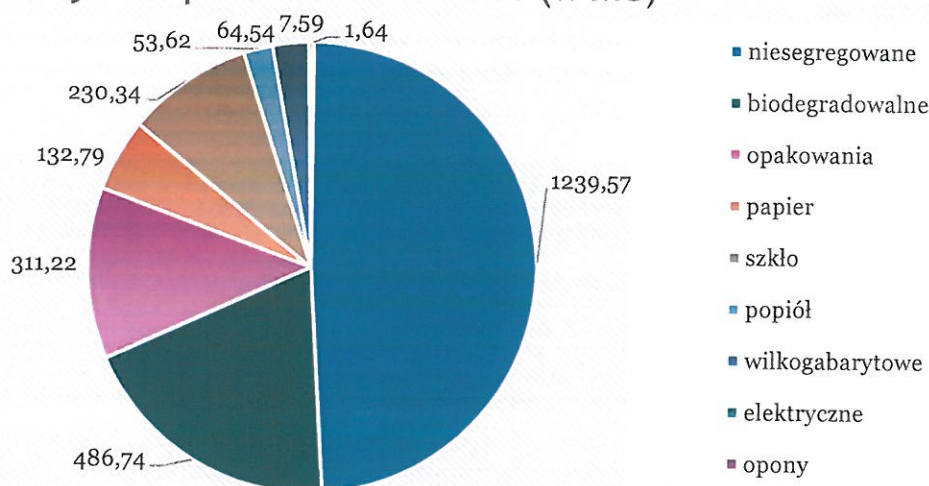
Gospodarkę odpadami na terenie gminy Orzysz prowadzi Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami zrzeszający 12 samorządów z terenu WJM. Samorządy wspólnie zbudowały regionalną instalację zbiórki i segregacji odpadów w Spytkowie.

W gminie Orzysz w 2021r. złożono łącznie 1965 deklaracji (1938). Ponad dwukrotnie więcej deklaracji złożono na terenach wiejskich 1367 (1332), w mieście 598 (606).

Wśród złożonych deklaracji wszystkie gospodarstwa zadeklarowały selektywny sposób zbiórki odpadów. Jest to obecnie wymóg ustawowy, nie ma możliwości prowadzenia zbiórki nieselektywnej.

Na terenie gminy Orzysz zebrano 2528,05 (3018,16)Mg odpadów, z czego 1239,57 (1753,52)Mg to odpady niesegregowane tj. 49,03 (65,58)%. Poniższa grafika pokazuje ilość poszczególnych odpadów zebranych z terenu gminy w Mg.

Ilość zebranych odpadów w roku 2021 (w MG)

Na podkreślenie zasługuje fakt, że na terenie gminy funkcjonował Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, gdzie mieszkańcy mogli dostarczyć poszczególne frakcje odpadów. W 2021 roku zebrano tam łącznie 85,14 (199,54)Mg odpadów.

Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami w roku 2021 zebrał od gospodarstw rolniczych zużytą folię rolniczą, sznurki do owijania belotów w ilości 8,94 (9,18)Mg.

W roku 2021 złożono 1008 deklaracji uwzględniających kompostownik. Średnio właściciel nieruchomości, na której znajduje się kompostownik wytworzył 153,70 kg odpadów bio/rok.

Od roku 2020 wdrożono Aplikację KIEDY WYWÓZ. Aplikacja podpowiada mieszkańcom o zbliżającym się terminie odbioru odpadów komunalnych. Aplikacja posiada wyszukiwarkę odpadów (co, gdzie wrzucić) oraz informuje o lokalizacji PSZOK i prowadzonych działaniach edukacyjnych. Pozwala również zgłosić lokalizację dzikiego wysypiska śmieci.

Zgodnie z art.3b ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2021, poz. 888 ze zm.) gminy obowiązane były osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej 20% wagowo za rok 2021. Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami osiągnął poziom – 26,96%.

Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami

Corocznie uchwalany Program ustala zasady wylapywania i opieki nad bezdomnymi zwierzętami domowymi i gospodarskimi. Program zapewnia realizację zadań takich jak:

- sterylizacja albo kastracja psów umieszczonych w schronisku prowadzonym przez Schronisko Dla Bezdomnych Zwierząt SONIECZKOWO, z siedzibą w Żarnowie Pierwszym 9A, 16-300 Augustów;
- trwałe oznakowanie zwierząt bezdomnych w schronisku, w celu ich identyfikacji;
- uśmiercanie (usypianie) ślepych miotów;
- zapewnienie opieki zwierzęciu, którego właściciel lub opiekun zmarł albo nie może sprawować opieki z przyczyn od niego niezależnych;
- edukacja społeczna dotycząca standardów utrzymywania zwierząt i zapobiegania bezdomności;
- poszukiwanie dotychczasowych właścicieli lub opiekunów zwierząt bezdomnych oraz nowego właściciela lub opiekuna;

- opieka nad kotami wolno żyjącymi w tym ich dokarmianie w okresie jesienno-zimowym oraz kastracja;
- opieka nad zwierzętami poszkodowanymi w wypadkach drogowych oraz w innych sytuacjach, jeśli zwierzęta wymagają pomocy weterynaryjnej.

W roku 2021 na opiekę nad zwierzętami poniesiono następujące koszty:

Lp.	Nazwa wydatku	Wydatki w 2021 [zł]
1.	Oплата za pobyt psów w schronisku	58 923,21
2	Całodobowa opieka weterynaryjna	2 596,05
3.	Zakup karmy dla kotów wolnożyjących	1 966,92
4.	Opieka nad wolnożyjącymi kotami w tym sterylizacja	5 260,00
5.	Zapewnienie miejsca w gospodarstwie	0,00
6.	Usypianie ślepych miotów	0,00
	RAZEM	68 746,18

Gmina Orzysz w 2021 r. w wyniku postępowania ofertowego korzysta z usług Schroniska Dla Bezdomnych Zwierząt SONIECZKOWO, z siedzibą w Żarnowie Pierwszym 9A, 16-300 Augustów;. W/w schronisko spełnia wszystkie wymogi stawiane przez ustawodawcę oraz Powiatowego Lekarza Weterynarii. Podczas pobytu wszystkie zwierzęta u których jest to możliwe zostają zaszczepione oraz zaczipowane. Na koniec roku 2020 r. do schronisko zostało przeniesionych 14 psów. Od 1 stycznia do 31 grudnia z terenu gminy wyłapano 15 psów, zaadoptowano 14 psów.

Pomoc weterynaryjna dla zwierząt w 2021 r. była udzielana przez podmiot wyłoniony w postępowaniu ofertowym - Gabinet Weterynaryjny lek. wet. Mirosław Talaga. W ciągu roku 2021 pomocy po wypadkach komunikacyjnych udzielono 3 zwierzętom. Podjęto sterylizację 30 kotek.

Gmina Orzysz w zeszłym roku zakupiła około 150 kg karmy suchej i mokrej dla kotów wolnożyjących. Karma wydawana jest dla opiekunów kotów wolnożyjących w okresie jesienno-zimowym.

W 2021 roku w miesiącu grudniu została zorganizowana akcja zbierania karmy dla bezdomnych zwierząt pod hasłem „Miska pełna serca”, podczas której zebrano około 107 kg karmy dla psów oraz około 100 kg karmy dla kotów. Do akcji zaangażowali się Harcerze, wolontariusze ze Świetlicy Środowiskowej KAJAK w Orzyszu, społeczne opiekunki zwierząt. Karma dla kotów została przekazana społecznym opiekunkom bezdomnych kotów z Gminy Orzysz, natomiast karma dla psów została przekazana do schroniska Sonieczkowo.

Melioracje

Na terenie gminy od 2013 roku funkcjonuje Gminna Spółka Wodna, która rokrocznie korzysta z przyznanej dotacji Gminy oraz Wojewody i realizuje prace na urządzeniach melioracji szczegółowej.

W roku 2021 w Gminna Spółka Wodna nie realizowała prac melioracyjnych z zaangażowaniem środków budżetu gminy.

W roku 2022 zaplanowano dotację dla spółki w wysokości 20 000,00zł.

Wnioski

- 1) Pomimo położenia w najczystszej regionie Polski również przed gminą Orzysz stoją wyzwania w zakresie ochrony środowiska. Gmina podejmuje działania dodatkowe, mające na celu poprawę środowiska, w szczególności jakości powietrza, dotując wymianę nieekologicznych kotłów.
- 2) Gospodarka Odpadami jest prowadzona w ramach Związku Międzygminnego, to pozwoliło na zbudowanie regionalnej instalacji zbiórki i utylizacji spełniającej restrykcyjne wymogi środowiskowe. Dzięki systematycznej edukacji mieszkańców na poziomie Związku osiągnięto wskaźnik przygotowania odpadów do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.
- 3) Wszystkie gospodarstwa deklarują segregowanie odpadów w gminie Orzysz, jednak nadal blisko 49% wszystkich odpadów to odpady niesegregowane.
- 4) Poszerzanie terenów zielonych w obrębie miasta ma na celu nie tylko podniesienie estetyki miejsc, ale przede wszystkim polepszenie jakości powietrza w mieście.
- 5) Gmina corocznie wydatkowała kwotę ponad 70 tys. na działania przeciwdziałające bezdomności zwierząt domowych i gospodarczych. Najwięcej środków pochłania wyłapanie i utrzymanie psów w schronisku.
- 6) Gmina jest jedną z niewielu, gdzie aktywnie funkcjonuje Gminna Spółka Wodna. Dzięki jej kilkuletniej działalności poprawia się systematycznie stan urządzeń melioracyjnych.

Transport i komunikacja

Transport drogowy

Orzysz leży na skrzyżowaniu dwóch dróg krajowych: nr 16 przecinającej region z zachodu na wschód oraz nr 63 przecinającej województwo z południa na północ. Wiąże się to z dużym nasileniem ruchu przy niskim standardzie dróg krajowych i ich złym stanie technicznym. W 2019r odcinek drogi nr 63 przebiegający przez miasto Orzysz w ciągu ulicy Wojska Polskiego został zmodernizowany wraz z oświetleniem przejść dla pieszych i wymianą oświetlenia ulicznego. Nadal trwają prace koncepcyjne nad przebiegiem drogi krajowej nr 16, które obecnie są na etapie uzgodnień. Koncepcje zakładają jeden wariant przebiegu drogi przez teren gminy Orzysz. Znacznym utrudnieniem w ruchu drogowym w Orzyszu jest nierozwiązany problem skrzyżowania DK nr 16 i 63. Pomimo starań samorządu lokalnego u zarządcy dróg krajowych tj. GDDKiA na poziomie centralnym i wojewódzkim, nie udało się doprowadzić do budowy ronda lub oznakowania świetlnego w/w skrzyżowania.

Na terenie gminy Orzysz zgodnie z ustawą z dnia 21 marca 1985 r o drogach publicznych (Dz. U z 2020r., poz. 470) usytuowane są trzy kategorie dróg publicznych: krajowe, powiatowe i drogi gminne.

Do dróg krajowych zaliczamy DK nr 63 i DK nr, 16 które są zarządzane przez GDDKiA Rejon w Elku i Giżycku.

Na terenie gminy Orzysz usytuowanych jest 19 odcinków dróg powiatowych zarządzanych przez Powiatowy Zarząd Dróg w Piszczu oraz 36 dróg zaliczonych zgodnie z uchwałami Rady Miejskiej w Orzyszu do kategorii dróg gminnych i zarządzanych przez Burmistrza Orzysza.

Publiczne drogi stanowią infrastrukturę dróg gminnych o długości 52, 959 km z tego:

- 15, 077 km to drogi bitumiczne;
- 3, 043 km z kostki;
- 0, 665 km brukowe;
- 3, 929 km wzmocnione tłuczniem
- 30, 245 km gruntowe

Pozostałe drogi niezaliczone do w/w kategorii dróg publicznych o długości około 266 km, zgodnie z art. 8 ustawy o drogach publicznych stanowią drogi wewnętrzne, których właścicielem jest Gmina Orzysz.

W roku 2020 Gmina Orzysz zrealizowała następujące inwestycje drogowe ze środków własnych:

Lp	Nazwa inwestycji	Długość odcinka	Koszt inwestycji	Kwota dofinansowania
1.	Budowa drogi gminnej na ul. 1 Maja w Orzyszu	0,870 km	1 830 832,67 zł	889 149,19 zł
2	Przebudowa drogi we wsi Czarne	0,245km	156 300,50 zł	78 150,25 zł
3	Przebudowa drogi gminnej Dziubiele-Suchy Róg	0,800 km	570 845,00	0,00 zł

Gmina Orzysz wzorem ubiegłych lat w 2021 roku starała się wykonywać inwestycje drogowe z dofinansowaniem zewnętrznym od Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z Funduszu Dróg Samorządowych w ramach zadania: „Przebudowa drogi gminnej na odcinku Dziubiele – Suchy Róg” jako etap II i ostatni połączenia miejscowości Dziubiele-Suchy Róg.

W 2021 roku wykonano inwestycję z dofinansowaniem z Funduszu Dróg Samorządowych pn: „Budowa drogi gminnej - ul. Maja o dł. 0,87 km wraz z całą infrastrukturą techniczną na działce o nrgeod.158, 154/4, 152/26, 152/54, 152/77, 129/2, 129/3, 129/4, 129/8, 582/4, 152/84 w Orzyszu ul. 1 Maja.

W 2021 r. wykonano inwestycję drogową pn: „Przebudowa nawierzchni drogi dojazdowej do gruntów i gospodarstw rolnych we wsi Czarne gm. Orzysz” z dofinansowaniem od Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W 2021 r. wykonano inwestycję drogową pn: „Przebudowa drogi gminnej Dziubiele-Suchy Róg” etap I, finansowaną ze środków Gminy Orzysz.

W 2021 roku na bieżące utrzymanie dróg gminnych i wewnętrznych wydatkowano z budżetu Gminy Orzysz n/w środki finansowe na:

- zakup materiałów na drogi (pospółka, masa na zimno, znaki drogowe) – 118 210,44 zł;
- usługi na drogach – 247 063,46 zł;
- zimowe utrzymanie 119 722,92 zł.

Powiatowy Zarząd Dróg w Pisz w 2021 roku z zaplanowanych inwestycji na drogach powiatowych usytuowanych na terenie Gminy Orzysz wykonał przebudowę drogi powiatowej nr 1698 N na odcinku DK nr 63 – Ublik o wartości ok. 5 600 000,00zł oraz przebudowa drogi powiatowej w miejscowości Strzelniki o wartości ok. 2 155 000,00 zł.

Transport kolejowy

Orzysz leży na szlaku kolejowym Elk-Olsztyn. Ruch pasażerski na tej trasie jest zawieszony od 10 lat. Powodem był zły stan torowiska oraz mała liczba korzystających. Staraniem wojska odcinek torów Elk-Orzysz został gruntownie wyremontowany i obecnie odbywa się tu transport sprzętu i wyposażenia wojska na potrzeby poligonu oraz jednostki wojskowej w Orzyszu. Istnieje jednak potrzeba przywrócenia połączenia pasażerskiego na tym odcinku dla dojeżdżających do pracy żołnierzy oraz licznej młodzieży dojeżdżającej do szkół średnich do Elku.

Z inicjatywy Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz samorządów lokalnych, w tym również Gminy Orzysz, zgłoszono „Modernizację linii kolejowej nr 223 Czerwonka- Biskupiec-Mragowo-Mikołajki-Orzysz” do „Programu Uzupełnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej+ do 2028 r.”. Niestety wysokie kwoty przebudowy i utrzymania tej linii w myśl programu miałyby ponieść samorządy, które nie są w stanie wygenerować tak wielkich kwot w swoich budżetach.

Trwają prace nad uruchomieniem linii kolejowej nr 29 na odcinku Ostrołęka-Łomża- Pisz-Orzysz-Giżycko, która w przyszłości miałaby połączyć Giżycko z Warszawą i Centralnym Portem Komunikacyjnym. W chwili obecnej wykonywana jest inwentaryzacja przyrodnicza na potrzeby przeprowadzenia analiz i sporządzenia dokumentacji środowiskowych dla inwestycji kolejowych związanych z budową Centralnego Portu Komunikacyjnego, w ramach projektu pn. „Budowa linii kolejowej nr 29 na odc. Łomża-Pisz-Orzysz-Giżycko”.

Komunikacja publiczna

Komunikację publiczną na terenie gminy Orzysz zapewnia Firma Przewozy Pasażerskie Arkadiusz Gietek ul. Spacerowa 12-200 Pisz, która otrzymała zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym (tj. Dz. U z 2019 r., poz. 2140 ze zm.) zezwolenie na wykonywanie regularnych przewozów krajowych w transporcie drogowym i obsługuje n/w linie komunikacyjne:

- 1) Ublik -Orzysz- Nowe Guty- Orzysz
- 2) Orzysz – Rostki Skomackie- Dąbrówka
- 3) Orzysz – Góra – Czarne
- 4) Ogródek – Orzysz – Gaudynki
- 5) Ublik- Dziubiele- Okartowo
- 6) Orzysz – Dziubiele- Dąbrówka
- 7) Orzysz- Tuchlin- Okartowo

Przewozy publiczne wykraczające poza teren gminy Orzysz świadczą między innymi następujący przewoźnicy:

Gigabus pl. Sp. z o.o. Świdry 31/1
Arriva Bus Transport Polska Sp. z o.o Oddział Kętrzyn
Trans-Kom PKS Pisz , ul. Dworcowa 8
„Open-Tours” Krzysztofa Ferencza z Elku
Podlaska Komunikacja Samochodowa „Nova” spółka Akcyjna w Białymstoku .

Panująca Pandemia COVID-19 wywołana przez koronawirusa SARS-CoV-2, w znacznym stopniu odbiła się na komunikacji publicznej w 2020 r., szczególnie na początku roku, gdzie większość przewoźników zmuszona była do ograniczenia linii komunikacyjnych, bądź ich zawieszenia z uwagi na obostrzenia związane z koronawirusem.

Infrastruktura rowerowa i piesza

Na terenie Gminy Orzysz zlokalizowanych i oznakowanych jest 5 tras rowerowych, na których można organizować wycieczki rowerowe, które są wyśmienitą okazją do podziwiania i poznawania walorów krajobrazowych i przyrodniczych Ziemi Orzyskiej.

- Trasa A – Wokół Jeziora Śniardwy (szlak niebieski)
Długość trasy rowerowej 100,4 km w tym na terenie gminy Orzysz 26,0 km
- Trasa B – Wokół Jeziora Orzysz (szlak czerwony)
Długość trasy rowerowej 31,2 km.
- Trasa C – Po „Szwajcarii Orzyskiej” (szlak zielony)
Długość trasy rowerowej 30,5 km.
- Trasa D – Szlakiem Jezior Rynnowych (szlak czarny)
Długość trasy rowerowej – 22,0 km
- Trasa E – Szlak Rodzinny (szlak żółty)
Długość trasy – 19,4 km

Na terenie Orzysza mieszkańcy mają do dyspozycji 3 ścieżki pieszo- rowerowe:

- ścieżka pieszo- rowerowa Orzysz – Grądy o długości około - 1,4 km
- ścieżka pieszo- rowerowa Orzysz- Wierzbiny o długości około – 1,0 km
- ścieżka pieszo- rowerowa Orzysz – Szwejkówko o długości około – 2,0 km

Kolejne odcinki i infrastruktura Mazurskiej Pętli Rowerowej, zwiększając znacząco ilość dróg rowerowych na terenie gminy i połączą szlaki znajdujące się w sąsiednich gminach. W 2021 roku przygotowano

kolejne fiszki projektowe na rozbudowę Mazurskiej Pętli Rowerowej w przyszłej perspektywie programowania.

Wnioski

- 1) Prace koncepcyjne, projektowe i uzgodnieniowe nad przebiegiem drogi krajowej nr 16 wzbudzają dyskusję wśród społeczeństwa i szeroki udział w konsultacjach społecznych.
- 2) Stan dróg gminnych ulega stale poprawie, jednak tempo napraw i modernizacji ograniczają niewystarczające środki finansowe.
- 3) Gmina posiada liczne szlaki rowerowe, ich uzupełnieniem będzie realizacja Mazurskiej Pętli Rowerowej.
- 4) Mieszkańcy mniejszych miejscowości borykają się z problemem dostępności do miejsc użyteczności publicznej, gdyż brakuje międzypowiatowej komunikacji publicznej.
- 5) Trwają prace nad „szprychą” Centralnego Punktu Komunikacyjnego, który połączy szybką koleją Giżycko (przez Orzysz, Łomżę) z Warszawą.

Gospodarka komunalna

Zaopatrzenie gminy w ciepło, energię i paliwa

Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Orzysz na lata 2017-2032 został ustalony uchwałą nr XLIX/354/18 z dnia 28 lutego 2018r. Sporządza się go dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata. Do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

- planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy;
- planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy;
- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy;
- planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy.

Zaopatrzenie w wodę

Zadanie zaopatrzenia mieszkańców w wodę od 1994 roku realizuje Zakład Usług Komunalnych w Orzyszu sp. z o.o. Gmina posiada 100% udziałów w spółce.

Sieć wodociągowa w Gminie Orzysz obejmuje teren:

- miasto Orzysz
- wieś : Chmielewo, Cierzpięty, Góra, Grądy Podmiejskie, Grzegorz, Mikosze Osada, Nowe Guty, Odoje, Okartowo, Okartowo Tartak, Suchy Róg, Szwejkówko, Wężewo, Wierzbiny, Dąbrówka.

Długość sieci wodociągowej to 87,3 km, w tym:

- obszar miejski - 19,8 km,
- obszar wiejski - 67,5 km,

Z systemu wodociągowego korzysta 7 425 mieszkańców co stanowi 85,17%, z tego w Orzyszu 5427, na terenach wiejskich – 1998 mieszkańców.

Ilość przyłączy do nieruchomości to łącznie 1090.

Na terenie miasta odnotowano w 2021 roku 16 poważniejszych awarii sieci wodociągowej, na terenie wiejskim kolejne 7.

Na terenie gminy Orzysz funkcjonuje 5 ujęć wody. Ilość wody pobranej z ujęć wyniosła w 2021 roku 362 000 m³, z czego pobrano 5 200 m³ na własne cele technologiczne. Straty wyniosły około 12 700 m³. Od 2018 na terenie SUW w Orzyszu i Oś w Mikoszach działa monitoring (kamery).

Modernizacji wymaga SUW w Orzyszu. Opracowana została dokumentacja techniczna dla tego przedsięwzięcia. Szacowny koszt realizacji to ok. 2,3 mln zł.

System kanalizacji

Zadanie odbioru nieczystości płynnych również sędowano na Zakład Usług Komunalnych w Orzyszu.

Sieć kanalizacji ściekowej w Gminie Orzysz obejmuje teren:

- miasto Orzysz bez ul. Mazurskiej i ul. Wierzbńskiej,
- wieś: Grądy Podmiejskie, Cierzpięty, Góra, Grzegorz, Mikosze, Mikosze Osada, Nowe Guty, Okartowo, Okartowo Tartak, Szwejkówko, Wężewo, Wierzbiny, Dąbrówka.

Długość sieci kanalizacyjnej to 83,8 km, w tym:

- obszar miejski - 19,4 km,
- obszar wiejski - 64,4 km,

Z systemu kanalizacyjnego korzysta 7 200 mieszkańców co stanowi 82,6%, z tego w Orzyszu 5 500 mieszkańców, na terenie wiejskim 1 700 mieszkańców.

Ilość przyłączy do nieruchomości to łącznie 820.

Odnotowano 15 poważniejszych awarii sieci kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy Orzysz, z tego w samym mieście 7.

Ilość przepompowni obsługiwanych przez pracowników oczyszczalni ścieków na terenie miasta i gminy Orzysz – 37 szt. Na terenie gminy eksploatowanych jest 77 szt. przydomowych przepompowni ścieków. Dość częste występowanie awarii w przepompowniach ścieków są spowodowane zapychaniem się pomp poprzez niewłaściwe użytkowanie tj. wrzucanie przez odbiorców usług ciał stałych i wlewanie tłuszczu.

Zmodernizowano 5 przepompowni ścieków by uniknąć poważnych awarii i zwiększyć możliwość podłączania się do systemu.

Ilość ścieków bytowych odprowadzanych siecią kanalizacyjną do oczyszczalni ścieków w Orzyszu w 2021 roku to 239 000 m³, zaś dowożonych ścieków z szamb to 7 000 m³. Łącznie w oczyszczalni ścieków w 2021 roku oczyszczono 246 000 m³, a oczyszczoną wodę odprowadzono do rowu melioracyjnego, zgodnie z aktualną decyzją pozwolenia wodno-prawnego.

Oczyszczalnia ścieków w Mikoszach jest znacząco wyeksploatowana i technologicznie przestarzała. ZUK w Orzyszu opracował dokumentację techniczną modernizacji, aby w latach kolejnych ubiegać się o dofinansowanie zewnętrzne na realizację. Szacunkowy koszt inwestycji określono na poziomie ok. 11,26 mln zł.

Ciepłownictwo

Zaopatrzeniem w ciepło zajmowała się spółka gminy Zakład Usług Komunalnych w Orzyszu. Gmina posiada 100% udziałów spółki. Ciepło dostarczane jest dla 104 obiektów na terenie miasta. Najważniejszym czynnikiem determinującym wzrost sprzedaży ciepła jest potrzeba podłączenia budynków zasilanych z kotłowni lokalnych oraz kotłów i pieców w lokalach i budynkach jednorodzinnych, budynków usługowych i na potrzeby wojska. W strukturze odbiorców ciepła największy udział mają budynki wielorodzinne należące do wspólnot mieszkaniowych – 73 %, budynki użyteczności publicznej- 25%. Odbiorcy budynków jednorodzinnych stanowią 2% odbiorców ciepła.

Jednocześnie wraz ze wzrostem świadomości mieszkańców o konieczności ochrony środowiska oraz starzeniem się społeczeństwa, obserwuje się gwałtowny wzrost zainteresowania właścicieli nieruchomości, przyłączeniem ich budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej. Na dzień dzisiejszy ZEC Orzysz nie posiada wystarczającej mocy przyłączeniowej, aby zaspokoić potrzeby mieszkańców. Konieczne stało się wybudowanie nowego źródła ciepła. Ważne jest, aby do wytwarzania ciepła użyte zostały paliwa odnawialne. Ze względu na fakt, że miasto położone jest w otoczeniu skupisk lasów zważywszy na fakt, że polityka państwa dąży do wykorzystywania w przedsiębiorstwach energetycznych paliw odnawialnych, w tym zrębków drzewnych, należy dążyć, aby produkcja ciepła odbywała się z wykorzystaniem tych paliw.

Inwestycje wykonane w 2021 roku

Wychodząc naprzeciw potrzebom miasta, jeszcze w 2019 roku złożono dwa wnioski do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie:

1. Projekt „Rozbudowa systemu ciepłowniczego miasta Orzysza- budowa kotłowni bazującej na produkcji energii ciepłej ze spalania biomasy”. Zakres projektu obejmuje rozbudowę systemu ciepłowniczego Orzysza poprzez budowę kotłowni opalanej biomasą w oparciu o dwa kotły o mocy znamionowej 5,0 MW każdy.
2. Projekt „Modernizacja i rozbudowa systemu ciepłowniczego Orzysza- poprawa efektywności i dystrybucji ciepła i likwidacja lokalnych źródeł niskiej emisji”. Zakres projektu obejmuje modernizację istniejącej sieci ciepłych oraz budowę nowej sieci ciepłej wraz z przyłączami i węzłami ciepłymi w celu podłączenia nowych odbiorców i likwidacji źródeł niskiej emisji. Planuje się wybudowanie 5532 m nowej sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami i wymianę istniejącej sieci w systemie kanałowym na rury preizolowane. Do systemu ciepłowniczego zostaną podłączone 23 budynki mieszkalne, budynki środowiskowego domu samopomocy i jednostki wojskowej.

Oba wnioski przeszły pozytywnie zarówno ocenę formalną jak i ocenę merytoryczną. W 2020 roku podpisane zostały umowy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie o dofinansowanie obu projektów. Łączna wartość powyższych inwestycji to 34 824 313,50zł, przy dofinansowaniu zewnętrznym 16 750 095,00zł. W roku 2021 zostały przeprowadzone przetargi na sieć na terenie jednostki wojskowej oraz na terenie miejskim i przetarg na źródło ciepła. Podpisano umowę z wykonawcą na budowę sieci na terenie jednostki wojskowej. Podpisanie umowy z wykonawcą na źródło ciepła i na sieci na terenie miejskim nastąpiło w roku 2022r.

W 2021 roku w Orzyszu wybudowano węzły ciepłe w budynku wielorodzinnym przy ul. Ogrodowa 9, 8, 3, 4. Łącznie w 2020 r. wybudowano 77 m sieci ciepłowniczej i przyłączy.

Energia elektryczna

Obecnie Gmina Orzysz ma podpisane umowy na dostawę energii elektrycznej z n/w dostawcą do 31.03.2023 r. z ENEA S.A. z siedzibą w Poznaniu na dostawę energii elektrycznej do oświetlenia ulicznego oraz na dostawę energii elektrycznej do budynków gminnych.

Oświetlenie

W roku 2021 Gmina Orzysz z własnych środków budżetowych w ramach funduszy sołeckich wykonała oświetlenie uliczne w następujących miejscowościach:

- Góra - zakup 2 opraw LED, całkowity koszt budowy 3 200,00 zł,
- Drozdowo - zakup 6 opraw LED, całkowity koszt inwestycji 7 947,03 zł,
- Czarne – zakup 3 opraw LED, całkowity koszt budowy 3 400,00 zł,
- Grądy - dobudowa oświetlenia ulicznego, całkowity koszt budowy 33 260,97 zł (realizacja w latach 2020-2021)
- Grądy - dobudowa oświetlenia ulicznego, całkowity koszt budowy 14 358,85 zł,
- Aleksandrowo – dobudowa lampy solarnej, całkowity koszt budowy 11 017,44 zł,
- Ogródek – modernizacja oświetlenia, całkowity koszt 14 383,90 zł,
- Pianki – zakup i montaż lampy solarnej, całkowity koszt 11 017,44 zł.

W 2021 roku gm. Orzysz dokonano:

- wymiany w sołectwach 34 starych opraw rtęciowych na oprawy LED. Koszt wymiany opiewał na kwotę 32 932,97 zł – ul. Ełcka 22 szt., ul. Giżycka – 7 szt., ul. Rynek – 5 szt.
- wymianę oraz rozbudowę oświetlenia przy ul. 1 Maja – 98 449,26 zł – z dofinansowanie z funduszu dróg samorządowych.

Łącznie w 2021 roku wymieniono i zamontowano 77 lam, w tym 18 na terenach wiejskich w ramach Funduszu Sołeckiego i 59 w mieście Orzysz, za łączną kwotę 229 967,86 zł (98 585,63 zł – Fundusz Sołecki).

Zaopatrzenie w gaz

Polska Spółka Gazownictwa z siedzibą w Tarnowie przygotowuje się do budowy gazociągu Konopki – Elk-Mrągowo, który przebiegać ma przez gminę Orzysz. W roku 2020 roku trwały prace nad dokumentacją dla przedsięwzięcia „Budowa gazociągu Konopki-Elk-Mrągowo wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województw mazowieckiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego”.

Cmentarze

Cmentarze, które występują w Gminnej Ewidencji Zabytków i znajdują się na działkach gminnych:

- Chmielewo (dz. geod. nr 81/2) – cmentarz ewangelicki, dawny z okresu XIX wieku,
- Cierzpięty (dz. geod. nr 64) – cmentarz ewangelicki, dawny z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej,
- Cierzpięty (dz. geod. nr 280/1) – cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej,
- Dąbrówka (dz. geod. nr 244) – cmentarz ewangelicki dawny, połowa XIX wieku,
- Drozdowo (dz. geod. nr 766/3) – cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej,
- Dziubiele (dz. geod. nr 5/7) – cmentarz ewangelicki, z połowy XIX wieku,
- Dziubiele (dz. geod. nr 6/7) – cmentarz ewangelicki dawny z okresu lat 30. XX wieku,
- Dziubiele Małe (dz. geod. nr 7/11) – cmentarz ewangelicki z okresu połowy XIX wieku
- Gaudynki (dz. geod. nr 41) – cmentarz ewangelicki dawny z połowy XIX wieku
- Góra (dz. geod. nr 95) – cmentarz ewangelicki, dawny z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej,
- Grądy (dz. geod. nr 425/2) – cmentarz ewangelicki, dawny z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej,
- Grzegorz (dz. geod. nr 16/5) – cmentarz ewangelicki dawny, z połowy XIX wieku
- Kamińskie (dz. geod. nr 18) – cmentarz ewangelicki dawny, z połowy XIX wieku
- Nowa Wieś (dz. geod. nr 122) – cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku
- Nowe Guty (dz. geod. nr 186) – cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku
- Odoje (dz. geod. nr 83) – cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku
- Ogródek (dz. geod. nr 118/1) – cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku
- Okartowo (dz. geod. nr 76) – cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku,
- Orzysz, ul. 1 Maja (dz. geod. nr 157) – cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku,
- Orzysz, ul. Elcka (dz. geod. nr 273/2) – cmentarz ewangelicki, dawny ob. komunalny z lat 30. XX wieku,
- Orzysz, ul. Elcka (dz. geod. nr 279) – cmentarz wojskowy i wojenny z dwiema bramami i pomnikiem z lat 20. XX wieku,
- Osiki (dz. geod. nr 50) – cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej,
- Pianki (dz. geod. nr 72) – cmentarz ewangelicki, dawny z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej,
- Rząśniki (dz. geod. 407/3) – cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku,
- Szwejkówko (dz. geod. nr 24) – cmentarz ewangelicki dawny z połowy XIX wieku,
- Tuchlin (dz. geod. nr 147) – cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku,
- Tuchlin (kolonia) (dz. geod. nr 243,363) – cmentarz ewangelicki dawny z połowy XIX wieku,
- Ublik (dz. geod. nr 211) – cmentarz ewangelicki dawny z połowy XIX wieku,
- Wierzbiny (dz. geod. nr 30) – cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku,
- Zastrużne (dz. geod. nr 3/2) – cmentarz ewangelicki dawny z połowy XIX wieku,
- Zdęgówko (dz. geod. nr 80) – cmentarz ewangelicki dawny z połowy XIX wieku.

W 2021 roku wykonane zostały prace bieżącego utrzymania na terenie cmentarzy wojennych oraz kwater z mogiłami wojennymi na cmentarzach ewangelickich przez pracowników Zakładu Usług Komunalnych w Orzyszu. W okresie wiosenno – letnim wykonano prace porządkowo – pielęgnacyjne terenu cmentarzy i kwater z mogiłami. Przeprowadzone zostały prace pielęgnacyjne w zakresie wykoszenia z oczyszczeniem porastającej roślinności i usunięciem zgromadzonych odpadów oraz dzikich zakrzaczeń wraz z połamanymi i wyciętymi gałęziami drzew. W ramach prac porządkowo – oczyszczających w w/w okresie przygotowano tereny cmentarzy i kwater i mogił dla osób odwiedzających. W okresie przed listopadowym świętem zmarłych uporządkowano i usunięto suche odpady roślinne.

Koszt usług wykonanych przez pracowników Zakładu Usług Komunalnych Spółka Gminy w Orzyszu Sp. z o.o. to 11 000,00 zł. Koszt za zakup torfu 214,75 zł. Wydatki związane z realizacją zadania poniesione zostały zarówno z dotacji z budżetu wojewody jak i z budżetu gminy.

W roku 2021 przeprowadzono kompleksową renowację cmentarza wojennego w Cierzpiętach. Całkowity koszt wyniósł 135 690,00 zł w tym : 86 303,00 zł to środki finansowe otrzymane od Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu; pozostałe środki tj. 49 387,00 zł to środki własne.

Wnioski

- 1) Wskaźnik zwodociągowania w gminie wynosi 85,17%, jednak na terenie gminy Orzysz nadal są miejscowości, które nie posiadają dostępu do wody z sieci. Są to: Ublik, Ogródek, Kamieńskie, Strzelniki, Gaudynki, Osiki, Klusy, Drozdowo, Czarne, Dziubiele, Rostki Skomackie, Tuchlin, Zastrużne.
- 2) Brak wody w miejscowości oznacza brak sieci kanalizacyjnej, jednak wskaźnik skanalizowania stale rośnie dzięki budowie nowych sieci i wynosi obecnie 82,6%.
- 3) Rozproszona zabudowa utrudnia budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej do wszystkich miejscowości.
- 4) Plany budowy sieci gazowych wydają się odległą perspektywą, jednakże trwają rozmowy nad rozwijaniem sieci gazowej w kierunku zaopatrzenia terenów gminy Orzysz w to źródło energii.
- 5) Systematyczne prace na cmentarzach i wokół grobów wojennych pozwoliły na ocalenie tych miejsc od zapomnienia i degradacji.
- 6) Oczyszczalnia Ścieków w Mikoszach wymaga gruntownej modernizacji z uwagi na wyeksploatowanie urządzeń oraz przestarzałą technologię. ZUK w Orzyszu wykonał dokumentację techniczną modernizacji oczyszczalni. Szacowny koszt inwestycji to ok. 11,26 mln zł.
- 7) Modernizacji wymaga również Stacja Uzdatniania Wody w Orzyszu. Posiada dokumentacja techniczna szacuje inwestycję na poziomie 2,8 mln zł.

Gospodarka, turystyka i promocja

Ilość wszystkich przedsiębiorców zarejestrowanych dla głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej na koniec 2021(2020) roku na terenie Gminy Orzysz to 344 (348), w tym aktywnych przedsiębiorców – 238 (261)

Do Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej za pośrednictwem tut. urzędu przedsiębiorcy w trakcie 2021(2020) roku złożyli:

- 19 (31) - nowych wniosków o wpis działalności gospodarczej;
- 67 (101) - o zmianę wpisu działalności gospodarczej;
- 24 (31) - o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej;
- 15 (16) - o wznowienie działalności gospodarczej;
- 21 (19) - o zaprzestaniu działalności gospodarczej.

Niezmiennie od dekad największym pracodawcą w gminie Orzysz pozostaje wojsko. Obecność jednostki wojskowej, poligonu determinuje rozwój i funkcjonowanie szeregu firm, świadczących usługi bezpośrednio dla wojska, jak i pracujących żołnierzy. Zauważalna jest też spora aktywność biznesowa żołnierzy kończących karierę wojskową, często podejmują oni różnego rodzaju działalności gospodarcze na lokalnym rynku. Drugim co do wielkości pracodawcą pozostaje samorząd, zatrudniający w jednostkach budżetowych, w tym w szkołach kilkaset osób. Poza tym brakuje dużych firm prywatnych, w tym produkcyjnych zatrudniających 100 i więcej osób.

W roku 2021 (2020) wydano:

- 39 (56) zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 14 (14) decyzji stwierdzających wygaśnięcie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 2 (1) licencję na wykonywanie drogowego transportu osobowego taksówką;
- 2 (1) decyzje stwierdzające wygaśnięcie licencji na wykonywanie transportu drogowego taksówką;
- 2 (0) decyzje cofające licencje na wykonywanie transportu drogowego taksówką, z uwagi na przekroczony okres zawieszenia wykonywania transportu;
- 3 (0) zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym.

Z powodu panującej pandemii ilość funkcjonujących na terenie Gminy przedsiębiorców zarejestrowanych w CEIDG zmniejszyła się względem roku poprzedniego o 4, co stanowiło spadek o 1,01%.

Centrum Obsługi Inwestora

W ramach projektu „Standardy obsługi inwestora w samorządzie”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 – Priorytet II „Efektywne polityki publiczne na rynku pracy, gospodarki i edukacji”; Działanie 2.18 „Wysokiej jakości usługi administracyjne” w Urzędzie Miejskim w Orzyszu w 2018 roku powstał Punkt Obsługi Przedsiębiorcy. Projekt realizowany był przez Warmińsko – Mazurską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A z siedzibą w Olsztynie.

Do obowiązków pracownika Punktu Obsługi Przedsiębiorcy należy:

- a) przygotowywanie kompletnej oferty inwestycyjnej gminy, jej weryfikacja i aktualizacja, w tym nadzór nad danymi niezbędnymi do jej opracowania;
- b) aktualizacja danych dotyczących oferty inwestycyjnej na portalu gminy oraz dbałość o aktualność informacji, w tym nadzór nad administratorem strony w tym zakresie;
- c) weryfikacja oferty inwestycyjnej i działań POP pod kątem zgodności ze „Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego gminy”, w szczególności w zakresie ładu przestrzennego i gospodarki nieruchomościami;
- d) organizacja/ udział w organizowanych przez JST działaniach promujących ofertę inwestycyjną gminy;

- e) udzielanie informacji przedsiębiorcom/ inwestorom, w tym prezentacja posiadanej przez gminę oferty inwestycyjnej;
- f) organizowanie w razie potrzeby wizyt lokalizacyjnych inwestorów na terenie gminy i współdziałanie z innymi podmiotami w tym zakresie;
- g) asystowanie inwestorom w niezbędnych procedurach administracyjnych i prawnych na poziomie gminy, występujących w trakcie realizacji projektu inwestycyjnego;
- h) opieka poinwestycyjna dla firm łącznie ze wsparciem firm, które już działają na terenie gminy;
- i) współdziałanie z podmiotami zaangażowanymi w obsługę inwestora na szczeblu ponadgminnym, w szczególności z PAIH, RCOI i SSE;
- j) znajomość i przestrzeganie standardów obsługi inwestora na każdym etapie działania.

Stale prowadzone są działania mające na celu zainteresowanie inwestorów terenami leżącymi w Strefie Ekonomicznej w obrębie miasta. Pomimo pracy z kilkoma już inwestorami nie udało się dotychczas zlokalizować nowych inwestycji w tym obszarze. Głównymi czynnikami niepowodzenia były: brak odpowiednich mocy energetycznych, brak uzbrojenia terenu oraz lokalizacja w bezpośrednim sąsiedztwie działalności o kolizyjnym charakterze.

7 Cudów Mazur - promocja gospodarcza obszaru Krainy Wielkich Jezior Mazurskich

Projekt został zakończony w grudniu 2021 roku. W ramach projektu w 2021 nastąpił wybór nowego wykonawcy, którego zadaniem było dokończenie prac związanych z zaprojektowaniem, przygotowaniem, utworzeniem (budową), wdrożeniem i utrzymaniem Systemu Informacji Gospodarczej (SIG) dla Krainy Wielkich Jezior Mazurskich (KWJM).

Zakupiono również elementy aranżacji przestrzeni dla partnerów projektu takich jak: tabliczki informacyjne i wizytówki dla pracowników Urzędu obsługujących Mazurski System Obsługi Inwestora i Eksportera.

Poza w/w działaniami, które generowały koszty w projekcie Stowarzyszenie WJM wspólnie z partnerami projektu, zajmie się koordynowaniem projektu jego kontynuacją i rozwijaniem działań zainicjowanych w projekcie 7 Cudów Mazur – promocja gospodarcza Krainy Wielkich Jezior Mazurskich.

Hasło przewodnie projektu: *Mazury to Biznes.*

Rozwój przedsiębiorczości

Pomyślnie układa się współpraca z przedsiębiorcami lokalnymi, w tym ze Związkiem Przedsiębiorców i Pracodawców działającym na terenie gminy. Przedsiębiorcy chętnie włączają się w inicjatywy i wydarzenia gminne, opiniują, a wręcz negocjują stawki podatków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Wspólnie z przedsiębiorcami opracowano i wdrożono w 2017 roku Program zwolnień podatkowych dla nowych inwestycji w gminie. W roku 2020 kontynuuje jeden przedsiębiorca, który otrzymał ulgę w podatku na cztery lata.

Bezrobocie

Skala bezrobocia rejestrowanego w gminie Orzysz na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniosła 325 (350) osób, w tym 201 (209) kobiet. W pozostałych gminach powiatu piskiego liczba osób bezrobotnych wynosi:

Biała Piska – 521 (616)

Ruciane Nida – 271 (313)

Pisz – 878 (932)

Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego dla Powiatu Piskiego według danych GUS w grudniu 2021r. wyniósł 13,4%.

W Gminie Orzysz w roku 2021 przy liczbie 5290 pełnoletnich osób w wieku produkcyjnym było 325 osób bezrobotnych. To daje wskaźnik na poziomie 6,14%.

W mieście Orzysz bez pracy pozostaje 176 osób w tym 110 kobiet, natomiast na terenach wiejskich 149 w tym 91 kobiet.

Największa liczba osób bezrobotnych (147) legitymuje się wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym lub niższym, 64 posiada wykształcenie zawodowe, 55 średnie ogólnokształcące, 33 policealne oraz średnie branżowe, natomiast 26 osób ma wykształcenie wyższe.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. z prawem do zasiłku pozostawały 63 osoby.

Spośród osób bezrobotnych 179 osób to osoby długotrwale bezrobotne, czyli pozostające bez pracy ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat. W 2021 r. 4 osoby z terenu gminy skorzystały ze środków Powiatowego Urzędu Pracy w Piszu na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 690) w ramach określonych instrumentów rynku pracy gmina jest organizatorem robót publicznych do wykonywania których kierowane są osoby bezrobotne zamieszkałe na terenie gminy.

W 2021 roku Urząd Miejski w Orzyszu jako pracodawca zawarł z PUP w Piszu 6 umów na organizację robót publicznych w ramach których utworzono 38 stanowisk pracy na stanowisku robotnika gospodarczego. Osoby te wykonują prace o charakterze porządkowym oraz drobne prace remontowo - budowlane w obiektach stanowiących własność gminy Orzysz.

Wskazane zatrudnienie było realizowane przez okres 3 miesięcy, podczas których gmina otrzymała refundację części poniesionych kosztów na wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenia społeczne, natomiast po zakończeniu ich realizacji pracownicy przez okres 1 miesiąca są zatrudnieni w ramach tzw. zobowiązania do zatrudnienia, wynikającego z zawartej umowy, podczas którego gmina w 100% finansuje koszt wynagrodzeń oraz składek na ubezpieczenia społeczne.

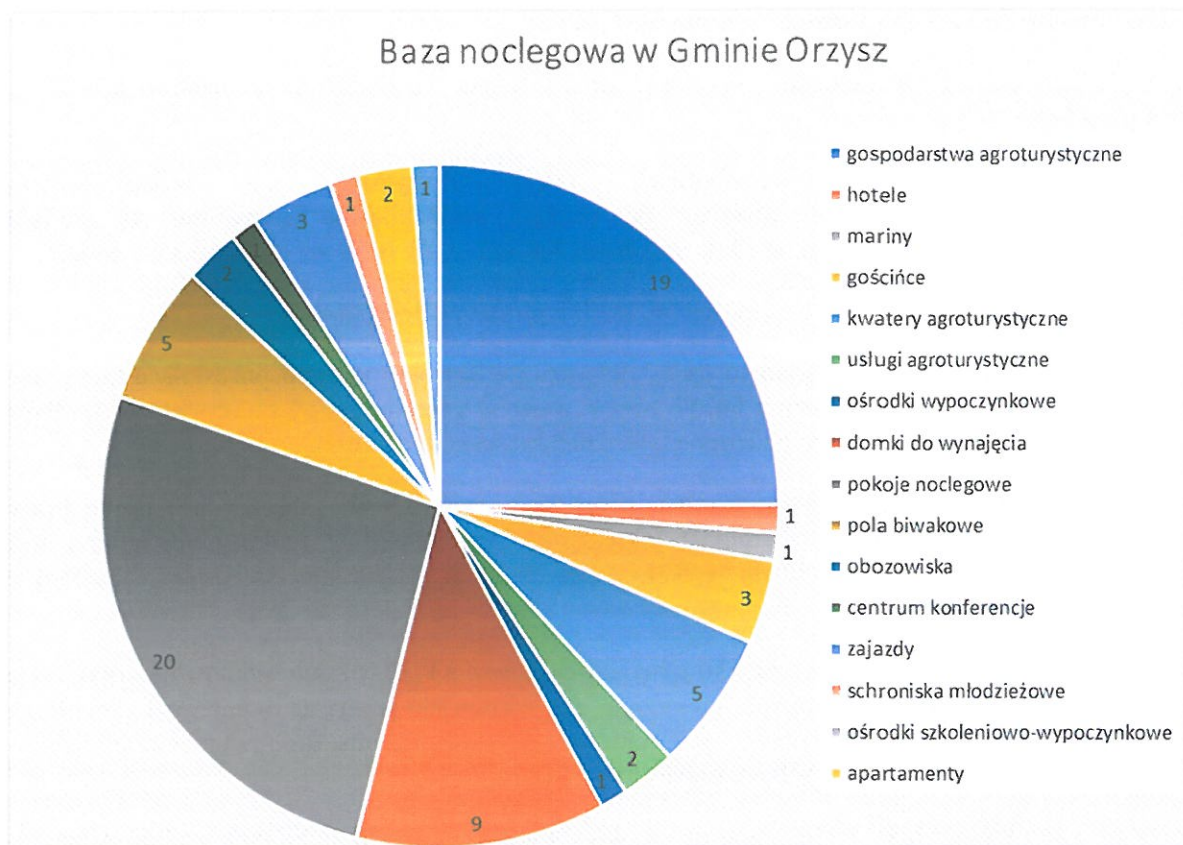
W 2021 r. wydatki z tytułu organizacji robót publicznych wyniosły 309.428,53 zł. i obejmują kwotę wynagrodzeń, składek ZUS, wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Turystyka

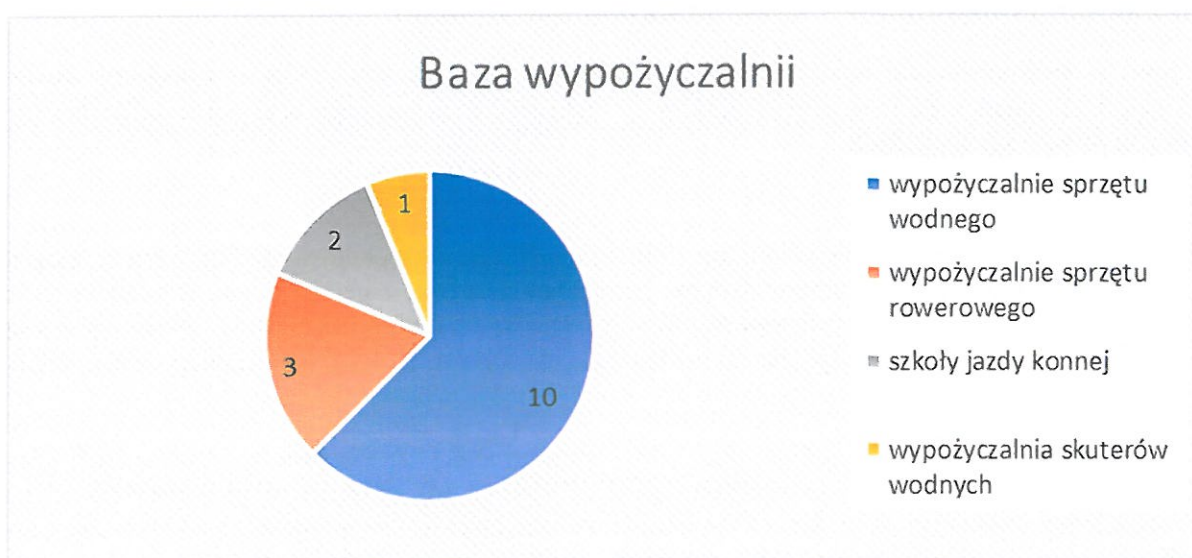
Ziemia Orzyska wyróżnia się bogactwem przyrodniczym. Naturalne piękno świata flory i fauny, można poznać przemierzając zakątki gminy Orzysz pieszo, jednoślądem, bądź kajakiem. Z roku na rok, wychodzimy do mieszkańców i turystów z nowszą i ciekawszą ofertą kulturalną, rekreacyjną, sportową i wędkarską, zachęcając w ten sposób do zatrzymania na naszym terenie potencjalnego konsumenta wydarzeń.

Dla turystów miasto i gmina ma do zaoferowania zróżnicowaną bazę noclegową i gastronomiczną. Jest to ponad 90 obiektów łącznie. Z roku na rok, coraz więcej osób decyduje się na udostępnienie miejsc noclegowych w naszej gminie. W roku 2021 uruchomiono aż 13 nowych obiektów noclegowych. Znaczący wzrost rejestrowanych przez Urząd Miasta obiektów noclegowych spowodowany jest wprowadzeniem Polskiego Bonu Turystycznego. Gestorzy bazy, którzy chcą realizować bony, muszą bowiem dokonać wpisu swoich obiektów do miejskiej ewidencji.

Ilość i rodzaj oferowanych na terenie gminy usług noclegowych prezentuje grafika poniżej. Wśród udostępnionych obiektów w gminie dominują gospodarstwa i kwatery agroturystyczne, domki do wynajęcia i pokoje noclegowe.

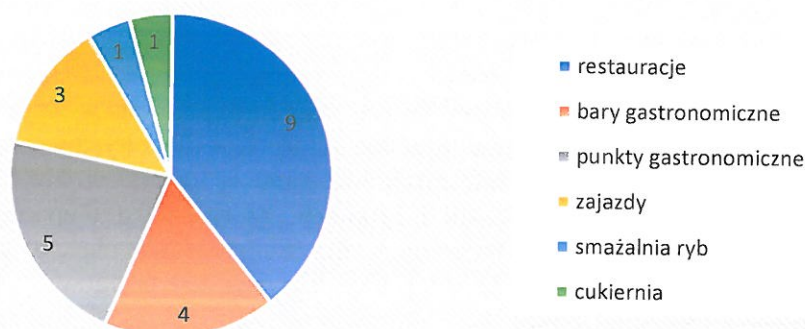

Ze względu na przybywających turystów, lokalni przedsiębiorcy rozwinęli także swoje bazy turystyczne pod względem możliwości wypożyczenia sprzętu zarówno rowerowego, jak i wodnego.

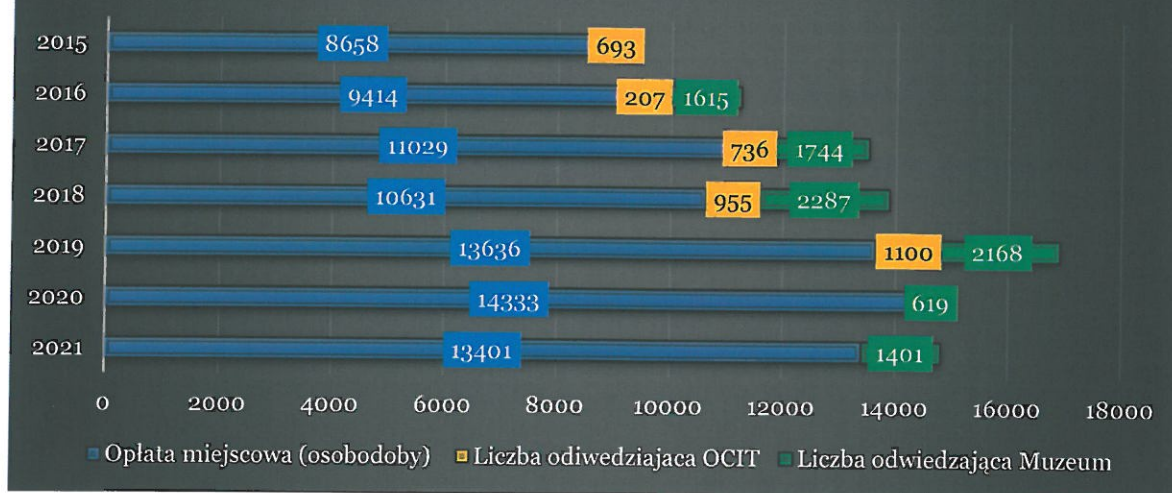
Wzrost liczby miejsc noclegowych powoduje także wzrost podmiotów z branży gastronomicznej. W roku 2021 orzyscy przedsiębiorcy otworzyli 4 nowe punkty gastronomiczne. Obecnie na terenie gminy Orzysz działa ich aż 23, jednakże niektóre z punktów gastronomicznych działają tylko w sezonie letnim.

Baza gastronomiczna w Gminie Orzysz

Wyjątkowo atrakcyjne położenie gminy jest samo w sobie wielką atrakcją dla turysty. Działania skoncentrowane na promocji marki Orzysz Wojskowa Stolica Polski oraz Orzysz Wędkarskie Serce Mazur sprawiają, że do naszej gminy przyjeżdża coraz więcej turystów. Obrazuje to od 2015 roku Orzyski Barometr Turystyczny.

Orzyski Barometr Turystyczny

Walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe, historyczne, a także zwiększająca się oferta noclegowo-gastronomiczna, stworzona przez mieszkańców, znacząco kształtują z roku na rok rosnącą frekwencję turystów. Z czego wynika ten wzrost? Ze względu na duży rozgłos w mediach ogólnopolskich stanowiący bardzo cenny element promocyjny. Duże imprezy masowe jak Dni Orzysza, a także Walka Czółgów, sprawiły, że Orzysz zaistniał w świadomości wielu jako atrakcja turystyczna.

Z informacji dostarczonych od właścicieli bazy noclegowej wiadomo, że turyści pozytywnie oceniają pobyt na naszym terenie. Z reguły długość ich pobytu wynosiła około 5 dni. Głównym punktem noclegowym były oczywiście obiekty z bezpośrednim dostępem do jezior oraz dobrym i rozbudowanym zapleczem rekreacyjnym, głównie domki prywatne i podmioty agroturystyczne.

Kwota wpływów z tytułu opłaty klimatycznej w 2021 roku to 26 803,00 (28 666,00) zł co przy stawce dziennej 2zł daje ponad 13,4 tys. osobodni wypoczywających na terenie Gminy. Przyjmując, że średnia

długość pobytu to 5 dni, daje to informację o liczbie ponad 2 680 zaewidencjonowanych odpoczywających na terenie gminy w obiektach noclegowych. To tylko nieznacznie mniej niż w roku ubiegłym, kiedy szacunkowa ilość to było nieco ponad 2800 osób.

Baza noclegowa i gastronomiczna jest jednak nie wystarczająca, brakuje hoteli o liczbie miejsc powyżej 50.

Centrum Informacji Turystycznej

W roku 2021 punkt Centrum Informacji Turystycznej funkcjonowało w Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej. Udzielane są tam wszelkie informacje dla turystów oraz możliwość zakupu gadżetów reklamowych. Ponadto informacje udzielane są również w Urzędzie Miejskim w Orzyszu, w Wydziale Edukacji, Kultury, Sportu i Promocji. W tym roku rozpoczęliśmy prace projektowe pn. „Opracowanie dokumentacji technicznej dla budynku do obsługi komunikacji publicznej”. Docelowo nowy budynek Centrum Informacji Turystycznej usytuowany będzie obok przystanku autobusowego w centrum Orzysza.

Promocja turystyczna

Promocja gminy jest jednym ze sposobów wspierania rozwoju każdej gminy. Działania promocyjne jakie podejmuje Gmina Orzysz to:

Budowanie i umacnianie marki „Orzysz Wojskowa Stolica Polski”

Od 2015r. nowa marka oparta jest o historyczne uwarunkowania Orzysza, związane z istniejącym tu ok. 300 lat garnizonem wojskowym i stacjonującym tu, niemal od zawsze wojskiem. Pomysł ten wzmocniony został decyzją polskiego rządu o umiejscowieniu w Garnizonie Orzysz wojsk NATO i zainteresowaniem mediów regionalnych i ogólnopolskich tym wydarzeniem.

Skuteczną formą promocji są cykliczne wydarzenia o charakterze militarnym:

- „Walka Czołgów” - jednodniowy cykl imprez, który okazał się jedynym tego typu wydarzeniem w Polsce. Wydarzenie to zgromadziło na poligonie ponad 30 tys. osób w 2017 roku i ok. 12 tys. w 2018, 25 tys. 2019 r.;
- „Piknik Militarny” - Orzysz Szlakiem Tygrysa”;
- Orzyskie Dni Święta Wojska Polskiego;
- Bieg Tygrysa – w tym roku 2019 odbyła się IX edycja;
- Bieg Nocy Listopadowej;
- Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych;
- Turniej Podnoszenia Ciężarów – Stalowa Sztanga – organizowany po raz piąty;
- Inscenizacja historyczna – Orzysz 1920;
- Konkurs piosenki – Tytanowy Tygrys;
- Mistrzostwa Quadów Przeprawowych;
- Orzyska Liga Strzelecka.

Utworzenie Muzeum i coroczna propozycja programowa tej placówki jest odpowiedzią na zainteresowanie turystów tematyką wojskową i historyczną, objawiające się szczególnie podczas pobytu w mieście garnizonowym. Należy zauważyć, że wydarzenia organizowane przez muzeum przyciągają coraz więcej uczestników, a poprzez stałą współpracę m.in. z wojskiem, innymi jednostkami muzealnymi, rekonstruktorami jesteśmy w stanie przygotować ofertę, która jest niezwykle ciekawa, nie tylko dla mieszkańców gminy, ale dla osób spoza naszego regionu przyjeżdżających specjalnie, aby uczestniczyć w tych imprezach.

Dzięki staraniom Fundacji na Rzecz Obronności Kraju Combat Alert, która od kilku lat współpracuje z Gminą Orzysz, powołany został do życia Ośrodek Szkolenia na Rzecz Obronności i Bezpieczeństwa Kraju „Combat Alert..”. W oparciu o wyremontowane i zmodernizowane pomieszczenia po obiekcie szkolnym w Drozdowie, stworzony został profesjonalny, zmilitaryzowany obiekt szkoleniowy. Dzięki przemyślanym działaniom, stworzeniu niezbędnego i specjalistycznego zaplecza, przy zaangażowaniu

specjalistów i znawców, realizowane są certyfikowane szkolenia dla zorganizowanych grup pasjonatów militariów, survivalu oraz nowo tworzonych Oddziałów Terenowych Combat Alert. Baza Combat Alert jest miejscem, które jest systematycznie odwiedzane przez młodzież i pasjonatów proobronności z całej Polski, co znakomicie utrwala wizerunek naszego miasta i gminy, jako miejsca turystyki survivalowej i ciekawych, atrakcyjnych form jej realizacji.

Gmina Orzysz na podstawie umowy użyczenia przekazała na okres 3 lat teren byłej strzelnicy wojskowej nowej organizacji, która rozpoczęła aktywną działalność i współpracę z Gminą Orzysz. Stowarzyszenie Kolekcjonerów Broni Palnej i Pasjonatów Strzelectwa Sportowego „Zawisza” z Giżycka, angażując własne środki oraz angażując członków organizacji uporządkowała teren strzelnicy umożliwiając jej użytkowanie. Na orzyskiej strzelnicy prowadzone są treningi strzeleckie dla członków i sympatyków oraz otwarte zawody strzeleckie. Członkowie oraz sympatycy korzystają ze strzelnicy w czasie treningów i zorganizowanych imprez w ramach działalności stowarzyszenia. Przywrócenie strzelnicy do użytku oraz nawiązana współpraca z giżyckim stowarzyszeniem wzbogaciły nasz gminny kalendarz imprez o 6 nowych propozycji sportowych i jest kolejnym obiektem promującym Orzysz jako Wojskową Stolicę Polski.

Marka „Orzysz Wędkarskie Serce Mazur”

W 2019 roku stworzyliśmy nowe hasło promocyjne Orzysz Wędkarskie Serce Mazur, skupiające w sobie wszelkie inicjatywy podejmowane w celu promocji jezior występujących na terenie gminy Orzysz. Szczególnie mocno działania te ukierunkowane zostały na promocję jeziora Orzysz, jako akwenu sportowego. W tym celu w 2019 roku podpisane zostało porozumienie z zarządem głównym Polskiego Związku Wędkarskiego, będącym dzierżawcą orzyskiego jeziora, w sprawie ograniczenia odłowów sieciowych. W strategii nowego hasła wpisują się następujące imprezy wędkarskie:

- Ogólnopolskie Zawody Spinningowe z cyklu GRAND PRIX Polski o Puchar Burmistrza Orzysza;
- Mazurskie Zawody w Wędkarstwie Podludowym;
- Garmin Fishing League.

Podpisana wiosną 2019 roku umowa pomiędzy Gminą Orzysz, a Zarządem Głównym Polskiego Związku Wędkarskiego przynosi pierwsze, wymierne efekty. Działania w zakresie popularyzacji jeziora Orzysz jako zbiornika przyjaznego wędkarzom, spowodowały, że z początkiem nowego sezonu wędkarskiego, Orzysz stał się głównym punktem na wędkarskiej mapie Polski, bezapelacyjnie zasługując na miano Wędkarskiego Serca Mazur. To efekt nie tylko ograniczenia odłowów gospodarczych, ale także skutecznej promocji poprzez organizację w ubiegłych latach wiodących imprez wędkarskich – Grand Prix Polski, Indywidualnych Spinningowych Mistrzostw Polski, czy zawodów z cyklu Garmin Fishing League.

Koronawirus nie zastopował prowadzonej od 2019 roku turystycznej promocji Orzysza w oparciu o markę Orzysz-Wędkarskie Serce Mazur, w ramach której udało się zorganizować III Mazurskie Zawody w Wędkarstwie Spinningowym, jeden z etapów cyklu Garmin Fishing League czy Ogólnopolskie Teamowe Zawody Spinningowe PZW. Podjęte kilka lat temu wspólne działania Gminy Orzysz i lokalnego środowiska wędkarskiego skupionego wokół Koła Polskiego Związku Wędkarskiego w Orzyszu już dziś owocują zwiększonym ruchem turystycznym skupionym wokół branży wędkarskiej, na którym korzysta zarówno branża gastronomiczna, hotelarska czy wypożyczalnie sprzętu wodnego, które w ostatnim czasie zwiększyły swoją ofertę.

Gmina Orzysz współdziała z Kołem PZW w Orzyszu w zakresie kontroli Jeziora Orzysz pod kątem prawidłowości prowadzonych odłowów gospodarczych. Same koło stało się natomiast głównym strażnikiem przestrzegania zasad nie tylko przez rybaków, ale także samych wędkarzy. W tym celu przy Kole PZW w Orzyszu powołana została Społeczna Straż Rybacka, która prowadzi systematyczne kontrole, dbając tym samym o pozytywny wizerunek i rybostan jeziora.

W związku ze zwiększonym ruchem wędkarskim na Jeziorze Orzysz przy Plaży Miejskiej zostało zamontowane oznakowanie slipu oraz tablica informująca wędkarzy o nowych zasadach wędkowania na Jeziorze Orzysz.

W ramach promocji hasła „Orzysz Wędkarskie Serce Mazur” 27 sierpnia mieszkańcy oraz turyści świętowali Orzyskie Święto Rybaka. Impreza plenerowa promująca mazurską rybę oraz mazurskie jeziora zgromadziła prawie 600 osób. Dzięki takim wydarzeniom promujemy i upowszechniamy dziedzictwo kulturowe jakim jest rybołówstwo.

Wszystkie te działania sprawiają, że wielu wędkarzy zaczyna traktować przyjazd do Orzysza jako alternatywę dla zagranicznych, wędkarskich wypraw, co bez wątpienia ma wymierne korzyści dla turystyki i rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o branżę wędkarską. Wobec braku możliwości wykorzystania jeziora do celów żeglarskich, wędkarstwo wydaje się być obecnie najwłaściwszą formą wykorzystania do celów turystycznych.

Marka „Orzysz Naturalnie - Gmina Zielonych Projektów”

Gmina Orzysz realizuje wieloletnie działania promujące markę „Orzysz Naturalnie”, zarówno w ramach promocji turystycznej, jak i gospodarczej. Działania w tym zakresie są znacznie trudniejsze, gdyż jako gmina mazurska konkurujemy z kilkunastoma okolicznymi gminami, które posiadają podobne warunki krajobrazowo-przyrodnicze.

Promocja ma na celu pokazanie posiadanych walorów w postaci: szlaku kajakowego Michała Kajki, szeregu tras rowerowych i pieszych, położenia na Wielkim Szlaku Mazurskim przy brzegu największego w Polsce jeziora Śniardwy.

W grudniu 2019r. Unia Europejska ogłosiła swój nowy, strategiczny program pod nazwą „European Green Deal, czyli Europejski Zielony Ład”, który ma na celu umożliwić europejskim obywatelom czerpanie korzyści ze zrównoważonej, zielonej transformacji naszego kontynentu. Nadrzędne stanie się dbanie o środowisko, tworzenie parków zieleni, a także promowanie ekologii i działań z nią związanych.

W odpowiedzi na apel Unii Europejskiej, a także liczne sugestie mieszkańców, o to by lepiej zadbać o wspólną przestrzeń miejską powstał Program „Orzysz Naturalnie – Gmina Zielonych Projektów”. Program opierać się będzie na trzech strategicznych osiach zgodnych z symboliką kolorów orzyskiej flagi: kolor żółty – przejrzyste powietrze, przez które przenika słońce, kolor zielony – zielone obszary, dające wytchnienie oraz kolor niebieski – krystaliczna woda, pełna naturalnych zasobów.

Z początkiem roku 2021 Burmistrz Orzysza powołał zespół koordynacyjny, reprezentujący środowiska społeczne gminy Orzysz. Zadaniem Zespołu jest opiniowanie pomysłów, inicjatyw zgłoszonych przez orzyską społeczność. To właśnie mieszkańcy gminy będą proponować przedsięwzięcia i konkretne działania. Wskażą miejsca w przestrzeni publicznej, które warto odnowić, zmienić, zazielenić lub urozmaicić rekreacyjnie w obszarach dbałości o czyste powietrze, zieloną ziemię i błękitną wodę.

Wnioski

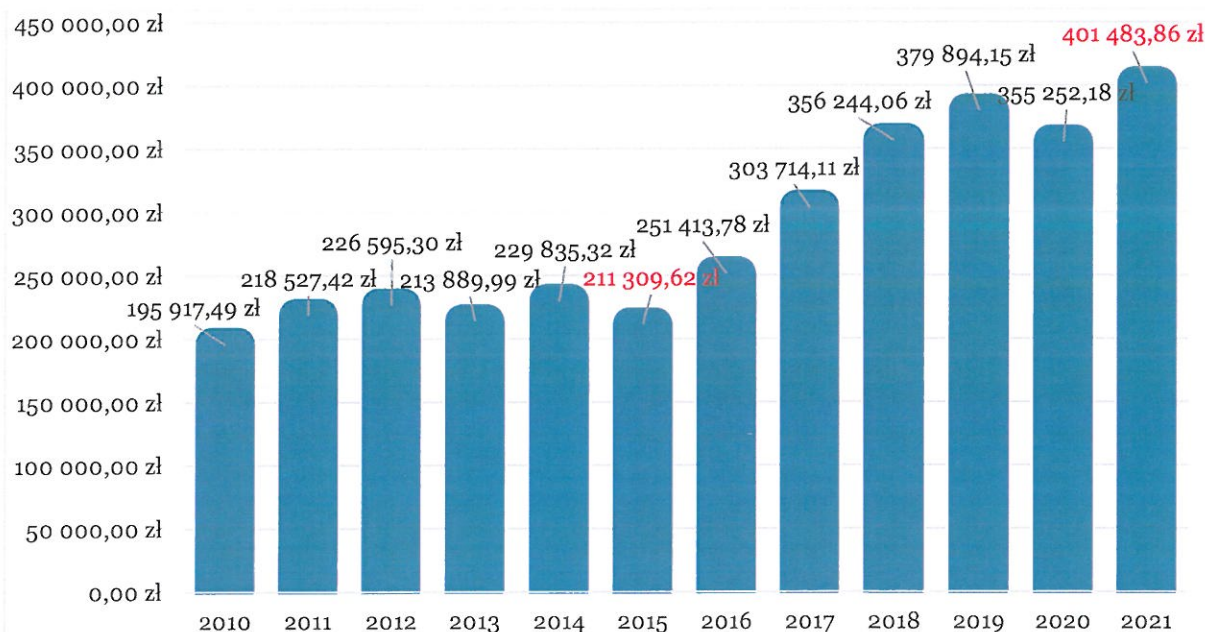
- 1) Największym pracodawcą w gminie jest wojsko.
- 2) Urząd Miejski w ramach unijnych szkoleń i projektów buduje profesjonalną ofertę inwestycyjną wraz z obsługą potencjalnych inwestorów.
- 3) Od kilku lat obserwowany był stały spadek bezrobocia, a pracodawcy borykali się z brakiem rąk do pracy, w szczególności w sezonie. W 2021 roku liczba osób zarejestrowanych bezrobotnych zmalała o 25 osoby bez pracy.
- 4) Orzysz przyciąga turystów. Sytuacja pandemiczna spowodowała dużo większe zainteresowanie pobytem na terenie naszej gminy, z uwagi na dostępność bazy noclegowej zapewniającej dystans społeczny podczas wypoczynku.

- 5) Brakuje w Orzyszu i na terenie gminy bazy noclegowej z możliwością jednorazowego przyjęcia co najmniej 50 osób, w tym w pokojach jednoosobowych.
- 6) Orzysz Wędkarskie Serce Mazur to nowa atrakcyjna propozycja gminy, zarówno dla mieszkańców, jak i przyjeżdżających utrwalająca w Orzyszu turystykę wędkarską.
- 7) Za rozwijającą się prężnie marką Orzysz Wędkarskie Serce Mazur nie następuje rozwój infrastruktury temu towarzyszącej jak sklepy wędkarskie, wypożyczalnie łodzi, czy smażalnie ryb. Potrzeba promocyjnego przekazu do potencjalnych przedsiębiorców o uruchomieniu działań rozwijających potencjał w tym zakresie.

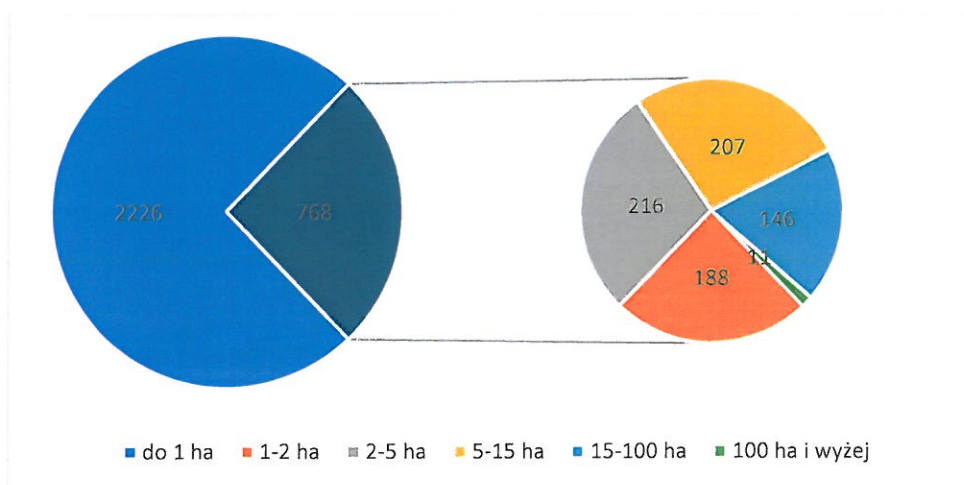
Obszary wiejskie

Na obszarach wiejskich zamieszkuje niezmiennie blisko 38% mieszkańców gminy w 42 wsiach, osadach i przysiółkach skupionych łącznie w 26 sołectwach.

Sołectwa od 2010 roku dysponują własnymi środkami wyodrębnionymi z budżetu gminy w postaci Funduszu Sołeckiego. Kwoty corocznie wydatkowane z budżetu na ten cel pokazuje poniższa tabela.

Rolnictwo Gminy Orzysz oparte jest na gospodarstwach indywidualnych. W większości są to gospodarstwa średniej wielkości. W ewidencji płatników podatku rolnego Gminy Orzysz figuruje 2994 gospodarstw rolnych. Jednak tylko 768 czerpie dochody z działalności rolniczej, a 346 składa wnioski o zwrot podatku akcyzowego zawartego w oleju napędowym. W liczbie 2994 jest 2226 gospodarstw do 1 ha (stanowią ponad 74,35%). Gospodarstwa powyżej 1 ha stanowią jedynie 25,65%. Strukturę gospodarstw rolnych w gminie przedstawia wykres.

W 2021 roku na wniosek rolników gmina wypłaciła 598 587,59 zł zwrotu podatku akcyzowego. W 2021r. rolnicy złożyli:

- 346 wniosków o zwrot podatku akcyzowego
- wykorzystanego do produkcji rolnej na 6 634,2021 ha użytków rolnych.

Kultura i dziedzictwo narodowe

Instytucje kultury

POLANA KULTURY Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Orzyszu

1. Dotacje zewnętrzne na projekty artystyczno-kulturalne, zrealizowane w roku 2021.

Polana Kultury pozyskała w roku 2021 z dotacji zewnętrznych kwotę 145 400,00 zł. angażując wkład własny w wysokości 500,00 zł. (co stanowi zaledwie 0,4%).

	Program Dotacyjny	Okres realizacji	Dotacja zewn.	Wkład finans. własny	Całkowity koszt zadania	Zrealizowane cele
1.	Równać Szanse 2020 – Regionalny Konkurs Grantowy zadanie pn. „Bardzo Młoda Wytwórnia czyli BMW Orzysz”	01.02.2021 – 31.08.2021	8.500,00	0,00	8.500,00	- poszerzenie oferty dla młodzieży, aranżacja i produkcja autorskiego albumu muzycznego
2.	Konwersja Cyfrowa Narodowego Centrum Kultury, zadanie pn. „Wideo na świat – studio filmowe na Polanie Kultury w Orzyszu”	01.07.2021- 30.06.2022	126.400,00	0,00	126.400,00	- organizacja i wyposażenie studia filmowego - zakup wyposażenia dla niepełnosprawnych do Biblioteki Polany Kultury
3.	Działaj Lokalnie 2021 na realizację 2 zadań pn. „Siedzimy w tym po uszy” oraz „Z planszy na planszę – wykorzystaj szansę”	01.08.2021- 31.12.2021	10.000,00	500,00	10.500,00	- poszerzenie oferty Polany – nagranie i wydanie audiobooków - zakup wielkoformatowych gier plenerowych do działań animacyjnych z dziećmi i młodzieżą (Centrum Młodzieżowe)
RAZEM			144 900,00	500,00	145 400,00	
Udział %-owy			99,6%	0,4%	100%	

2. Działalność WYDAWNICZA.

Polana Kultury wyprodukowała i wydała w roku 2021 cztery płyty (3 audiobooki i 1 album muzyczny) które zostały zarejestrowane w naszym studio nagrań. Są to:

2.1. „Balladyna” Juliusza Słowackiego – audiobook, w nagraniu którego wzięło udział 80 mieszkańców gminy Orzysz, track trwa 4 godziny (nakład 100 sztuk)

2.2. „Moralność Pani Dulskiej” Gabrieli Zapolskiej – audiobook nagrany wraz uczestnikami z Domu Kultury w Rucianem-Nidzie, nakład 150 sztuk

2.3. „W stronę światła”- rockowy album młodzieżowego zespołu Czarna Ćma wydany w nakładzie 500 sztuk

2.4. „Podziel się tym, co twORZYSZ. Antologia Orzyska” – audiobook zawierający literacką twórczość własną orzyszan. Prezentuje 10 autorów prozy i poezji pochodzących z Orzysza (nakład 150 sztuk)

3. Działalność studia filmowego na Polanie Kultury.

W roku 2021 na kanał filmowy YouTube Polany Kultury weszło 80 nowych produkcji.

3.1. Produkcja filmu dokumentalnego pt. „300 gram chleba. Historie, w które zostaliśmy zesłani”, w którym wystąpili orzyscy Sybiracy. Film powstał jako upamiętnienie 82 rocznicy I masowej zsyłki Polaków na Sybir – 10.02.1940 r. Film opublikowany jest na kanale YouTube Polany –

3.2. Rejestracja audio-video koncertów muzycznych;

- koncertu z okazji Dnia Kobiet w wykonaniu orzyskich Panów
- koncertu walentynkowego Agnieszki Woźniak – 14.02.2021
- folklorystycznego zespołu LILIA z Elku – 29.07.2021
- walentynkowego -nagrywanie ORZYSKIEJ E-WALENTYNKI w formie klipu muzycznego.

W przedsięwzięciu, które rejestrowane było w studio nagrań przy Polanie Kultury wzięło udział 80 osób. Muzyka i tekst do klipu zostały stworzone przez pracowników Polany. Premiera odbyła się na kanale You Tube oraz profilu Facebookowym.

3.3. Rejestracja „Hymnu 3 Maja” w formie wirtualnego chóru międzypokoleniowego – 2 maja 2021

3.4. uruchomienie video cyklu „Polana lektury” w ramach którego produkowane są odcinki z recenzjami książek (7 odcinków, które dostępne są na kanale YouTube Polany Kultury).

3.5. uruchomienie cyklu video, w którym Mamy czytają swoim dzieciom lub czytają dzieci w ramach XX Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom (8 odcinków)

4. Nowe imprezy kulturalne:

4.1. plenerowe panele dyskusyjne pn. „Kobiety wiedzą co robią” czyli plejada niesamowitych Kobiet w Orzyszu na scenie plenerowej Polany Kultury. Ciekawe konwersacje, koncert muzyczny, joga na trawie, kino plenerowe a także atrakcje dla dzieci. Gospodarzami spotkania z wyjątkowymi kobietami byli Burmistrz Orzysza Zbigniew Włodkowski oraz Fundacja Wysokich Obcasów (30.07.2021)

4.2. I Dni Młodzieży w Orzyszu -w ramach których w godzinach porannych odbyły się animacje dla dzieci a w godzinach wieczornych odbyły się bębniarskie warsztaty dla młodzieży, pokazy kuglarskie oraz koncerty muzyczne. Na scenie zaprezentowali się: Lidia & Siwy, KREW, Timejt oraz gwiazda wieczoru – JEDEN (28.08.2021)

5. Oferta Polany Kultury zostaje wzbogacona o organizację przyjęć urodzinowych dla dzieci wraz z pakietem usług animacyjnych.

6. Nowości w 2021 w Bibliotece.

6.1. Biblioteka wprowadziła dla czytelników nową usługę: bezpłatny dostęp dla 10 osób miesięcznie do LEGIMI - szerokiej bazy audiobooków, e-booków oraz synchrobooków;

6.2. Biblioteka pełniła funkcję biblioteki POWIATOWEJ.

6.3. Organizacja konkursów o randze powiatowej:

- powiatowy konkurs recytatorski pn., „Ja, Norwid. Znajdziesz mnie w bibliotece” - maj 2021
- powiatowy konkurs recytatorski pn., „Czterej wspaniali, czyli C.K Norwid, S. Lem, T. Różewicz, K.K. Baczyński – czerwiec 2021
- powiatowy konkurs fotograficzny pn., „Daleko padło jabłko...od moralności, dulszczyzna” – lipiec 2021
- powiatowy konkurs plastyczny na „Bożonarodzeniową Kartkę Świąteczną” – listopad 2021

7. POWSTANIE CENTRUM MŁODZIEŻOWEGO POLANY KULTURY w Orzyszu

Od roku 2021 zakres funkcjonowania samorządowej instytucji kultury uległ poszerzeniu o działalność inną niż kulturalna.

W myśl Uchwały nr XXX/226/20 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 22 grudnia 2020 roku wpisanej do Dziennika Urzędowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego pod poz. 315 w skład POLANY KULTURY weszła świetlica środowiskowa z programem profilaktycznym a instytucja kultury pełni od tej pory także funkcje inne niż kulturalne tj.

- ✓ organizowanie działalności artystycznej w celu przeciwdziałania patologiom i uzależnieniom
- ✓ oraz wspieranie zadań rodziny.

Uroczyste otwarcie świetlicy środowiskowej z programem profilaktycznym pod nazwą Centrum Młodzieżowe Polany Kultury miało miejsce 1 czerwca 2021 roku.

W programie pracy Centrum uwzględnione są zarówno dzieci pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych, wykluczonych społecznie, zagrożonych demoralizacją, pochodzące z rodzin niepełnych, z uzależnieniami, wychowujące się w warunkach niekorzystnych dla ich prawidłowego rozwoju jak i dzieci z rodzin funkcjonujących harmonijnie. Centrum młodzieżowe ma zapewnić im zrównoważony rozwój z uwzględnieniem ich potrzeb psychicznych tj.: potrzeba bezpieczeństwa, akceptacji, szacunku, samorealizacji w klimacie wzajemnej serdeczności oraz socjalizowania się z rówieśnikami.

Ważnym aspektem pracy Centrum Młodzieżowego jest integracja środowiska młodzieżowego z rodzin dysfunkcyjnych i rodzin zdrowych oraz zbudowanie szerokiej i atrakcyjnej oferty programowej rozwijającej obie grupy oraz wsparcie rodziców w realizacji ich zadań.

Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej

Kolejny rok w cieniu pandemii koronawirusa minął bez większych perturbacji, jednak początek roku naznaczony był, na zmianę- zamykaniem i otwieraniem instytucji muzealnych. Łącznie 100 dni w okresie od stycznia do maja 2021 r. jednostka nie prowadziła żadnej działalności kulturalnej z powodu COVID-19. W pozostałym terminie, jak to miało miejsc w roku ubiegłym w związku z epidemią COVID-19 oraz z wprowadzeniem po raz kolejny obostrzeń mających na celu zahamowanie rozprzestrzeniania się epidemii, mając na uwadze rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej w Orzyszu działało w ograniczonym zakresie starając się, jak to tylko było możliwe o kontakt z odbiorcą.

Niestety okres ferii zimowych zbiegł się ze wzrostem zachorowań w całym kraju. W związku z tym tradycyjne zajęcia w muzeum nie odbyły się. Zaprośiliśmy za to dzieci i młodzież do zabawy w „Miejskiego detektywa”- Aby wziąć w niej udział należało wysłać do muzeum chęć przystąpienia do zabawy poprzez e-mail lub Messenger, a następnie postępować według wskazówek i rozwikłać łamigłówkę. Całość wydarzenia odbywała się w przestrzeni miejskiej.

Również kwestie sanitarne stanęły na drodze zorganizowaniu spotkania autorskiego związanego z wydaniem kolejnej już- czwartej części serii wydawniczej „Krajobraz kulturowy Ziemi Orzyskiej”. Tom ten poświęcony był 295 rocznicy nadania praw miejskich Orzyszowi dlatego też znalazło się w nim tyle właśnie pocztówek pochodzących z muzealnej kolekcji kart. W książce pt. „ Ameryka, Wyspa Zaręczynowa i wilki na straży czyli pozdrowienia z Orzysza” znajduje się również indeks sporządzony

przez dra Jerzego M. Łapo, gdzie oznaczeni są adresaci oraz nadawcy korespondencji. Realizacja publikacji była możliwa dzięki wsparciu finansowemu Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Bardzo ważnym aspektem działalności muzeum w 2021 roku była realizacja projektów dofinansowanych z Programów Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu oraz z Programu Działaj Lokalnie. 13 kwietnia muzeum znalazło się na liście projektów dofinansowanych w ramach ogłaszanych co roku programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego "Infrastruktura kultury". Realizacja projektu pn. „Utworzenie centrum muzealno-edukacyjnego. Remont i adaptacja budynku na potrzeby działalności muzeum w Orzyszu” stała się wstępem do stworzenia nowej atrakcyjnej przestrzeni ekspozycyjnej oraz miejsca, gdzie prezentowana będzie historia naszego miasta, regionu i kraju, gdzie odbywać się będą prelekcje, spotkania autorskie, warsztaty. Muzeum borykając się z małą powierzchnią użytkową zaplanowało przystosowanie do potrzeb swojej działalności, znajdujący się w bardzo złym stanie technicznym budynek z 1911 r., sąsiadujący z obecną siedzibą. W ramach prac budowlanych wykonano: rozbiórkę istniejącego budynku, roboty ziemne, wymianę gruntu, postawiono nowe fundamenty, wymurowano ściany nośne i działowe, wybudowano kominy, wykonano strop żelbetowy i konstrukcję dachu oraz zabezpieczono budynek przed zimą. 14 kwietnia został rozstrzygnięty drugi z konkursów Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, w którym aplikowało muzeum. Tym razem w Programie „Wspieranie działań muzealnych” dofinansowanie uzyskał projekt "Miniaturowe miasto. Stworzenie makiety dawnego Rynku Orzysza".

Kolejne działanie- „Renowacja cmentarza wojennego w Cierzpiętach”, gm. Orzysz, pow. piski, woj. warmińsko-mazurskie -zadanie dofinansowane ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury”, realizowane przez Urząd Miejski w Orzyszu oraz Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej w Orzyszu. Nasza jednostka włączyła się w prace jako koordynator oraz nadzorowała przebieg sondażowych badań archeologicznych przeprowadzonych w miesiącu październiku. Podsumowaniem prac archeologicznych i rekonstrukcyjnych, które miały miejsce na wskazanej nekropolii była publikacja autorstwa dr Małgorzaty Karczewskiej i dr hab. Macieja Karczewskiego pt. „ Cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej w Cierzpiętach. Historia i przywracanie pamięci”, V t. serii Krajobraz kulturowy Ziemi Orzyskiej”. Książka wydana w nakładzie 300 egzemplarzy stanowi konkluzję wiedzy na temat cmentarza nr 116 w Cierzpiętach: historii walk, w których polegli pochowani tutaj żołnierze, budowy i przekształceń cmentarza, jego upadku i odnowienia. Zawiera też opis i wyjaśnienie działań podjętych w związku z pracami renowacyjnymi, których celem było odtworzenie wyglądu cmentarza z okresu międzywojennego. Jest to bardzo ważny aspekt prac renowacyjnych nekropolii Wielkiej Wojny, szczególnie tych mocno zniszczonych.

W 2021 r. kontynuowano zadanie pn. „Utworzenie miejsca atrakcyjnego turystycznie poprzez rewitalizację skweru miejskiego” przy Pomniku 1920, zagospodarowując teren zielony. Założono klomby kwiatowe oraz posadzono wieloletnią roślinność: hortensje, róże okrywowe, tawuły i berberysy, a także lipy.

„Ławeczka na ulicy muzealnej” to projekt zrealizowany w ramach Programu „Działaj lokalnie”. Pracownicy muzeum systematycznie pracują nad poprawą funkcjonalności i estetyki placu muzealnego. Dotychczas wybudowano przystań kajakową, piękny plac zabaw, ogrodzono teren, posadzono drzewa i krzewy. To wszystko sprawiło, że przestrzeń wokół muzeum stała się miejscem przyjaznym i bezpiecznym dla całych rodzin- mieszkańców oraz turystów. W wyniku realizacji projektu zamieniono brzydką, szarą ścianę w piękny obraz „wychodzący” w przestrzeń parkową, a mianowicie stworzono mural o tematyce miejsko- historycznej, który razem z odpowiednio ułożonymi nasadzeniami i wykorzystaniem architektury parkowej stworzył cichy zakątek będący jednocześnie rozpoznawalnym miejscem ściśle związanym z przeszłością miasta. Mural przedstawia dawny widok orzyskiego Rynku z nieistniejącą już zabudową oraz ludźmi zatrzymanymi w trakcie wieczornego spaceru. W całość dzieła wkomponowana jest ławka oraz zieleń zaaranżowana w ten sposób, aby stanowiła całość obrazu.

15 maja w reżimie sanitarnym odbywała się Noc Muzeów.

24 czerwca odbyła się Noc Świętojańska przygotowana przez Muzeum.

20 i 27 lipca młodzież z sejneńskiego liceum, przebywająca na obozie letnim w Okartowie, uczestniczyła w grze terenowej zorganizowanej przez nasze muzeum. Spotkanie z żywą historią okazało się bardzo atrakcyjną formą poznania dziejów Orzysza.

23 lipca gościliśmy dowódcę IX zmiany Batalionowej Grupy Bojowej NATO ppłk Craig'a Broyles wraz z żołnierzami. Przedstawiliśmy gościom charakter działalności naszej instytucji, omówiliśmy możliwość współpracy jak również zaprezentowaliśmy zbiory muzealne i historię Orzysza. Muzeum wzbogaciło się także o dwa mundury- amerykański i rumuński, które stały się zaczątkiem do stworzenia nowej ekspozycji prezentującej umundurowanie żołnierzy Batalionowej Grupy Bojowej NATO.

1 sierpnia pod Pomnikiem 1920 odbyły się obchody 77. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego. Wieczorem Muzeum zaprosiło mieszkańców do wspólnego śpiewania pieśni powstańczych.

8 sierpnia bezpośrednio po oficjalnej defiladzie wojskowej odbywającej się w ramach obchodów Garnizonowego Święta Wojska Polskiego w Orzyszu, muzeum zorganizowało Piknik Średniowieczny z pokazami walk rycerskich w wykonaniu Działdowskiego Bractwa Rycerskiego, obozem rycerskim z atrakcjami dla najmłodszych, warsztatami rzemiosł dawnych i straganami jarmarcznymi. W trakcie imprezy odbył się również pokaz współczesnego sprzętu wojskowego, w tym Batalionowej Grupy Bojowej NATO.

26 sierpnia dzięki zaangażowaniu wolontariuszy z Dywizjonu Artylerii Samobieżnej w Orzyszu wyremontowano armatę dywizyjną wz. 42 z ekspozycji zewnętrznej.

1 września pod Pomnikiem 1920 uczczono pamięć bohaterów i ofiar II wojny światowej.

7 września dzięki pomocy żołnierzy amerykańskich Batalionowej Grupy Bojowej NATO NATO enhanced Forward Presence Battle Group Poland do naszego muzeum trafiła betonowa zaporą przeciwczołgowa potocznie zwana „jeżem”.

22 września na placu muzealnym zagościła wystawa plenerowa „Pomniki wdzięczności – mitologizacja pamięci”. Ekspozycja opowiadała o zbrodniach Armii Czerwonej na Warmii i Mazurach w 1945r., a także o powojennej propagandzie komunistycznej, której elementem były tzw. pomniki wdzięczności. Wystawa przygotowana została przez historyków Instytutu Północnego im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie oraz Polskiej Akademii Nauk

4 października na ul. Polnej odsłonięto tablicę poświęconą pamięci mazurskiego poety- Michała Kajki. Uroczystość uświetnił występ dzieci z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Michała Kajki w Dąbrówce. Po spotkaniu dzieci odwiedziły nasze muzeum aby wysłuchać wykładu na temat życia i twórczości Michała Kajki.

11 października podpisana została umowa współpracy pomiędzy Muzeum Wojska w Białymstoku a Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej w Orzyszu. Sygnatariuszami dokumentu są dyrektorzy placówek: z ramienia białostockiego muzeum- pan Robert Sadowski oraz pani Beata Szymankiewicz-reprezentującą orzyską instytucję.

28 października muzeum odwiedził dowódca kontyngentu rumuńskiego mjr Mircea Zemtev. Na pożegnanie, po półrocznym pobycie w Polsce- przekazał do zbiorów muzealnych swój mundur galowy. Jest to kolejny obiekt, który znajdzie swoje miejsce w wystawie poświęconej wojskom NATO.

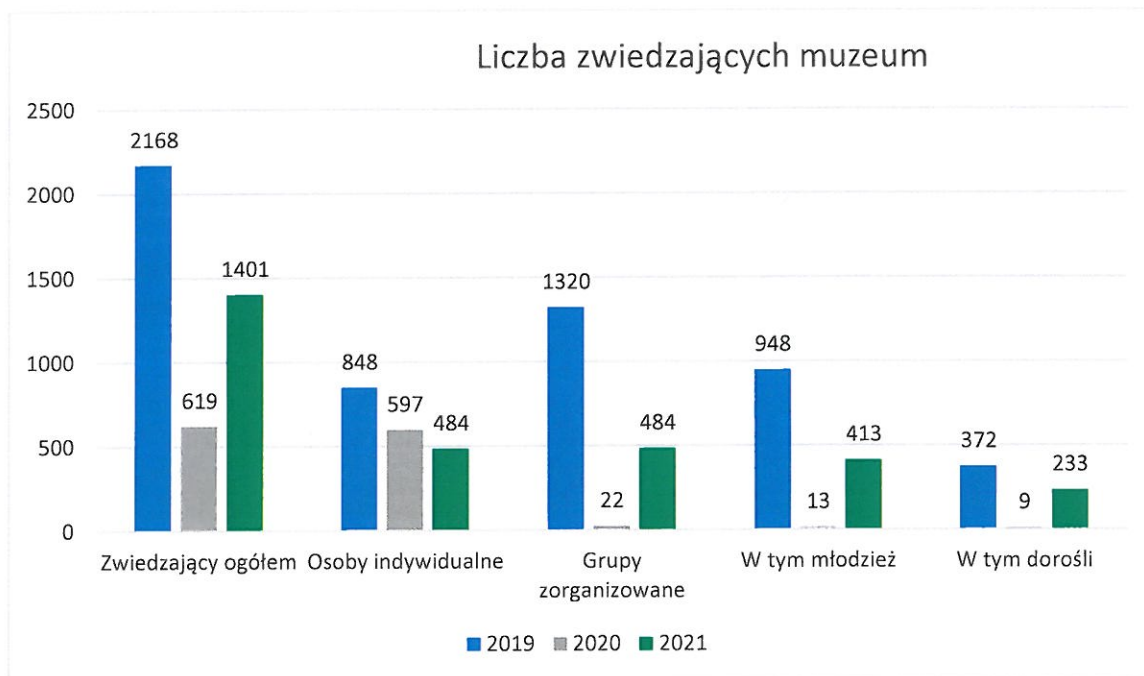
10 listopada otwarto nową wystawę „Miniaturowe miasto”, podczas której udostępniono nowy eksponat - makietę nieistniejącej już zabudowy orzyskiego Rynku oraz przedstawiono prezentację

i fotografie dawnego Orzysza. Spotkanie to zainicjowało „Otwarte Dni Muzeum”, podczas których instytucja odwiedzana była przez grupy szkolne, senioralne, indywidualnych zwiedzających, pracowników instytucji samorządowych.

26 listopada zaprezentowano przygotowaną przez Klub Seniora przy Polanie Kultury w Orzyszu wystawę "Co kryje szafa Babci?". Wystawa gościła w muzeum do końca grudnia 2021r.

8 grudnia z wizytą w orzyskim Ratuszu gościli przedstawiciele Batalionowej Grupy Bojowej NATO: dowódca pododdziału chorwackiego kapitan Dario Bilješković oraz Major Armii Brytyjskiej William Roome. Dowódców przyjął Burmistrz Orzysza Zbigniew Włodkowski wraz ze swoją Zastępczynią – Beatą Jażdżewską. Podczas pobytu w Orzyszu goście odwiedzili również muzeum, gdzie zapoznali się z historią naszego miasta oraz charakterem działalności instytucji.

Niestety pandemia koronawirusa spowodowała konieczność odwołania po raz kolejny organizowanej przez Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej w Orzyszu imprezy masowej Walki Czołgów. Ponownie wprowadzane obostrzenia wymusiły również rezygnację z części organizowanych przez tę instytucję wydarzeń. Sytuacja epidemiczna miała również wpływ na liczbę zwiedzających muzeum w 2021 roku przede wszystkim ze względu na czas, kiedy instytucja pozostawała w zamknięciu, a kiedy kontakt z publicznością odbywał się poprzez telefon, portale społecznościowe i e-mail. Jednak wprowadzone w ciągu roku szczepienia przeciwko Covid-19 pozwoliły powoli uruchamiać uśpione dotychczas rejon działalności instytucji, co można zauważyć na poniższym wykresie.

Ochrona zabytków

Rada Miejska w Orzyszu Uchwałą Nr XLVI/337/22 z dnia 26 stycznia 2022 r. przyjęła Program Opieki nad Zabytkami Gminy Orzysz na Lata 2022-2025. Celem opracowania programu opieki nad zabytkami gminy Orzysz na lata 2018-2021 było określenie zasadniczych kierunków działań inicjowanych przez władze gminy w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, występującego w jej granicach administracyjnych, zgodnie z przepisami ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Program ma na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, jak również jego promocji wśród mieszkańców oraz turystów. Funkcję tę można realizować między innymi poprzez edukację, poczynając od poziomu podstawowego oraz pobudzanie rozwoju turystyki. Nieodzownym elementem tego typu

działań jest budzenie w społeczeństwie świadomości istnienia zabytków i potrzeby ich rewitalizacji, jak również zwrócenie uwagi na istniejącą wspólnotę kulturową.

Rada Miejska w Orzyszu Uchwałą Nr XXIV/176/20 z dnia 30 czerwca 2020r. przyjęła sprawozdanie z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Orzysz na lata 2018-2021 za okres 2018-2020.

Zarządzeniem Burmistrza Orzysza Nr 38/2016 z dnia 10 lutego 2016 r. została założona Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Orzysz. (zmiany: Zarządzenie Nr 88/2017 Burmistrza Orzysza z dnia 28 marca 2017 r. oraz Zarządzenie Nr 12/5/2017 Burmistrza Orzysza z dnia 10 maja 2017r., Zarządzenie Nr 24/04/2019 Burmistrza Orzysza z dnia 23 kwietnia 2019 r.). Gminna ewidencja zabytków stanowi zbiór otwarty. Na terenie gminy Orzysz znajdują się dwadzieścia cztery obiekty zabytkowe objęte ochroną prawną, wynikającą z ujęcia ich w rejestrze zabytków województwa warmińsko-mazurskiego, prowadzonym przez Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wnioski

- 1) Praca i działalność domu kultury i biblioteki uległa gruntownej reorganizacji zarówno w nazwie, formie i zakresie działalności.
- 2) Instytucje kultury funkcjonujące na terenie gminy systematycznie i skutecznie sięgają po środki zewnętrzne by zwiększać zakres i uatrakcyjnić ofertę dla mieszkańców.
- 3) Przeprowadzono szereg prac modernizacyjnych w obiektach kulturalnych jak: remont nowej siedziby biblioteki, modernizacja muzeum, ścieżki i infrastruktura rekreacyjna, w tym pomost przy muzeum.
- 4) Stan pandemii ponownie nie pozwolił na organizację cyklicznych plenerowych wydarzeń jak „Walka Czołgów”.
- 5) Oferta instytucji kultury została dostosowana do panujących obostrzeń w działalności i rzemiosła się w dużej mierze na kontakty zdalne z mieszkańcami.

Oświata

Głównym zadaniem oświatowym gminy jest zapewnienie kształcenia, wychowania i opieki w przedszkolach, szkołach podstawowych oraz ostatni rok w gimnazjach.

Realizacja zadań organu prowadzącego wobec szkół i placówek wymaga właściwej organizacji, zarówno funkcji nadzorczych, jak i roli służebnej, związanej z realizacją obowiązków określonych w ustawie o systemie oświaty. Organ prowadzący szkołę lub placówkę odpowiada za jej działalność.

W ustawie o samorządzie gminnym zapisano, że zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty m.in. w zakresie edukacji publicznej należy do zadań własnych gminy.

W ustawie o systemie oświaty ustawodawca wskazał, iż do zadań gminy należy:

- zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, żłobków, szkół podstawowych i gimnazjów,
- zabezpieczenie bazy lokalowej i sprawności technicznej obiektów oświatowych oraz środków rzeczowych i finansowych dla ich działalności,
- zabezpieczenie kadry pracowniczej, w tym administracyjno-finansowej.

W ustawie Karta Nauczyciela, wśród zadań gminy wymieniono m.in. następujące zadania:

- zapewnienie średniego wynagrodzenia nauczycieli w poszczególnych grupach awansu zawodowego, wspieranie nauczycieli w procesie dydaktyczno-wychowawczym,
- zapewnienie środków na doksztalcanie i doskonalenie zawodowe.

Ponadto zadania oświatowe Gminy Orzysz związane są z obowiązkiem:

- kontroli spełniania przez uczniów obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
- realizacji zadań wspierających uczniów w nauce, m.in. organizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych, stypendia za szczególne osiągnięcia,
- zapewnienia bezpiecznych warunków pracy i nauki,
- organizacji dodatkowych zajęć specjalistycznych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, posiadających orzeczenia o niepełnosprawności i potrzebie kształcenia specjalnego (rewalidacja, zajęcia kompensacyjno-wyrównawcze, nauczanie indywidualne etc.),
- dbałości o bazę lokalową i dydaktyczną placówek oświatowych,
- wypłat świadczeń socjalnych rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, w tym: stypendia szkolne i zasiłki o charakterze socjalnym, dofinansowanie do zakupu podręczników i pomocy szkolnych,
- dofinansowania pracodawcom kosztów doksztalcania młodocianych pracowników w ramach pomocy de minimis,
- zapewnienia dowozów uczniów do szkół na terenie gminy oraz organizacja dowozu uczniów niepełnosprawnych do szkół i ośrodków szkolno – wychowawczych, organizacji konkursów na stanowiska dyrektorów szkół i przedszkoli lub przygotowanie procedury powierzenia stanowisk na kolejne lata,
- przygotowania całościowej oceny pracy dyrektorów szkół i przedszkoli,
- przeprowadzania egzaminów na stopień nauczyciela mianowanego w ramach awansu zawodowego,
- prowadzenie lokalnej bazy danych dziedzinowych w Systemie Informacji Oświatowej,
- innych zadań nie wymienionych powyżej, a wynikających z przepisów prawa.

W ramach wykonywania obowiązków wynikających z ustawy Karta Nauczyciela, zadaniem gminy jest także ukształtowanie struktury kadrowej placówek, aby odpowiadała ona współczesnym wymogom edukacyjnym. W tym zakresie koniecznym stało się „zbudowanie” oraz stałe usprawnianie systemu wynagradzania i doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Burmistrz Orzysza, w terminie do końca października każdego roku, przedstawia Radzie Miejskiej w Orzyszu szczegółową Informację o stanie oświaty w gminie Orzysz za ubiegły rok szkolny.

Kadra pedagogiczna i niepedagogiczna

W rozwoju szkolnictwa zasadniczą rolę odgrywają umiejętności zawodowe nauczycieli, ich wiedza o życiu, zrozumienie współczesnych problemów świata oraz chęć samodoskonalenia. Dobór kadry pedagogicznej to przede wszystkim rola dyrektorów placówek. Stan zatrudnienia w danym roku szkolnym wynika z zatwierdzonej przez organ prowadzący organizacji roku, a ta ściśle związana jest z liczbą oddziałów na każdym poziomie nauczania, liczbą godzin wynikającą z podziału na grupy (dotyczy zajęć z wychowania fizycznego, języków obcych, informatyki) zależną od liczebności oddziałów klasowych oraz określoną w rozporządzeniu (ramowe plany nauczania) przez Ministra Edukacji Narodowej liczbą godzin dla poszczególnych przedmiotów i poziomów nauczania.)

Zatrudnienie nauczycieli na terenie Gminy Orzysz w roku 2019					
Zatrudnieni w pełnym wymiarze	Ogółem	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany
	96(94)	3 (3)	8 (10)	14 (15)	71 (66)
Razem etaty	102,32 (100,87)	3,22 (4,21)	9,11 (10,00)	15,72 (14,26)	74,27 (72,40)

Wśród nauczycieli dominują osoby o najwyższym stopniu awansu zawodowego. Świadczy to o wysokiej jakości kadry, która powinna mieć przełożenie na wysokie wyniki nauczania i egzaminów sprawdzających.

Zatrudnienie nauczycieli na terenie Gminy Orzysz w roku 2021					
Zatrudnieni w pełnym wymiarze	Ogółem	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany
	94	1	5	18	70
Razem etaty	100,19	1,22	7,29	18,11	73,57

Pracownicy niepedagogiczni	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Pracownicy obsługi szkół, przedszkoli, żłobka	46	45	43
Pracownicy administracji szkół, przedszkoli, żłobka	6,5	7,25	10,75
RAZEM	52,50	52,25	53,75

Na przestrzeni ostatnich 4 lat spadła liczba pracowników administracji i obsługi. Spadek spowodowany jest wygaśnięciem w czerwcu 2019r. gimnazjów oraz mniejszą liczbą uczniów w szkołach.

Doskonalenie nauczycieli

Bardzo istotnym czynnikiem podwyższającym jakość edukacji jest nieustanne doskonalenie kadry nauczycielskiej. Zgodnie z art. 12 ust. 3 Karty Nauczyciela „Nauczyciel powinien podnosić swoją wiedzę ogólną i zawodową, korzystając z prawa pierwszeństwa do uczestnictwa we wszelkich formach

doskonalenia zawodowego na najwyższym poziomie”. Jest on w szczególności zobowiązany do podnoszenia swoich kwalifikacji. Nauczyciele z gminy Orzysz korzystali m.in. z takich form doskonalenia zawodowego jak: studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne, czy różnego rodzaju warsztaty, szkolenia i konferencje. W osiągnięciu tego celu służyły zapewnione środki finansowe. Art. 70a ust. 1 Karty Nauczyciela stanowi, że „W budżetach organów prowadzących szkoły wyodrębnia się środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli z uwzględnieniem doradztwa metodycznego - w wysokości 1% planowanych rocznych środków, przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli.”

Kwoty przeznaczane na doskonalenie nauczycieli w latach 2019-2021			
	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
1% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli Gminy Orzysz	45 968,00	48 470,00	51 114,20
RAZEM	45 968,00	48 470,00	51 114,20

Wyniki nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Warmińsko - Mazurskiego Kuratora Oświaty

W roku szkolnym 2021/2022 nie było kontroli doraźnych przeprowadzanych przez pracowników Kuratorium Oświaty w Olsztynie delegatura w Elku.

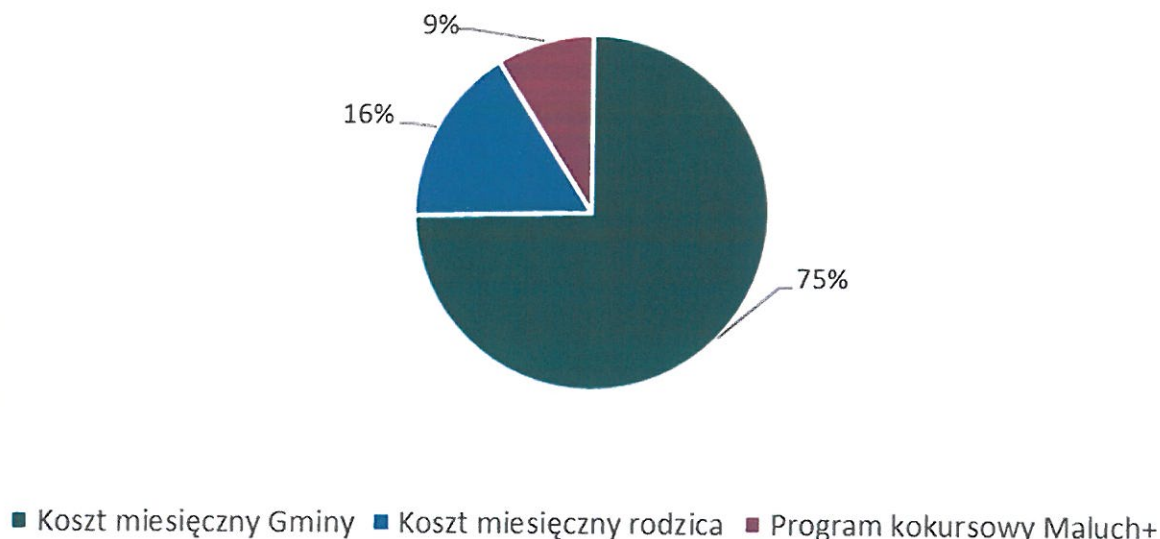
Opieka nad dziećmi do lat trzech

W gminie Orzysz funkcjonuje Żłobek, który został powołany i funkcjonuje zgodnie z Ustawą z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi do lat 3. Żłobek funkcjonuje w godzinach od 6:30 do 16:00. Odpłatność za wyżywienie wynosi 5,50 za dzień, czesne 500,00 zł m-czny pobytu dziecka w placówce. Wysokość czesnego w tej kwocie obowiązuje dopiero od października 2020 roku.

- W roku szkolnym 2020/2021 do Żłobka uczęszcza 29 dzieci w wieku od 1,5 do 3 lat.
- W roku szkolnym 2021/2022 do Żłobka uczęszcza 29 dzieci w wieku od 1,5 do 3 lat (*tak jest w rejestrze i zadeklarowanych we wrześniu 2021 r.*,
- Jest to placówka, która nie jest subwencyjna i w 100% finansowana z budżetu gminy. Koszty funkcjonowania Żłobka w 2020r. przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

	Koszt Gminy		Czesne pobierane od rodziców	Łącznie	Koszt na 1 dziecko
	Środki własne	Pozyskane z Programu Maluch +			
Koszt całkowity	318 545,53 zł	44 880,00 zł	104 957,09 zł	258 468,44	8 912,70
Koszt miesięczny	26 545,46 zł	3 740,00 zł	8 746,42 zł	21 539,04	742,72

Koszty miesięcznego utrzymania dziecka w żłobku

Koszt miesięczny utrzymania dziecka (przy całkowitym „obłożeniu, tj. 29 dzieci”) w 2021 roku w żłobku to 742,72 zł i głównie ponosi go gmina 59% ze środków własnych i z uzyskanych w konkursach na ten cel środków finansowych - 12%. Pozyskana dotacja to środki z Programu „Maluch+”, o które gmina ubiegała się w konkursie. To nie oznacza, że w latach następnych środki te są pewne i będą do pozyskania. Udział rodziców natomiast jest bardzo niski. To jedynie 29% wszystkich kosztów.

Wychowanie przedszkolne

Wychowanie przedszkolne

Edukacja dzieci 6-letnich w przedszkolach publicznych jest bezpłatna. Gmina otrzymała z budżetu państwa subwencję na każdego sześciolatka w przedszkolu. Rodzic opłaca jedynie wyżywienie. Subwencja na jednego sześciolatka w 2021 r. wyniosła 4 252,32 zł na rok. Dotacja przedszkolna z budżetu państwa na jednego przedszkolaka 1 471,00 zł na rok.

Wychowaniem przedszkolnym obejmuje się dzieci w wieku 3-6 lat, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach dzieci, które ukończyły 2,5 roku. Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dotyczy dzieci 6-letnich.

- W roku szkolnym 2020/2021 wychowaniem przedszkolnym w przedszkolach gminnych objętych było łącznie 287 dzieci : 196 (w tym 33 z Montessori) + 9 (w tym 5 z Montessori) sześciolatki w przedszkolu=205
- W roku szkolnym 2021/2022 wychowaniem przedszkolnym w przedszkolach gminnych objętych było 212 łącznie dzieci – 196 w wieku do lat 5 (w tym 49 z Montessori) + 16 (wszystkie z Montessori) sześciolatki w przedszkolu.

Ponadto od 12 września 2017r. funkcjonuje niepubliczne Przedszkole Artystyczno – Językowe Akademia Montessori do którego uczęszcza 61 dzieci z terenu naszej gminy (na dzień 31.12.2021 r) i 4 dzieci z innych gmin.

Koszty utrzymania Przedszkoli w gminie Orzysz				
Wykonanie planu 2021 r.	Dotacja, czesne od rodziców, subwencja	Koszt Gminy	Liczba dzieci	Koszt gminy – dopłata do jednego dziecka miesięcznie
1 967 608,90	413 756,89	1 547 852,01	212	608,43

Dotacja przedszkolna – 287 345,15 zł

Subwencja na niepełnosprawne przedszkolaki 61 207,62 zł

Subwencja na sześciolatki w przedszkolu – 43 489,62 zł

Czesne od rodziców – 27 714,50 zł

Dotacja przekazana w 2021 r. dla Montessori to 388 796,38 zł. (wartość ujęta w „Wykonanie planu...”)

Szkoły podstawowe

W gminie Orzysz funkcjonują trzy szkoły podstawowe w Zespołach Szkolno – Przedszkolnych. Poniższa tabela prezentuje liczebność dzieci od 2018/2019 roku.

Rok szkolny 2018/2019									
Szkoły	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII	Razem
SP Orzysz	60	72	30	100	104	75	76	68	585
SP Dąbrówka	8	8	0	9	4	9	7	9	54
SP Okartowo	9	0	11	7	14	8	14	9	72
Razem	77	80	41	116	122	92	97	86	711

Rok szkolny 2019/2020									
Szkoły	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII	Razem
SP Orzysz	74	55	72	32	91	97	70	73	564
SP Dąbrówka	4	8	8	0	8	5	8	6	47
SP Okartowo	8	10	0	13	9	15	10	14	79
Razem	86	73	80	45	108	117	88	93	690

Rok szkolny 2020/2021									
Szkoły	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII	Razem
SP Orzysz	68	71	51	71	30	90	95	66	542
SP	6	4	8	9	0	8	4	8	47

Dąbrówka									
SP Okartowo	0	9	10	0	13	9	15	8	64
Razem	74	84	69	80	43	107	114	82	653

Rok szkolny 2021/2022									
Szkoły	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII	Razem
SP Orzysz	72	68	68	48	75	33	91	91	546
SP Dąbrówka	6	6	6	8	8	-	9	4	47
SP Okartowo	8	0	8	16	0	14	11	13	70
Razem	86	74	82	72	83	47	111	108	663

Najniższa liczba uczniów jest w szkole podstawowej w Dąbrówce. W ZSP w Orzyszu liczba wzrosła o 4 uczniów, a 6 uczniów w ZSP w Okartowie.

Prognoza liczby uczniów w szkołach roczniki 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 na podstawie zameldowanych na pobyt stały według ewidencji ludności przedstawia zestawienie poniżej.

Prognoza liczby uczniów w szkołach										
	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Orzyszu	70	79	87	56	79	72	76	59	51	
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Okartowie	6	5	10	7	5	11	10	9	9	
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Dąbrówce	6	6	8	7	4	6	5	6	2	
Razem	82	90	105	70	88	89	91	74	62	

Na przestrzeni prezentowanych lat prognozowane liczby uczniów we wszystkich szkołach są z każdym rokiem niższe. Tylko w szkole w Okartowie w roku 2018 zwiększyła się liczba dwukrotnie i nie zmieniła się w roku 2021 w stosunku do roku 2020.

Branżowa Szkoła I Stopnia

30 czerwca Rada Miejska w Orzyszu podjęła uchwałę Nr XXXVII/283/21 z dnia 30 czerwca 2021r. w sprawie założenia Branżowej Szkoły I stopnia w Dąbrówce. Z dniem 01 września 2021r. została utworzona klasa I, która skupia 11 uczniów kształcących się w różnych zawodach. Uczniowie, zgodnie

ze swoimi zainteresowaniami i predyspozycjami wybrali zawód i samodzielnie lub z pomocą szkoły znaleźli zakład pracy, w którym odbywają zajęcia praktyczne. W szkole, przez 3 dni w tygodniu, zdobywają wiedzę w zakresie przedmiotów ogólnych, m.in.: języka polskiego, matematyki, geografii, biologii, języka angielskiego. W pozostałe dni tygodnia uczą się zawodu u wybranego przez siebie pracodawcy.

Raz w roku uczestniczą w obowiązkowym, finansowanym przez szkołę, kursie teoretycznych przedmiotów zawodowych.

Terminy turnusów: pracownik pomocniczy obsługi hotelowej: 17.11-14.12.2021r. – 1 osoba (zrealizowane on-line), pracownik pomocniczy gastronomii: 17.11-14.12.2021r. – 2 osoby (zrealizowane on-line), sprzedawca: 25.04-20.05.2022r. – 3 osoby (Centrum Kształcenia Zawodowego przy Zespole Szkół Technicznych w Olecku), mechanik pojazdów samochodowych: 23.05-15.06.2022r. – 3 osoby (Centrum Kształcenia Zawodowego przy Zespole Szkół Technicznych w Olecku), cukiernik – 07.02 - 04.03.2022r. – 1 osoba (W-MZDZ Szkoła Branżowa I Stopnia w Olsztynie), stolarz – 16.05-10.06.2022r. – 1 osoba (Zespół Szkół im. Macieja Rataja w Reszlu).

Podstawą organizacji praktycznej nauki zawodu jest umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego, podpisana pomiędzy pracodawcą a uczniem, uzyskującym podwójny status prawny tj. ucznia i pracownika młodocianego.

Uprawnienia pracownicze: wynagrodzenie za pracę, opłacanie składki ZUS na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, czas nauki w szkole wlicza się do stażu pracy, prawo do urlopu wypoczynkowego.

Klasa I Branżowej Szkoły I Stopnia doskonale integruje się z młodszymi kolegami koleżankami ze szkoły podstawowej. Młodzież uczestniczy we wszystkich imprezach i uroczystościach szkolnych, wiele inicjatyw wychodzi właśnie od nich.

Etaty wsparcia

Działalność edukacyjna (przedmiotowa), wychowawczo-opiekuńcza szkół podstawowych i gimnazjum wspierana jest godzinami, które można podzielić na następujące kategorie zajęć z uczniami:

- opieka świetlicowa, świetlica obejmuje opieką zapisanych do niej uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem dojeżdżających, tych, którzy muszą dłużej przebywać w szkole ze względu na czas pracy rodziców oraz okoliczności wynikające z organizacji pracy szkoły (dzieci, które nie uczestniczą w lekcjach religii). Wychowawcy świetlicy sprawują opiekę nad dziećmi podczas oczekiwania i wsiadania do autobusów szkolnych.
- praca biblioteki szkolnej,
- praca pedagoga szkolnego. Do obowiązków pedagoga należy diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów, rozwiązywanie problemów i konfliktów między uczniami, niwelowanie zachowań negatywnych i agresywnych wśród uczniów, poprzez m.in. rozmowy z rodzicami i uczniami, działania profilaktyczne. Zadaniem pedagoga jest również pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów. Pedagog nawiązuje współpracę z policją, kuratorami sądowymi, asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi i rodzicami. Współpracuje z pracownikami Powiatowej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Pisz, MOPS w Orzyszu i Sądem Rejonowym w Pisz. Prowadzi zajęcia w zakresie pomocy psychologiczno – pedagogicznej, podejmuje zagadnienia z zakresu profilaktyki uzależnień. praca psychologa, Do zadań psychologa należy: - diagnozowanie sytuacji wychowawczych w szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych oraz wspierania rozwoju uczniów; - podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży; - minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz inicjowanie różnych form pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów; - zapobieganie występowaniu patologii społecznych; - inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych; - pomoc rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów uczniów.
- praca logopedy: diagnozowanie logopedyczne, w tym prowadzenie badań przesiewowych w celu ustalenia stanu mowy uczniów, prowadzenie zajęć logopedycznych oraz porad i konsultacji dla uczniów i rodziców w zakresie stymulacji rozwoju mowy uczniów i eliminowania jej zaburzeń,

podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu zaburzeń komunikacji językowej we współpracy z rodzicami uczniów, wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Z zajęć logopedycznych korzystają dzieci przedszkolne i uczniowie szkoły podstawowej (kwalifikacja na podstawie diagnozy logopedycznej przeprowadzanej w placówkach we wrześniu przez logopedów i na podstawie zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej zawartych w opiniach). Dzieci uczestniczą z reguły w zajęciach grupowych. W zajęciach terapii logopedycznej mogą uczestniczyć rodzice uczniów.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz działania profilaktyczne:

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, a także w formie:

- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych (prowadzone przez pedagogów, nauczycieli w swoim czasie wolnym),
- zajęć korekcyjno – kompensacyjnych (prowadzone przez pedagogów),
- zajęć logopedycznych (prowadzone przez logopedów),
- zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne (prowadzone przez pedagogów),
- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu (prowadzone przez doradcę zawodowego),
- porad i konsultacji (prowadzone przez nauczycieli i specjalistów).

Szybka i przemyślana interwencja przyczyniała się do rozwiązywania większości problemów na bieżąco. Dzięki zajęciom wychowawczo – profilaktycznym oraz indywidualnym spotkaniom uczniowie wiedzą, jakie ich zachowania mogą zagrażać innym i ranić innych oraz co robić aby tego uniknąć, uczniowie wiedzą w jaki sposób rozładowywać emocje i do kogo zwrócić się o ewentualną pomoc, reagują na zachowania agresywne, ciągle motywacja ucznia ze strony pedagoga oraz innych nauczycieli miała wpływ na ich udział w wielu przedsięwzięciach. Rodzice coraz chętniej z własnej inicjatywy zwracają się o pomoc do pedagoga.

Dowożenie uczniów do szkół, w tym niepełnosprawnych

Realizując obowiązki określone w art. 14a i 17 ustawy o systemie oświaty dowożono lub refundowano rodzicom wydatki związane z dowożeniem do szkół uczniów niepełnosprawnych i zamieszkałych w znacznym oddaleniu od szkół.

Przepisy ustawy o systemie oświaty oraz przepisy prawa oświatowego, które mówią o dowozie dzieci do szkół, dotyczą szkół obwodowych (szkół podstawowych i dotychczasowych gimnazjów). Jeśli władze samorządowe ustaliły sieć szkół w taki sposób, że odległość między domem ucznia a szkołą obwodową przekracza dystans wymieniony w cytowanych ustawach (tj. 3 km dla uczniów klas I-IV szkół podstawowych oraz 4 km dla uczniów klas V-VIII szkół podstawowych oraz uczniów dotychczasowych gimnazjów), obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewożenia dziecka. Jeśli gmina nie ma możliwości zorganizowania dojazdu, ma obowiązek zwrotu kosztów przejazdu dziecka środkami komunikacji publicznej.

Przy organizacji dowozów bardzo istotnym jest zapewnienie pełnego bezpieczeństwa, w miarę krótkiego w czasie przejazdu do i ze szkoły oraz takiego ułożenia harmonogramów, aby umożliwić udział uczniów w różnych formach zajęć pozalekcyjnych organizowanych przez szkoły. Dowozy funkcjonują sprawnie, zapewniając terminowy i bezpieczny przewóz dzieci do i ze szkoły oraz realizując inne zadania statutowe, między innymi zajęcia na basenie, zawody sportowe oraz konkursy.

- o W roku 2019/2020 z dowożenia autobusami do szkoły korzysta 243 uczniów. W roku szkolnym zapewniono dowożenie do szkoły 6 uczniom niepełnosprawnym, objętych kształceniem specjalnym, (w tym do Ośrodka Szkolno- Wychowawczego w Łupkach- 2 uczniów, do Ośrodka Rewalidacyjno-Edukacyjno- Wychowawczego przy Stowarzyszeniu „Przymierze Ziemia Piska” w Pisku- 4 uczniów). Zawierając stosowne umowy - 7 opiekunom uczniów niepełnosprawnych zwracano koszty dojazdu.

- o W roku 2020/2021 z dowożenia autobusami do szkoły korzysta 225 uczniów. W roku szkolnym zapewniono dowożenie do szkoły 5 uczniom niepełnosprawnym, objętych kształceniem specjalnym, (w tym do Ośrodka Szkolno- Wychowawczego w Łupkach- 1 uczniów, do Ośrodka Rewalidacyjno- Edukacyjno- Wychowawczego przy Stowarzyszeniu „Przymierze Ziemia Piska” w Pisz- 4 uczniów). Zawierając stosowne umowy - 7 opiekunom uczniów niepełnosprawnych zwracano koszty dojazdu.
- o W roku szkolnym 2021/2022 do szkół dowożonych jest 215 uczniów. Do Ośrodka Rewalidacyjno- Edukacyjno- Wychowawczego przy Stowarzyszeniu „Przymierze Ziemia Piska” w Pisz dowożonych jest 4 uczniów. Z 9 opiekunami uczniów niepełnosprawnych zawarto stosowne umowy w celu zwrócenia kosztów dojazdu.

Koszty dowozu dzieci do szkół w latach 2014-2019							
Lata	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Koszt (bilety miesięczne, Łupki, OREW, zwrot kosztów dowozów dla rodziców).	959 634,55	305 000,00	411 306,66	454 583,95	420 000,00	222 719,63	298.644,41

Różnica między rokiem 2016 a 2017 wynika z faktu znacznej podwyżki ceny biletu miesięcznego z 56,99zł na dzień 01.01.2016 na 69,66 zł od 01.09.2016r. (zmiana przewoźnika) i na 122,50 zł od 01.03.2017r (zmiana przewoźnika po wypowiedzeniu przez niego umowy na świadczenie usługi). Mniejsza kwota w 2019r. w stosunku do 2018r. wynika z mniejszej liczby uczniów dojeżdżających do szkół. Kwota z roku 2020 jest niższa niż w latach ubiegłych, wynika z mniejszej liczby dojeżdżających oraz z powodu pandemii i nie realizowania dowożenia.

Wyniki egzaminu ósmoklasisty 2020

- Język polski

Średnie wyniki uczniów w szkole, gminie, powiecie, województwie i w kraju

Szkoła	Liczebność	Średni wynik	Stanina	Średni wynik			
				gmina	powiat	województwo	kraj
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Orzyszu	59	59%	V	59%	55%	56%	60%
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Okartowo	8	60%	V	59%	55%	56%	60%
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Dąbrówce	7	52%	III	59%	55%	56%	60%

- Matematyka

Średnie wyniki uczniów w szkole, gminie, powiecie, województwie i w kraju

Szkoła	Liczebność	Średni wynik	Stanina	Średni wynik			
				gmina	powiat	województwo	kraj
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Orzyszu	58	39%	IV	39%	38%	42%	47%
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Okartowo	8	38%	IV	39%	38%	42%	47%
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Dąbrówce	7	33%	III	39%	38%	42%	47%

- Język angielski

Średnie wyniki uczniów w szkole, gminie, powiecie, województwie i w kraju

Szkoła	Liczebność	Średni wynik	Stanina	Średni wynik			
				gmina	powiat	województwo	kraj
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Orzyszu	57	59%	V	59%	57%	61%	66%
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Okartowo	13	33%	II	59%	57%	61%	66%
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Dąbrówce	7	34%	I	59%	57%	61%	66%

Na uwagę zasługuje fakt, że uczniowie szkół gminy Orzysz odnosili sukcesy w różnych konkursach, olimpiadach, a także uzyskali najwyższe wyniki egzaminu ósmoklasisty w powiecie piskim.

Kształcenie młodocianych pracowników

W rozumieniu art. 190 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeksu Pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, 2138, 2255 oraz z 2017 r. poz. 60, 962) dotyczącego zatrudnienia młodocianych pracowników - „młodocianym jest osoba, która ukończyła 16 lat, a nie przekroczyła 18 lat”. Należy jednakże zaznaczyć iż zgodnie z obowiązującymi przepisami pracodawca nie może zatrudnić osoby, która nie ukończyła 16 lat.

Zgodnie z art. 70b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.), pracodawcy, którzy zawarli umowę o pracę z młodocianym pracownikiem w celu przygotowania zawodowego po zakończeniu nauki zawodu lub przyuczeniu do wykonywania określonej pracy i zdaniu przez młodocianego egzaminu, mogą otrzymać pomoc w formie dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników.

Dofinansowanie przyznawane jest na podstawie wniosku złożonego przez pracodawcę, w terminie 3 miesięcy od dnia zdania przez młodocianego pracownika egzaminu. Zwroty kosztów kształcenia młodocianego pracownika finansowana jest ze środków Funduszu Pracy. Decyzję o dofinansowaniu

kosztów kształcenia wydaje wójt gminy, właściwy względem miejsca zamieszkania młodocianego pracownika.

Natomiast kwotę jaką może otrzymać pracodawca z tytułu zatrudnienia młodocianego pracownika jest uzależniona od formy nauki zawodu tj.:

1. W przypadku nauki zawodu - do 8 081,00 zł przy okresie kształcenia wynoszącym 36 miesięcy; jeżeli okres kształcenia jest krótszy niż 36 miesięcy, kwotę dofinansowania wypłaca się w wysokości proporcjonalnej do okresu kształcenia.
2. W przypadku przyuczenia do wykonywania określonej pracy - do 254 zł za każdy pełny miesiąc kształcenia.

W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. nie wydano decyzji w zakresie kształcenia młodocianych pracowników.

W roku 2021 przyznano 7 pracodawcom dofinansowanie kosztów kształcenia pracownika młodocianego, w tym 6 pracodawców otrzymało dofinansowanie z tytułu nauki zawodu ucznia, a 1 pracodawca otrzymał dofinansowanie z tytułu przyuczenia ucznia do wykonywania określonej pracy.

Z uwagi na trudności komunikacyjne w połączeniach z ościennymi miastami powiatowymi tj. Ełk, Pisz, Giżycko oraz zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy, mając na celu wsparcie edukacyjne uczniów z niepełnosprawnością, utworzono na terenie naszej gminy klasę o profilu zawodowym tj. szkoły branżowej pierwszego stopnia.

Finansowanie edukacji

Subwencja oświatowa w 2020r. wyniosła 6 163 342,00 zł: Okartowo: 1 376 899,92 zł., Orzysz: 4 260 877,57 zł., Dąbrówka: 511 565,38 zł., Niepubliczne Przedszkole Artystyczno-Językowe Akademia Montessori: 13 998,96 zł. – sześciolatki w przedszkolu.

Koszt utrzymania jednostek oświatowych (bez przedszkoli) przez Gminę Orzysz w 2021 r.							
Nazwa placówki	Wykonanie planu na 31.12.2021r.	Subwencja oświatowa*	Środki pozyskane **	Koszt Gminy Orzysz	Liczba uczniów	Koszt ucznia	Dopłata do ucznia w skali roku
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Orzyszu	7 185 330,30	4 215 748,83	69 955,44	2 899 626,03	549	13 880,03	5 281,65
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Okartowie	2 036 867,35	1 226 632,88	50 615,73	759 618,74	65	31 336,42	11 686,44
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dąbrówce	1 444 577,01	491 432,74	37 742,62	915 401,65	55	26 265,04	16 643,67
RAZEM	10 666 774,66	5 933 814,45	158 313,79	4 574 646,42	670	15 920,56	6 827,83

*Bez subwencji na sześciolatki w przedszkolu, tj.: – 43 489,62 zł i subwencji na niepełnosprawne przedszkolaki: 61 207,62 zł

** rezerwa budżetowa, projekty, podręczniki, schroniska

Subwencja oświatowa w 2021r. wynosi 6 038 511,69zł.

Uczniowie w szkołach według SIO – stan na 30.09.2020 r. (Ogółem dzieci w szkole : 655 + 4 poza szkołą);

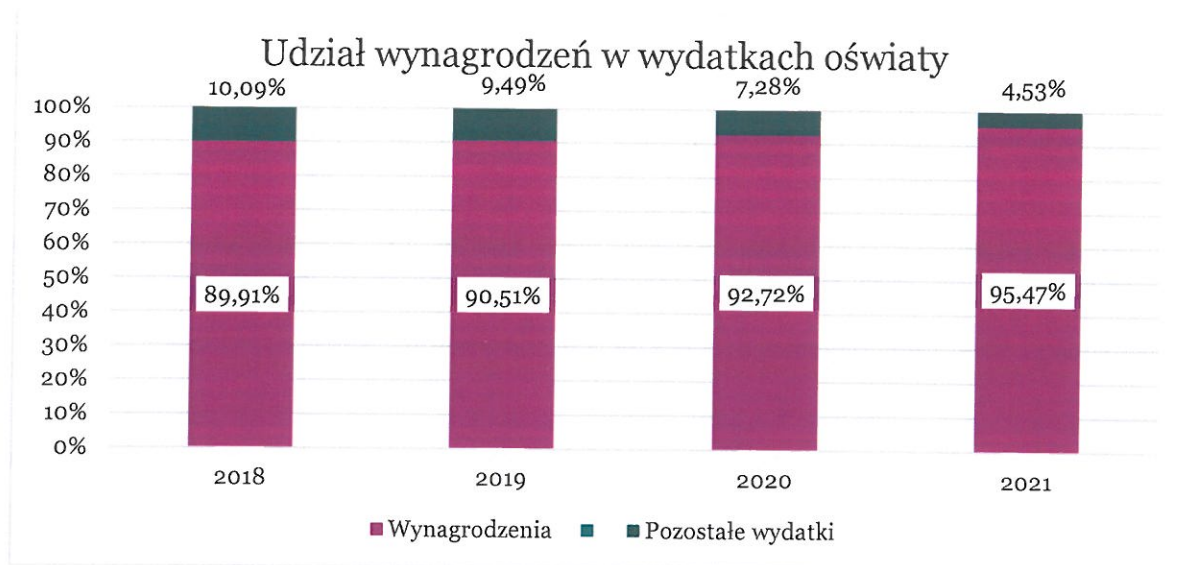
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Okartowie – 64 + 1 uczące się poza szkołą
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Orzyszu – 546 + 3 uczące się poza szkołą
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Michała Kajki w Dąbrówce – 45
- Szkoła Branżowa I stopnia – 10

KOSZT UTRZYMANIA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH PRZEZ GMINĘ ORZYSZ								
Nazwa placówki	2020 rok				2021 rok			
	Wykonanie planu na dzień 31.12.2020 wg Rb 28S	Subwencja oświatowa	Środki pozyskane*	Koszt Gminy	Wykonanie planu na dzień 31.12. 2021 wg Rb 28S	Subwencja oświatowa	Środki pozyskane*	Koszt Gminy
ZSP Orzysz	6 956 070,93	3 966 899,38	88 296,98	2 900 874,57	7 185 330,30	4 215 748,83	69 955,44	2 899 626,03
ZSP Okartowo	1 957 270,31	1 230 504,16	18 854,11	707 852,04	2 036 867,35	1 226 632,88	50 615,73	759 618,74
ZSP Dąbrówka	1 283 877,84	483 567,61	31 399,12	768 911,11	1 444 577,01	491 432,74	37 742,62	915 401,65
Przedszkola	1 494 199,64	482 310,68	308 193,50	703 695,46	1 967 608,90	104 697,24	315 059,65	1 547 852,01
Żłobek	308 327,54	0,00	78 084,00	230 243,54	363 425,53	0,00	149 837,09	213 588,44
RAZEM	11 999 746,26	6 163 341,83	524 827,71	5 311 576,72	12 997 809,09	6 038 511,69	623 210,53	6 336 086,87

*rezerwa budżetowa, projekty, podręczniki, dotacja przedszkolna (287 345,15 zł), Maluch, schroniska, czesne od rodziców (Przedszkola: 27 714,50 zł, Żłobek: 104 957,09 zł)

KOSZT WYNAGRODZEŃ W WYDATKACH NA OŚWIATĘ						
	Wydatki na dzień 31.12.2019	Wynagrodzenia	Wydatki na dzień 31.12.2020	Wynagrodzenia	Wydatki na dzień 31.12. 2021	Wynagrodzenia
ZSP Orzysz	7 634,216,60	6 981 485,56	8 145 879,35	7 547 152,06	8 416 589,86	7 734 502,31
ZSP Okartowo	1 951 619,29	1 806 595,11	2 168 917,74	2 050 046,78	2 287 640,06	1 996 685,34
ZSP Dąbrówka	1 522 821,81	1 400 662,28	1 376 621,59	1 265 105,33	1 672 691,72	1 377 125,70
Żłobek	371 739,39	202 108,47	308 327,54	263 783,37	363 425,53	324 280,92
RAZEM	11 480 397,09	10 390 851,42	11 999 746,24	11 126 087,54	12 740 347,20	11 432 594,27

Udział wynagrodzeń w kwocie wszystkich wydatków na oświatę w budżecie gminy stanowi 95%. W 2021 roku względem 2020 nastąpił wzrost o ponad 2,75% tj. o kwotę 306 506,73 zł. Wzrost wynagrodzeń spowodowany jest podwyżką wynagrodzeń, wzrostem najniższej krajowej.

Wnioski

- 1) Środki płynące do gminy z części oświatowej subwencji ogólnej nie wystarczają na ponoszone przez nią koszty bieżącego utrzymania szkół.
- 2) Wydatki bieżące gminy stanowią większość wydatków ogólnych na oświatę, wydatki majątkowe stanowią tu nieznaczoną część. Do wydatków bieżących zaliczamy: wynagrodzenia i uposażenia oraz składki od nich naliczane, zakup towarów i usług, jak również inne wydatki związane z funkcjonowaniem szkół. Wydatki na wynagrodzenia stale rosną. W roku 2021 stanowiły blisko 95% wszystkich wydatków bieżących na oświatę.
- 3) Dotacje celowe, przekazywane z budżetu państwa, występują jako środki wspierające realizację oświatowych zadań tj. dotacja na podręczniki, pomoc materialną dla uczniów, kształcenie młodocianych pracowników.
- 4) Wydatki na jednostki oświatowe w roku 2021 były wyższe w stosunku do roku 2020, co spowodowane było w szczególności podwyżką płac nauczycieli.
- 5) Polityka, jaką kierują się kolejne rządy w obszarze oświaty, skutkuje wielkimi obciążeniami budżetów samorządowych. Dlatego też konieczne są także zmiany sposobów i zasad finansowania zadań oświatowych, ponieważ jest to kwestia naszych finansów publicznych i ich efektywnego wykorzystania.
- 6) Sieć szkół i placówek oświatowych w gminie Orzysz jest optymalna i w pełni zaspokaja obecnie potrzeby mieszkańców gminy. Jednak w ZSP w Dąbrówce powstają problemy z niewystarczającą liczbą uczniów, a co za tym idzie – koszty jej utrzymania są zbyt duże.
- 7) Gmina Orzysz jest jedynym samorządem w Powiecie Piskim, w którym funkcjonuje żłobek.
- 8) Szkoły stały się ośrodkami kulturotwórczymi w swoich środowiskach. Podczas licznych imprez i przedsięwzięć współpracują z lokalną społecznością, stowarzyszeniami i fundacjami.
- 9) Efekty pracy naszych gminnych szkół są widoczne i zadowalające. W roku sprawozdawczym ZSP w Dąbrówce odnotował niższe wyniki egzaminów niż w latach poprzednich. Zalecane jest wyciągnięcie wniosków przez dyrektora i radę pedagogiczną. Uczniowie ZSP w Orzyszu nadal osiągają najwyższe wyniki zewnętrznych egzaminów w gminie. Na podkreślenie zasługuje fakt, że dzięki temu wyniki naszej gminy są wyższe niż wyniki odnotowane na poziomie powiatu. Wyniki z języka polskiego szkoła w Orzyszu i Okartowie osiągnęły wyższe niż średnia dla województwa.

Mieszkalnictwo

Mieszkaniowy zasób gminy według ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 172) to lokale służące zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych. Na koniec 2021 roku mieszkaniowy zasób w Gminie Orzysz stanowił 349 lokali mieszkalnych w tym 60 lokali będących przedmiotem najmu socjalnego. W porównaniu w Gminie Pisz na koniec roku 2021 mieszkaniowy zasób w gminie stanowił 308 lokali mieszkalnych w tym 38 lokali socjalnych; w Gminie Biała Piska mieszkaniowy zasób gminy stanowił 410 lokali mieszkalnych w tym 4 lokale socjalne, natomiast w Gminie Ruciana Nida na koniec 2021 mieszkaniowy zasób w gminie stanowił 84 lokale mieszkalne w tym 16 lokali socjalnych.

Remonty

W budynkach będących w 100% własnością gminy, gmina sama może decydować o potrzebach remontowych, natomiast w pozostałych budynkach, w których posiada jedynie udziały i które są własnością wspólnot mieszkaniowych, o remontach części wspólnych decydują wszyscy właściciele lokali mieszkalnych na zebraniach właścicieli lokali, podejmując uchwały.

Na bieżące utrzymanie, zakup materiałów budowlanych, remonty mieszkaniowego zasobu gminy i inwestycje w 2021 roku wydano kwotę 137 346,85 zł.

W 2021 roku w lokalach będących własnością Gminy Orzysz na podstawie wpływających wniosków oraz ze względu na zły stan techniczny (sprawdzany przez zarządcę mienia gminnego Administrator):

- wymieniono 18 okien oraz jedne drzwi balkonowe w lokalach mieszkalnych,
- zakupiono 8 par drzwi do lokali mieszkalnych (drzwi przekazano protokołem dla najemców, którzy we własnym zakresie obowiązali się do wymiany drzwi, a po przedstawieniu faktury VAT za wykonaną usługę mogą ubiegać się o zwrot poniesionych kosztów na poczet należnego czynszu),
- dokonano wymiany i naprawy instalacji elektrycznej w 3 lokalach mieszkalnych,
- przestawiono 2 piece kaflowe,
- zakupiono 1 komin systemowy,
- wymieniono 2 pary drzwi do wejść na klatkę schodową w budynku przy ulicy Elckiej 28 oraz 28 A w Orzyszu,
- wykonano przyłączenie wodno-kanalizacyjne w 1 lokalu.

Ponadto na bieżąco usuwano awarie zgłaszane w budynkach i lokalach gminnych i dokonywano przeglądów kominiarskich, elektrycznych i budowlanych.

Zgodnie z Uchwałą nr XVII/111/19 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie określania zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Orzysz § 10, Burmistrz może wyrazić zgodę na zawarcie umowy najmu lokalu z osobą, która z własnych środków i własnym staraniem wyremontowała wolny zdewastowany lokal mieszkalny i zwrócić koszt zakupu materiałów i usług, w formie czynszu za lokal mieszkalny.

W 2021 roku przydzielono dla gospodarstw domowych 4 lokale mieszkalne. Podczas przydziału pod uwagę brano: sytuację życiową gospodarstw domowych, ich liczebność oraz metraż mieszkania. W 2021 r. ze względu na zły stan techniczny budynku dokonano zamiany lokali dla 2 rodzin. Większość osób skorzystało z możliwości wyremontowania lokali, które były w złym stanie technicznym oraz odliczenia poniesionych nakładów finansowych od naliczeń za czynsz lokalu.

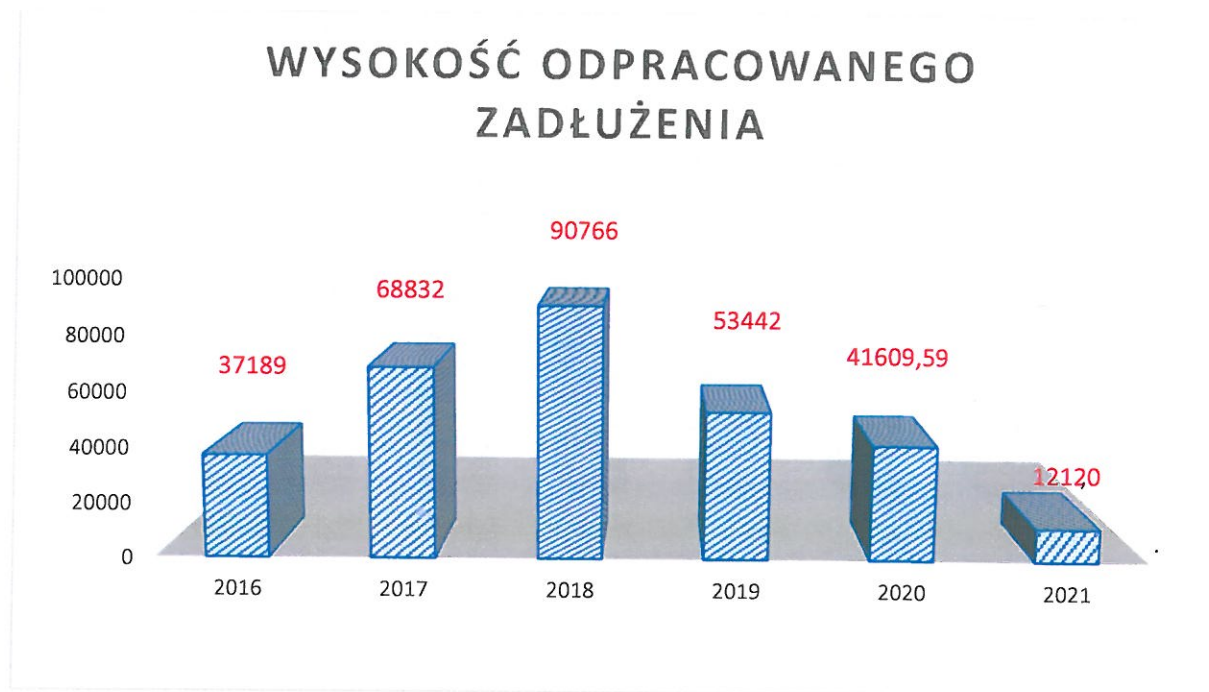
Ponadto od 01.10.2020 r. – do 30.09.2021 r. zbierano wnioski o przydział i zamianę lokalu mieszkalnego z zasobu Gminy Orzysz, a w IV kwartale prace nad tworzeniem list oczekujących uprawnionych na przydział i zamianę rozpoczęła Społeczna Komisja Mieszkaniowa, poprzez sprawdzanie i rozpatrywanie wniosków osób ubiegających się o przydział bądź zamianę lokalu celem zakwalifikowania ich na listach oczekujących uprawnionych do przydziału i zamiany. Na liście

oczekujących uprawnionych na przydział i zamianę lokali z mieszkaniowego zasobu gminy znalazło się łącznie 27 gospodarstw domowych.

Program oddłużania mieszkań gminnych

Od 2015 roku podejmowane są działania mające na celu zmniejszenie zaległości czynszowych poprzez danie możliwości odpracowania długu, uelastycznienie spłaty zadłużenia, aż po skuteczniejszą egzekucję.

Efektom prowadzonego konsekwentnie Programu oddłużania najemców na koniec 2021 (2020) roku odpracowano zadłużenie na kwotę to 304 958,00 (292.838,00) zł.

Program pomaga naszym mieszkańcom bez stałego zatrudnienia i bez dochodów wyjść z pętli zadłużenia wobec Gminy.

Kolejną formą pomocy lokatorom zadłużonym jest umożliwienie spłaty powstałych zaległości długu w ratach. W ubiegłym roku, z dłużnikami zostało zawartych 13 porozumień, z czego 4 osób spłaciły go całkowicie.

Łącznie podpisanych jest porozumień na spłatę długu w ratach na kwotę 171.414,27 zł. W 2021 roku spłacono kwotę 19.834,66 zł. Do spłaty pozostała kwota 151.379,6 zł.

W 2021 roku z pozwem do Sądu Rejonowego w Pisz Wydział Cywilny wystąpiono w stosunku do:

- a) 5 -ciu (12) osób, o egzekucję zaległych należności czynszowych;
- b) 4-ech (3) osób, o eksmisję z lokalu mieszkalnego.

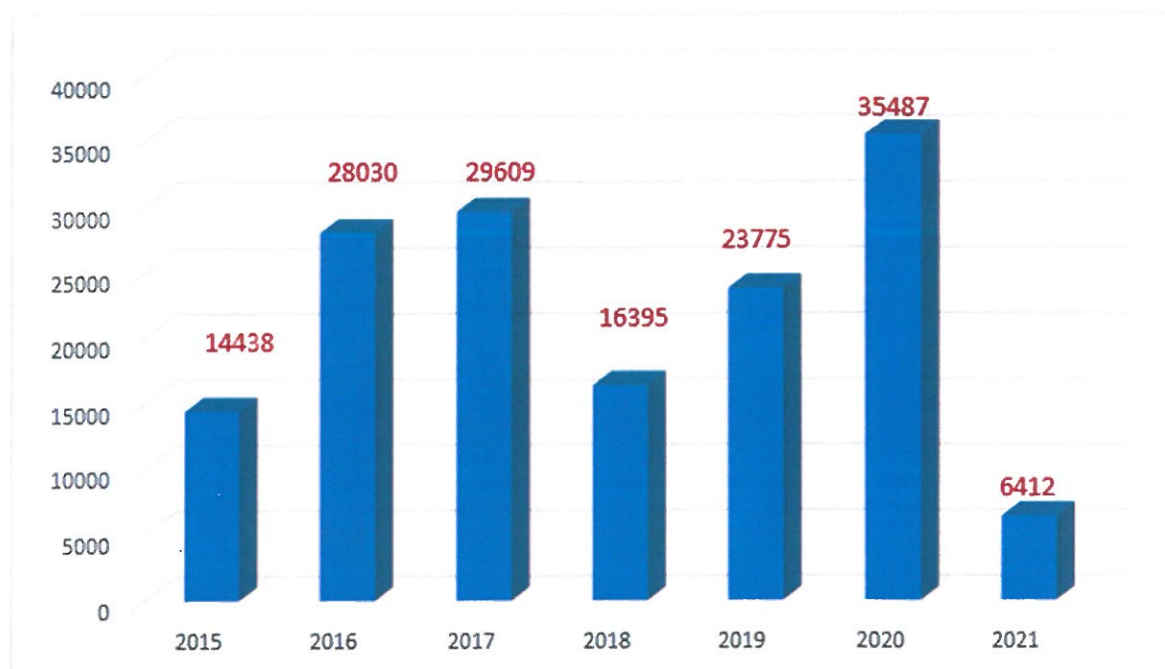
Po otrzymaniu sądowego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, 1 dłużnik samodzielnie spłacił dług i wniosek o wszczęcie i przeprowadzenie egzekucji komorniczej został wycofany.

Łącznie Sąd Rejonowy w Pisz Wydział Cywilny wydał 58 prawomocnych nakazów zapłaty uprawniających do egzekucji, a 4 postępowania sądowe są w toku.

Z wniosku Gminy przeciwko dłużnikom, wysokość należności będących przedmiotem egzekucji prowadzonej na podstawie tytułów wykonawczych stanowi kwotę 222.438,56 zł; (719.241 zł; 2020r.),

w tym 163.149,157 należność główna (prawomocne nakazy zapłaty), 54.346,61 zł; koszty postępowań sądowych i prawnych oraz 10.022,03 zł; odsetki od nakazów zapłaty.

Wysokość kwot wyegzekwowanych przez Komornika Sądowego na rzecz Gminy przedstawia poniższy wykres.

Łącznie z tytułu skutecznych postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez komornika odzyskano kwotę 154.146,-zł. (147.734,-zł.)

Wnioski

- 1) Gmina dysponuje dużym zasobem mieszkaniowym. Liczba lokali najmu socjalnego w gminie spadła z 110 w 2019 do 60 w 2021. To jednak i tak więcej niż we wszystkich gminach całego powiatu.
- 2) Liczny zasób mieszkaniowy wymaga systematycznych remontów. Corocznie w ramach Planu remontów prowadzona jest wymiana okien, drzwi oraz naprawa pieców w mieszkaniach gminnych.
- 3) Pomimo atrakcyjnych bonifikat (80-95%) najemcy nie wykazują oczekiwanego zainteresowania nabyciem lokalu mieszkalnego na własność.
- 4) Najemcy posiadają względem gminy zadłużenia czynszowe. Konsekwentne i systemowe działania w postaci Programu oddłużania, rozłożenie na raty oraz aktywna działalność egzekucyjna z eksmisją dają wymierne efekty w postaci odzyskanych kwot.
- 5) W związku z rosnącym zainteresowaniem kupnem mieszkania należy podjąć rozmowy z deweloperami w celu budowy budynków wielorodzinnych.
- 6) Gmina w roku 2021 podjęła działania w zakresie uruchomienia na swoim terenie Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej Krajowego Zasobu Mieszkaniowego wspólnie z 17 innymi samorządami z województw warmińsko-mazurskiego i pomorskiego.

Zdrowie i pomoc społeczna

Ochrona zdrowia

Dostęp do świadczeń z zakresu ochrony zdrowia na terenie gminy realizuje Samodzielny Publiczny Miejsko- Gminny Ośrodek Zdrowia w Orzyszu. Ośrodek zapewnia dostęp do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej rehabilitacji.

W ramach podstawowej opieki medycznej udzielane były świadczenia przez lekarzy, pielęgniarki i położną podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Orzysz i osób z poza gminy. Podstawowa opieka zdrowotna (POZ) zapewnia zdrowym i chorym świadczenia zdrowotne w warunkach ambulatoryjnych i domowych. Do zadań Podstawowej Opieki Zdrowotnej należy:

- 1) Wykonywanie porad lekarskich (w tym orzeczenie o stanie zdrowia) w pomieszczeniach przychodni lub miejscu pobytu pacjenta, jeżeli stan zdrowia pacjenta tego wymaga;
- 2) Wykonywanie usług przez pielęgniarki i położne w pomieszczeniach przychodni lub miejscu pobytu pacjenta;
- 3) Wykonywanie przez pielęgniarki iniekcji, opatrunków oraz innych zabiegów pielęgnacyjnych;
- 4) Wykonywanie przez lekarzy zabiegów i procedur medycznych oraz ordynacja leków;
- 5) Zlecanie wykonywania badań diagnostycznych i zabiegów fizjoterapeutycznych;
- 6) Zlecanie transportu sanitarnego;
- 7) Wystawianie skierowania do innych podmiotów wykonujących działalność leczniczą w ramach umowy z NFZ;
- 8) Wykonywanie szczepień i bilansów zdrowia.

W celu realizacji zabiegów i procedur diagnostyczno-terapeutycznych w trakcie udzielanej porady lekarskiej oraz obowiązkowych szczepień ochronnych wynikających z zakresu działań lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, SPMGOZ w Orzyszu zapewnia funkcjonowanie gabinetu zabiegowego od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 18:00 z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy.

W schorzeniach ostrych i nagłych porada następuje w dniu zgłoszenia, w schorzeniach przewlekłych jest uzgadniany termin wizyty z ubezpieczonym.

Świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej wykonywane są w warunkach ambulatoryjnych lub domowych od poniedziałku do piątku w przedziale czasowym pomiędzy 8.00 a 18.00.

Poza godzinami pracy podstawowej opieki zdrowotnej, w dni świąteczne i wolne od pracy świadczenia zdrowotne wykonuje SPZOZ w Piszcu w ramach nocnej i świątecznej opieki. Opiekę stacjonarną i całodobową, szpitalną zapewnia mieszkańcom w głównej mierze szpital w Piszcu oraz szpitale w Elku i Giżycku.

Liczba zrealizowanych w 2020 roku świadczeń przez ośrodek:

- 1) Liczba przyjętych pacjentów w gabinecie lekarza POZ – 3175, którym udzielono 22 018 świadczeń;
- 2) Wizyty domowe pielęgniarek – 618;
- 3) Wizyty położnej w edukacji przedporodowej- 407;
- 4) Ilość wykonywanych EKG w gabinecie zabiegowym- 248;
- 5) Usługi położnej 74 pacjentom udzielono 224 świadczeń;
- 6) Świadczenia profilaktyczne – 541;
- 7) Świadczenia diagnostyczne – 2947;
- 8) Świadczenia pielęgnacyjne - 186;
- 9) Iniekcje i zabiegi zlecone przez lekarza – 3912;

W ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej udzielane były świadczenia medyczne przez lekarza specjalistę rehabilitacji w poradni rehabilitacyjnej dla wszystkich pacjentów posiadających ważne ubezpieczenie i w oparciu o aktualne skierowanie do poradni specjalistycznej, niezależnie od miejsca zamieszkania. Ilość pacjentów przyjętych przez lekarza rehabilitacji 819 (567).

Funkcjonowała również rehabilitacja, gdzie można było skorzystać z szerokiej gamy różnorodnych zabiegów fizjoterapii, kinezyterapii i terapii manualnej. Ilość świadczeń udzielonych pacjentom – 21 752 (17 693).

Podstawową Opiekę Zdrowotną zapewniają na terenie gminy również 3 indywidualne praktyki lekarskie.

Samodzielny Publiczny Miejsko-Gminny Ośrodek Zdrowia w Orzyszu w 2021 roku kończył prowadzenie projektu współfinansowanego ze źródeł Unii Europejskiej pod nazwą: "Rehabilitacja medyczna schorzeń kręgosłupa i narządów ruchu wśród mieszkańców Gminy Biała Piska". W ramach umowy u 30 beneficjentów dokonano procesu kwalifikacji do programu oraz przeprowadzono terapie indywidualne, których celem było zahamowanie lub ograniczenie skutków procesów chorobowych dotyczących układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej u osób z dolegliwościami bólowymi kręgosłupa wśród populacji osób powyżej 50 roku życia.

W 2021 r. byliśmy także w trakcie rozliczenia projektu współfinansowanego ze źródeł Unii Europejskiej pod nazwą: „Przeciwdziałanie pandemii COVID-19 poprzez zakup środków ochrony indywidualnej oraz wyposażenia w Samodzielnym Publicznym Miejsko-Gminnym Ośrodku Zdrowia w Orzyszu”.

W ramach projektu ośrodek zakupił urządzenie do dezynfekcji pomieszczeń, zamglawiacze, automatyczne dozowniki do płynu, aparat do dekontaminacji, płyny do dezynfekcji pomieszczeń, płyny do dezynfekcji rąk, fartuchy ochronne, pojemniki na odpady medyczne, dozowniki do dezynfekcji, lampy bakteriobójcze, oczyszczacze powietrza, maski ochronne, rękawiczki, termometry elektroniczne, gogle ochronne, okulary ochronne, kombinezony ochronne.

W 2021 roku ośrodek zdrowia skutecznie aplikował o środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Działanie 4.3 Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków Poddziałania 4.3.1 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych (Schemat A) i przystąpił do realizacji nowego projektu pod nazwą: „Poprawa efektywności energetycznej w budynku Samodzielnego Publicznego Miejsko-Gminnego Ośrodka Zdrowia w Orzyszu”. Zabezpieczenie wkładu własnego w projekcie pochodzi z dotacji celowej otrzymanej od Gminy Orzysz.

W kwietniu 2021 r. dyrektor SPMGOZ podpisała umowę z Marszałkiem Województwa Warmińsko-Mazurskiego na realizację w/w projektu. W ramach realizacji umowy zlecono przygotowanie szczegółowych projektów budowlanego, energetycznego i sanitarnego. Przeprowadzono również procedurę przetargową w celu wyłonienia wykonawcy projektu. Powołano również inspektora nadzoru. W dniu 16.11.2021 r., podpisano umowę na realizację całości przedsięwzięcia z firmą GRUNDUNG Sp. z o.o. Łączna wartość projektu po procedurze przetargowej wynosi 649.834,73 zł. Wkład własny stanowi 100.798,58 zł. Całość prac ma być wykonana w 2022 roku.

Zakres projektu obejmuje:

- Ocieplenie ścian zewnętrznych parteru i piętra, parterowych dobudówek na elewacji N i E oraz piwnic przy gruncie
- Ocieplenie cokołu,-Ocieplenie stropu pod nieogrzewanym strychem,
- Ocieplenie dachów parterowych dobudówek na elewacji N i E,
- Ocieplenie skosów dachu,
- Montaż okien dachowych w skosach dachu,
- Zamurowanie okien w ramach drewnianych, szklonych pojedynczo, na piętrze,

- Wymiana okien na poziomie piwnic,
- Wymiana drzwi zewnętrznych na poziomie parteru,
- Usprawnienie dotyczące zmniejszenia strat ciepła do nieogrzewanej piwnicy,
- Wymiana instalacji c.w.u.
- Wymiana instalacji c.o.
- Modernizacja oświetlenia: wymiana opraw na LED, czujniki ruchu w wybranych pomieszczeniach,
- Wykonanie instalacji fotowoltaicznej o mocy 4,5 kWp.

W dniu 29.03.2021 r., podpisano umowę ze Szpitalami Pomorskimi Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni na realizację projektu pt. *„Omiń oddział chorych na raka. Profilaktyka nowotworów wątroby w makroregionie północnym* w ramach umowy o partnerstwo współfinansowanego ze środków UE; Numer i nazwa Osi priorytetowej: V. Wsparcie dla obszaru zdrowia; Numer i nazwa Działania: 5.1 Programy profilaktyczne.

Założeniem pilotażowego programu profilaktyki nowotworów wątroby jest wczesne rozpoznawanie przewlekłych zakażeń HCV i HBV u dorosłych. Zakończenie projektu wstępnie przewidywane jest na 30.06.2022 r.,

Ponadto w związku z czasowym brakiem realizacji poboru materiału do badań przez ALAB laboratoria, kierowana przeze mnie placówka celem zabezpieczenia i ułatwienia pacjentom dostępu do badań samodzielnie zawarła w dniu 13.08.2021 r., umowę z Diagnostyka Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie do przeprowadzania badań dla pacjentów SPMGOZ w Orzyszu. Pobór materiału dokonywany jest w siedzibie ośrodka, jak również w domu pacjentów przez pielęgniarki zatrudnione na kontrakcie.

W dniu 21.10.2021 r., zawarłam umowę o świadczenie usług medycznych z Centrum Medycznym ENEL-MED. S.A z siedzibą w Warszawie. Przedmiotem umowy jest komercyjne świadczenie usług medycznych dla pacjentów objętych opieką lub będących klientami enel-med.

Dyrektor ośrodka zdrowia nie zapomina o inwestowaniu w kapitał ludzki. W dniu 14.10.2021r., w oparciu o umowę zawartą z Powiatowym Urzędem Pracy w Piszcu., uzyskano dofinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego. Dzięki pozytywnie ukończonemu kursowi kwalifikacyjnemu pracownik SPMGOZ uzyskał uprawnienia zawodu masażysta.

Dbając o stałe podnoszenie jakości w świadczonych usługach, estetykę pomieszczeń, oraz nadążanie za zmianami w sprzęcie IT zakupiono 2 laptopy (do fizjoterapii i rejestracji), bieżnię do rehabilitacji i badania wydolności, dokonano remontu schodów wewnętrznych oraz zabezpieczenia specjalną powłoką podłóg w poradni rehabilitacji.

W ośrodku zdrowia prowadzone są działania z zakresu promocji zdrowia, udzielania kompleksowych porad z zakresu profilaktyki chorób układu krążenia, układu oddechowego, edukacji zdrowotnej w edukacji cukrzycy i zapobiegania powikłaniom cukrzycowym.

Samodzielny Publiczny Miejsko Gminny Ośrodek Zdrowia w Orzyszu, jako jedyny podmiot działający w obszarze ochrony zdrowia w gminie Orzysz, przystąpił do Narodowego Programu Szczepień przeciwko COVID – 19. Powszechne szczepienia całego społeczeństwa, w tym również w gminie Orzysz ruszyły w styczniu 2021 r. Na łączną liczbę mieszkańców gminy Orzysz wynoszącą 8830 osób, ogółem na koniec 2021 roku w pełni zaszczepionych zostało 4328 osób. Nasz ośrodek w 2021 r., zaszczepił samodzielnie 3662 osób.

Od 1.08.2021 r., na terenie całego kraju badany był przyrost mieszkańców w pełni zaszczepionych. W odniesieniu do gminy Orzysz stanowiło to 10,69%. Nadto ogólny procent w pełni zaszczepionych mieszkańców wynosił 49,00%, co plasowało gminę na drugim miejscu w Powiecie Piskim. Gmina Orzysz za działania służące zwiększeniu wszechpialności mieszkańców zajęła również drugie miejsce w konkursie „Rosnąca odporność”, co zostało uhonorowane nagrodą finansową w wysokości 500 tys. zł.

Dodatkowo w celu upowszechniania szczepień przeciwko COVID - 19 i wzajemnej pomocy zawarto umowy z Ochotniczą Strażą Pożarną w Odojach i w Nowych Gutach.

Ponadto SPMGOZ włączył się w akcję bezpłatnych dla pacjentów szczepień przeciwko grypie.

Programy profilaktyczne

Gmina Orzysz rokrocznie prowadzi działania w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia, uwzględniające zarówno założenia polityki zdrowotnej państwa, np. sformułowane w Narodowym Programie Zdrowia, a przede wszystkim własne cele związane z problemami zdrowotnymi lokalnej społeczności.

Te własne cele związane z problemami zdrowotnymi środowiska lokalnego realizowane są na bieżąco przez Samodzielny Publiczny Miejsko - Gminny Ośrodek Zdrowia w Orzyszu oraz Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej funkcjonujące w Ośrodku. Tam prowadzone są działania z zakresu promocji zdrowia, udzielania kompleksowych porad z zakresu profilaktyki chorób układu krążenia, układu oddechowego, edukacji zdrowotnej w edukacji cukrzycy i zapobiegania powikłaniom cukrzycowym. Gmina Orzysz rokrocznie zabezpiecza środki jako dotację celową dla Samodzielnego Publicznego Miejsko - Gminnego Ośrodka Zdrowia w Orzyszu na realizację Programu Promocji i Ochrony Zdrowia. W ramach tego programu realizowane są coroczne bezpłatne akcje mammograficzne i cytologiczne i badania USG gruczołu krokowego wraz z konsultacjami.

Utrzymujące się jeszcze w 2021 r. obostrzenia związane z pandemią koronawirusa, skutkowały brakiem niektórych z zaplanowanych akcji profilaktycznych.

W zakresie profilaktyki w 2021 r. dla mieszkanki Orzysza zorganizowano 9 akcji badań mammograficznych w mammobusie stacjonującym przy ośrodku zdrowia w Orzyszu. Z badań tych skorzystało 258 kobiet. W grudniu zaś na zaproszenie Szpitala MSWiA w Olsztynie odbył się wyjazd kobiet z terenu miasta i gminy Orzysz na bezpłatne badania mammograficzne i cytologiczne refundowane przez NFZ z Programu Profilaktyki Raka Piersi. Z badań wyjazdowych skorzystały 32 panie.

W zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia Gmina zrealizowała 3 akcje wspomagające poziom zaszczepienia orzyskiej populacji. Dzięki organizacji 3 mobilnych punktów szczepień podczas ważniejszych gminnych wydarzeń kulturalnych, zaszczepiły się dodatkowo 282 osoby.

skorzystało ok. 240 kobiet.

Profilaktyka uzależnień

Realizując cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przyjętego Uchwałą Nr XXXI/231/21 Rady Miejskiej w Orzyszu były podejmowane działania w obszarach:

1. Finansowanie i prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym, narkomanii i ich rodzin oraz przemocy domowej przy ul. Wojska Polskiego 5 w Orzyszu.

Każdy z potrzebujących mieszkańców Gminy Orzysz indywidualnie i nieodpłatnie miał możliwość korzystania z pomocy psychologa, specjalisty ds. uzależnień oraz referenta prawnego. Ogółem udzielono 639 (626) porad i konsultacji 247 (232) klientom Punktu Konsultacyjnego. Na funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego w Orzyszu poniesiono wydatki w wysokości 46.757,82zł;

2. Środowiskowa Świetlica z programem profilaktycznym przy ul. Rynek 3 w Orzyszu prowadzona przez Polanę Kultury Centrum Biblioteczno- Kulturalne.

Zgodnie z Uchwałą Nr XXX/226/20 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 22 grudnia 2020r; w ramach działalności statutowej Polany Kultury w Orzyszu w Centrum Młodzieżowym Polany

Kultury funkcjonuje środowiskowa świetlica z programem profilaktycznym. W świetlicy organizowana była działalność artystyczna mająca w celu przeciwdziałania patologiom i uzależnieniom oraz działania wspierające zadania rodziny. Zajęcia prowadziły dwie osoby, zatrudnione jako animatorzy czasu wolnego. W zajęciach uczestniczyła także młodzież i dzieci pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych z uzależnieniami i wykluczonych społecznie. Ważnym aspektem prowadzonej pracy w świetlicy była integracja środowiska młodzieżowego z rodzin dysfunkcyjnych i rodzin zdrowych, zbudowanie szerokiej

i atrakcyjnej oferty programowej rozwijającej obie grupy oraz wsparcie rodziców w realizacji ich zadań. W zakresie profilaktyki oraz wspierania rodzin w 2021r. prowadzone były zajęcia ogólnorozwojowe artystyczne, sportowe, kulturalne, sportowe, integracyjne, rękodzielnicze, czytelnicze mające na celu promowanie zdrowego stylu i twórczego spędzania czasu wolnego bez nalogów, rozwijanie pasji w tym: zajęcia wokalne, warsztaty, zajęcia integracyjne oraz rekreacyjno-ruchowe, plastyczno-kulturowe, gry planszowe i komputerowe. Pomoc w odrabianiu lekcji i indywidualna praca z dzieckiem. Placówka czynna była od poniedziałku do piątku w godzinach 12⁰⁰ - 18⁰⁰. Na prowadzenie środowiskowej świetlicy opiekuńczo-wychowawczej realizującej program profilaktyczny udzielono dotacji w kwocie 86.442,65zł.

3. Świetlica Środowiskowa „Kajak” przy parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa przy ul. Elckiej 17 w Orzyszu

Świetlica Środowiskowa „Kajak” prowadzona była przez Siostry Dominikanki przy Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Orzyszu. Dla dzieci i młodzieży dostępna była od poniedziałku do piątku w godzinach od 15.00 - do 17.30. Mogły one tam spędzać wolny czas po zajęciach szkolnych i rozwijać swoje talenty, uczyć się odpowiedzialności i współpracy z innymi. W ramach zawartego z Gminą porozumienia sfinansowany został w całości koszt centralnego ogrzewania placówki – 3.274,75zł. (4.439,59 zł.). Na zakup materiałów plastycznych i biurowych przeznaczonych na zajęcia z dziećmi wydatkowano kwotę 695,72zł; i na zakup artykułów spożywczych na wieczerzę wigilijną w świetlicy 498,39zł. Również z uwagi na panującą trudną sytuację epidemiologiczną związaną z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz wprowadzonymi znacznymi ograniczeniami dotyczącymi pracy i przymusowej izolacji, placówka ta od stycznia do czerwca była nieczynna.

4. Opieka psychologiczna w szkołach prowadzonych przez Gminę Orzysz

W szkołach, dla których Gmina Orzysz jest organem prowadzącym, pomoc i opiekę psychologiczną dzieciom i młodzieży pochodzącej z rodzin zagrożonych alkoholizmem i narkomanią oraz przemocą domową zapewniał psycholog. Zgodnie z przedłożonym sprawozdaniem za 2021 rok zrealizowano:

- 1) Konsultacje z nauczycielami, wychowawcami w celu określenia form pomocy i wsparcia uczniów w aktualnych trudnościach -297 (380)
- 2) Konsultacje indywidualne z uczniami –380 (250), w tym:
 - nadużywanie alkoholu w rodzinie- 87 (17);
 - przemoc w rodzinie –101 (33);
 - mającymi styczność z używkami- 43 (59);
 - uzależnienie behawioralne- 82 (45);
 - trudności emocjonalne, agresja ze strony uczniów –67 (118).
- 3) Konsultacje z rodzicami uczniów w celu rozwiązywania trudności wychowawczych i edukacyjnych ich dzieci – 425 (251) .
- 4) Konsultacje w sytuacjach kryzysowych, pomoc psychologiczna – 43 (10).
- 5) Konsultacje z kuratorem i asystentem rodziny – 100 (50).

Główne problemy i trudności z jakimi zmagali się nauczyciele, rodzice, dzieci i młodzież to: trudności wychowawcze, przemoc słowna i fizyczna, trudności w radzeniu sobie z emocjami, uzależnienie jednego lub kilku członków rodziny, trudności w rozwiązywaniu problemów. Na wynagrodzenie psychologa wydatkowano 54.000zł.

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii

W lutym 2021r; ogłoszony został otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadania publicznego pn.: „Profilaktyka uzależnień i patologii społecznych w 2021 roku”.

Zadanie obejmowało:

- organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych; bezpieczeństwa i ratownictwa wodnego oraz rekreacji z promocją zdrowego i trzeźwego stylu życia,
- wspieranie alternatywnych metod spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież i rodziny poprzez promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia;
- organizację wydarzeń i eventów z zakresu profilaktyki uzależnień.
- wykonywanie ratownictwa wodnego połączone z profilaktyką i bezpieczeństwem na obszarach wodnych.

Na dofinansowanie realizacji zadania przeznaczono kwotę w wysokości 10.000,- zł.

Na ogłoszony konkurs wpłynęła jedna oferta Fundacji „Oręż” z siedzibą w Elku, na realizację projektu „Strzelamy w samo sedno”. Po rozpatrzeniu oferty przez powołaną Komisję Konkursową, Zarządzeniem Burmistrza dotacja została przyznana. Projekt był realizowany od 04 maja do 22 grudnia 2021r. W ramach realizacji projektu osiągnięto: - zorganizowano rodzinny piknik strzelecki ph. „Strzelamy w samo sedno”, w którym udział wzięło 300 mieszkańców Gminy Orzysz;

- przeprowadzono cykl warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży klas III-VIII Zespołu Szkół w Orzyszu na temat przeciwdziałania uzależnieniom „Nie stosuję, nie używam, nie zażywam” (w sumie 19 godzin zajęć warsztatowych);
- przeprowadzono akcję plakatu promującą zdrowy styl życia;
- nagrano słuchowisko radiowe „Uzależnienia – świat zatopionych marzeń”;
- zorganizowano turniej unihokeja „Strzelamy w samo sedno przeciw uzależnieniom”;
- przeprowadzono dwa cykle spotkań ph. „Walczymy z uzależnieniami w rodzinach seniorów”.

Koszt realizacji całego projektu wyniósł 15.488zł.

6. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1) Spośród złożonych 66 (42) wniosków Komisja przeprowadziła z 48 (33) osobami podejrzanymi o nadużywanie alkoholu, rozmowy motywujące do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego i utrzymania trzeźwości oraz z 13 (4) osobami będącymi członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. W sytuacji, kiedy to osoba, w stosunku do której wpłynął wniosek nie przyszła na spotkanie z zespołem bądź nie zgadzała się na dobrowolne poddanie się leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone potwierdzały, że występują ku temu przesłanki, Komisja kierowała wnioski do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Pieszku. Z takim wnioskiem o zastosowanie obowiązku pojęcia leczenia odwykowego oraz na czas trwania leczenia ustalenie nadzoru kuratora sądowego w 2019 roku Komisja wystąpiła w stosunku do 13 (5) osób.

2) Jednocześnie Komisja brała czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, działającym w ramach gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach którego prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Problem nadużywania alkoholu często też wiąże się z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie (przemocy fizycznej, psychicznej bądź ekonomicznej).

3) Opiniowała projekty uchwał w sprawie: ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Orzysz;

4) Zaopiniowała pozytywnie 18 (24) wnioski na sprzedaż napojów alkoholowych. Opinie dotyczyły zgodności limitów i warunków lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zgodnie z obowiązującą w tym zakresie uchwałą i przepisami prawa.

Na realizację zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018r. wydatkowano środki finansowe w wysokości 234.354,63zł. (141.898,37zł). Wydatkowane środki finansowe pochodziły z dokonanych przez przedsiębiorców opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Polityka senioralna

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Orzyszu

UTW działa nieprzerwanie od 2016 roku. Liczba słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Orzyszu na przełomie lat 2016-2021:

- 64 słuchaczy w 2016
- 48 słuchaczy w 2017
- 46 słuchaczy w 2018
- 45 słuchaczy w 2019
- 35 słuchaczy w 2020
- 44 słuchaczy w 2021

Uniwersytet Trzeciego Wieku działa w oparciu o statut Domu Kultury w Orzyszu i stanowi jedną z form jego działalności oraz statut Uniwersytetu Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. Patronat honorowy nad Uniwersytetem sprawuje Burmistrz Orzysza, a opiekę naukową Dziekan Wydziału Gospodarki Turystycznej w Elku. Celem działania Uniwersytetu jest rozszerzenie oferty edukacyjnej; włączenie osób starszych do systemu kształcenia i wielopłaszczyznowego rozwoju ustawicznego; stymulowanie aktywności intelektualnej, emocjonalnej i artystycznej; umożliwienie miłego, twórczego i ciekawego spędzania czasu wolnego. Forma działalności Uniwersytetu to 8, 90-minutowych, spotkań w semestrze. Zajęcia mają formy wykładów i zajęć praktycznych. Uniwersytet prowadzi również aktywną działalność turystyczno - krajoznawczą.

W roku akademickim 2021 wykłady na UTW w Orzyszu odbywały się regularnie, stacjonarnie, zgodnie z harmonogramem. W I semestrze odbyło się 8 wykładów.

Rada Seniorów Gminy Orzysz

Inicjatorem utworzenia gminnej rady seniorów był Burmistrz Orzysza Zbigniew Włodkowski, podobnie jak Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Rada Seniorów Gminy Orzysz poparła potrzebę utworzenia UTW w Orzyszu.

Rada Seniorów Gminy Orzysz została powołana na podstawie Uchwały Nr VIII/40/15 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 29 kwietnia 2015r. w sprawie utworzenia Rady Seniorów Gminy Orzysz oraz nadania jej statutu. Rada liczyła w I kadencji 15 członków i ukonstytuowała się z dniem 17.07.2015

Przykłady dobrych praktyk w zakresie działania Rady Seniorów Gminy Orzysz to:

- współtworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Orzyszu, do którego należą także członkowie Rady Seniorów Gminy Orzysz;
- konstruktywne spotkania z Radą Młodzieży Gminy Orzysz, których efektem były opracowania wspólnych projektów wielopokoleniowych;

- organizacja imprez międzypokoleniowych z zaangażowaniem Rady Młodzieży Gminy Orzysz: obchody Gminnego Dnia Seniora i Senioriady.

Od 11.02.2019r. rozpoczęła się II kadencja Rady Seniorów Gminy Orzysz, w skład której wchodzi 16 członków organizacji i instytucji senioralnych z terenu miasta i gminy Orzysz.

W 2021r. Rada Seniorów odbyła jedno posiedzenie z uwagi na panujące nadal obostrzenia związane z pandemią koronawirusa.

Rada Seniorów funkcjonuje w oparciu o zabezpieczone środki finansowe w budżecie Domu Kultury w Orzyszu. Pula środków na 2021 r. wynosi 30.000 zł, z tego 10.000 zł na organizację Gminnego Dnia Seniora oraz wyjazd studyjny do miast, z którymi seniorzy współpracowali w I kadencji, tj. Zgierz, Janowiec i Puławy. Kwota 20.000 zł przeznaczona jest na transport dla 8 formacji senioralnych, czyli po 2,5 tys. zł na daną organizację.

Członkowie Rady Seniorów Gminy Orzysz reprezentują naszą gminę w organizacjach senioralnych na szczeblu wojewódzkim i krajowym. Mamy swojego przedstawiciela w składzie Społecznej Rady Seniorów Województwa Warmińsko – Mazurskiego. W II kadencji funkcjonowania Obywatelskiego Parlamentu Seniorów mamy swojego członka w Prezydium Delegatury OPS w Olsztynie. Jednocześnie do Konwentu OPS w Warszawie został zarekomendowany Burmistrz Orzysza na funkcję Osoby Zaufania Publicznego (jednej z pięciu w Polsce).

Z myślą o naszych seniorach Gmina Orzysz realizuje wspólny dla Powiatu Piskiego program „Piska Karta Seniora 60+”. Od 2018 r., czyli od początku wprowadzenia do obiegu Piskiej Karty Seniora na teren gminy Orzysz, do końca 2021 r. wydano 513 Kart Seniora, które upoważniają naszych seniorów do korzystania z ulg na terenie całego Powiatu Piskiego.

Działania senioralne, które udało się zrealizować w 2021 roku, mimo utrzymujących się obostrzeń:

- wyjazd studyjny 50 osobowej grupy seniorów z gminy Orzysz do miasta partnerskiego Janowca nad Wisłą oraz do Puław na zaproszenie Starosty Powiatu Puławy,
- rewizyta 60 osobowej grupy seniorów z Puław i Janowca w Orzyszu oraz współorganizacja spotkania integracyjnego zaprzyjaźnionych środowisk senioralnych.

Pomoc społeczna

Główną jednostką organizacyjną gminy Orzysz, odpowiedzialną za realizację zadań pomocy społecznej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu.

Podstawowym dokumentem określającym najważniejsze kierunki działań Ośrodka jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Orzysz na lata 2014 – 2020, której głównym celem jest w szczególności: poprawa jakości życia mieszkańców, wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz poprawa ich warunków bytowych, minimalizowanie skutków przemocy, uzależnień i innych dysfunkcji rodzin, pomoc dla osób starszych i niepełnosprawnych czy też wzrost aktywności społecznej.

W ramach prowadzonej przez MOPS polityki w 2021 roku realizowane też były programy takie jak: Gminny Program Wspierania Rodziny, System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną (które są propozycją kierunków działań na rzecz wspierania rodzin i dzieci), Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Program Ochrony Gminy Orzysz w związku z realizacją wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Prowadzona jest systematyczna współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami działającymi w obszarze polityki społecznej i rynku pracy oraz oświatą i służbą zdrowia.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej oraz prowadzi dodatkową działalność na rzecz osób i rodzin z gminy Orzysz.

	2019r.	2020r.	2021 r.
Wydatki ogółem w roku -	14 682 302,76 zł	16 240 734,35 zł	16 076 211,39 zł
Zdania własne gminy -	1 684 835,44 zł	1 739 267,88 zł	2 264 527,14 zł
Dodatki mieszkaniowe -	382 285,02 zł	364 149,05 zł	379 779,19 zł
Zadania zlecone gminie -	11 640 580,40 zł	13 190 933,28 zł	12 882 399,77 zł
Realizacja zadań własnych z dotacji -	974 601,90 zł	946 384,14 zł	929 284,48 zł

Na realizację zadań własnych z zakresu pomocy społecznej gmina ponosi 14,08 (10,71)% kosztów w stosunku do ogólnego budżetu, jakim dysponuje ośrodek pomocy społecznej i jest o 3,51% wyższy niż w 2020r. W stosunku do lat poprzednich ciągle wzrastały wydatki na realizację zadań zleconych gminie, głównie świadczenia rodzinne i wychowawcze oraz program Dobry Start. Tymczasem w roku 2021 były niższe o 2,3%. Bardzo podobnie przedstawia się sytuacja w gminach powiatu piskiego, wzrastał budżet na realizację zadań zleconych, przy czym mniej więcej na równym poziomie utrzymywało się finansowanie zadań własnych.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, które osiągają niższy dochód niż zawarte w ustawie kryterium dochodowe:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701 zł; od 2022 r. 776 zł;
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł; od 2022 r. 600 zł;
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- przy wystąpieniu przynajmniej jednego z niżej wymienionych powodów, a w szczególności z powodu: bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności i choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych, alkoholizmu i narkomanii czy też zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej.

Tabela: Powód trudnej sytuacji życiowej skłaniającej do ubiegania się o pomoc społeczną

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	W tym: NA WSL	
Ubóstwo	231	102	663
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	5	0	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	6	103
W tym: wielodzietność	11	3	63
Bezrobocie	161	67	528
Niepełnosprawność	79	30	172
Długotrwała lub ciężka choroba	109	32	213
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	47	23	232
W tym rodziny niepełne	28	12	107
Rodziny wielodzietne	23	12	144
Przemoc w rodzinie	5	2	23
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0

Alkoholizm	24	6	44
Narkomania	1	0	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	5	16
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	1	5
Sytuacja kryzysowa	0	0	0
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w 2021r. wynosiła:

- 345 rodzin (881 osób w rodzinach) – przyznane świadczenia w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem, bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania;

w 2021 r. liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 8% w stosunku do 2020 r., o 18% w stosunku do 2019 r. i o 23% w stosunku do 2018 r.;

w 2021 r. było 522 rodzin (1510 osób w tych rodzinach) – pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej ogółem,

522 rodziny (1510 osób w tych rodzinach) w 2021 r., 775 rodzin (2186 osób w tych rodzinach) w 2020 r., 729 rodzin (2153 osoby w tych rodzinach) w 2019 r. oraz 2018r. - 900 rodzin (2599 osób w tych rodzinach) – pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej ogółem, co oznacza, że liczba rodzin korzystających z pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej zmniejszyła się w 2021 r. o 33% w stosunku do 2020 r., o 28% w stosunku do 2019 r., i o 42% w stosunku do roku 2018. Zwiększyła się natomiast liczba rodzin o 6% w 2020 r. w stosunku do roku 2019r.

Tabela: Typy rodzin objętych pomocą społeczną w roku 2021

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
	Ogółem	W tym: Na wsi	
RODZINY OGÓŁEM	522	217	1515
O liczbie osób			
1	174	58	174
2	85	36	170
3	69	29	207
4	76	33	304
5	70	31	350
6 i więcej	48	30	310
W tym			
Rodziny z dziećmi	89	39	397
ogółem			
O liczbie dzieci			
1	27	13	93
2	26	13	106
3	25	12	130
4	9	1	54
5	2	0	14
6	0	0	0
7 i więcej	0	0	0
Rodziny niepełne			
ogółem	37	17	138
O liczbie dzieci	17	7	52

1			
2	15	8	58
3	3	2	13
4 i więcej	2	0	11
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	57	16	92
O liczbie osób			
1	34	9	34
2	15	4	30
3	4	0	12
4 i więcej	4	3	16

Realizacja celów pomocy społecznej w ramach zadań własnych odbywa się przede wszystkim przez świadczenie pracy socjalnej oraz wspieranie mieszkańców świadczeniami pieniężnymi i niepieniężnymi.

Tabela: Udzielone świadczenia – zadania własne gmin w roku 2021

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ
zasiłki stałe - ogółem	42	479	236 068 zł
zasiłki okresowe - ogółem	167	827	284 997 zł
posiłek	179	x	245 500zł
usługi opiekuńcze - ogółem	32	x	251 188 zł
inne zasiłki celowe i w naturze - ogółem	95	143	28 063 zł
odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	11	x	325 488 zł
odpłatność gminy za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych	8	x	161 315,01 zł
Odpłatność gminy za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych	13	x	40 343,80 zł

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o **wspieraniu rodziny** i systemie pieczy zastępczej:

- w 2021 r. w ośrodku zatrudniony był asystent rodziny, sprawował opiekę nad 13 rodzinami, w tym 34 dzieci, w 2020 r. sprawował opiekę nad 9 rodzinami, w tym 23 dzieci, przeżywającymi trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- w 2021 r. za pobyt 13 dzieci z terenu naszej gminy w rodzinach zastępczych gmina poniosła koszt w wysokości – 40 343,80 zł, w 2020 r. - 8, koszt w wysokości – 36 551,41 zł;
- w 2021 r. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych przebywało 8 dzieci – koszt pobytu wyniósł 161 315,01 zł, w 2020 r. przebywało 8 dzieci – koszt pobytu wyniósł – 90 309,93 zł;

W 2020 i 2021 r. wzrosła liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych i rodzinach zastępczych. Tendencję rosnącą wykazują również ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu piskiego.

Koszt za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, czy też w placówkach opiekuńczo wychowawczych jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka (przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej), wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu m.in. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, albo w rodzinnym domu dziecka gmina ponosi odpowiednio wydatki w wysokości: 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej; 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej; 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Ważną kwestią jest niewystarczająca liczba miejsc w placówkach opiekuńczo wychowawczych oraz niewystarczająca ilość chętnych rodzin do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Ze względu na szereg trudności w wychowaniu dzieci w pieczy zastępczej zbyt mało rodzin decyduje się na podjęcie tego trudu.

Podtrzymując nasze potrzeby w tym zakresie, także w aspekcie finansów a nawet ekonomii społecznej, należy zauważyć, że zasadne byłoby rozwijanie w naszej Gminie, także stacjonarnych form opieki nad dzieckiem i rodziną. Rodzinny Dom Dziecka, pogotowie opiekuńcze, czy inna forma opieki stacjonarnej to szansa nie tylko dla dzieci, ale także kolejne miejsca pracy, pozyskanie subwencji szkolnej do naszych szkół. Można również rozważyć stworzenie w tych miejscach czegoś na wzór np. poradni czy centrum edukacji dla rodziców, nie tylko dla rodzin z naszej gminy, ale również ościennych. Korzystałyby z tej pomocy rodziny, które będą walczyć o powrót swoich dzieci do domu, ale także inne rodziny, które borykają się z problemami wychowawczymi lub po prostu czują deficyt wiedzy w tym zakresie i w ramach profilaktyki chcą podnieść swoje kompetencje. Należy podkreślić, że konieczne jest w tym przypadku zatrudnienie doświadczonych specjalistów, do których mimo starań różnych podmiotów, nadal dostęp jest utrudniony. Utworzenie takiej placówki będzie szansą nie tylko dla dzieci i młodzieży, ale pozwoli zatrzymać środki finansowe w naszej Gminie.

Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie integrowanie, koordynowanie działań podmiotów pracujących na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz między innymi prowadzenie procedury Niebieska Karta.

W 2021 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 42 Niebieskich kart, w tym 30 wszczynających procedurę.

Utworzono 30 grup roboczych, które łącznie odbyły 217 posiedzeń.

Orzyska Karta Dużej Rodziny - w 2021 r. wydano 9 kart dla 2 rodzin, w 2020r. wydano 5 kart dla 1 rodziny. Łącznie wydano 161 kart dla 33 rodzin. Karta uprawnia do korzystania na preferencyjnych warunkach z usług i świadczeń oferowanych przez orzyskich lokalnych przedsiębiorców, którzy przystąpili do inicjatywy Orzyska Karta Dużej Rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania zlecone gminie takie jak:

- świadczenia rodzinne, pielęgnacyjne i opiekuńcze – 488 rodzin, (w 2020 r. - 678 rodzin; w 2019r. - 677 rodzin; w 2018r. - 766 rodzin);
- fundusz alimentacyjny - 79 uprawnionych do alimentów, (w 2020 r. - 87; w 2019 r. - 80; w 2018r. - 91);
- świadczenia wychowawcze - 1001 dzieci, (w 2020 r. - 1473; w 2019r. - 1471; w 2018r. - 1100);
- świadczenia dobry start – 300+ - 992 dzieci, (w 2019 r. 1051; w 2018r. - 1059);
- specjalistyczne usługi opiekuńcze - 2 osoby, (w 2020 - 2, w 2019r. - 2; w 2018r. - 2).

W ramach pomocy rodzinom najuboższym pracownicy socjalni w 2020r. wydali dla 272 rodzin (ok. 580 osób w tych rodzinach), w 2021 r. dla 402 rodzin (861 osób w tych rodzinach) skierowania uprawniające do otrzymania pomocy żywnościowej z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebujących. Osoby te otrzymywały artykuły warzywne i owocowe, skrobiowe, mleczne, mięsne, cukier, tłuszcze oraz dania gotowe. W uzasadnionych przypadkach produkty żywnościowe były dowożone do miejsc zamieszkania osób starszych i niepełnosprawnych.

Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z EFS.

Program „Wspieraj seniora”

Rok 2021 był czasem wyzwań, piętrzących się trudności i egzystencjalnych obaw wielu mieszkańców Polski. Z punktu widzenia pracowników pomocy społecznej był to szczególnie ciężki okres dla najsłabszych grup mieszkańców. Z diagnozy MOPS wynikało, że nie były to wyłącznie osoby niepełnosprawne, chore, czy bez dochodu. Grupą wymagającą wyjątkowej uwagi byli Seniorzy.

Jednak miniony rok jeszcze bardziej skomplikował wszystko, szalejąca pandemia spowodowała nowe zagrożenia. Strach o zdrowie i życie spowodował, że Seniorzy zamknęli się w domach. W te nasze wzmożone procedury opieki nad Seniorami doskonale wpisał się uruchomiony w ostatnim kwartale. program „Wspieraj Seniora”. Gmina Orzysz przystąpiła do realizacji programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, którego celem było zapewnienie usługi wsparcia osobom starszym i samotnym powyżej 70 roku życia, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Usługa wsparcia polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów, zgodnie ze wskazanym przez seniora zakresem, obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze i środki higieny osobistej.

W 2021 roku wsparciem objęto 36 seniorów. Koszt realizacji zadania – 44.078,64 zł.

Projekt Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu działający w imieniu Gminy Orzysz otrzymał w roku 2021 dofinansowanie z Funduszu Solidarnościowego na realizację Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w kwocie 102 484,50zł. Program adresowany był do dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz do osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Do realizacji projektu zostało zatrudnionych 2 asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej spełniających kryteria zawarte w Programie. Asystenci otoczyli swoją opieką i wsparciem 6 osób niepełnosprawnych, w tym 2 dzieci.

Usługi asystenta w szczególności polegały na pomocy asystenta w:

- a) wyjściu, powrocie oraz/lub dojazdach w wybrane przez uczestnika Programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie i terapeutyczne, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne/ rozrywkowe/społeczne/sportowe);
- b) zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji;
- c) załatwianiu spraw urzędowych;
- d) nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami;

e) korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy);

f) wykonywaniu czynności dnia codziennego. – w tym przez dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności – także w zaprowadzaniu i przyprowadzaniu ich do/z placówki oświatowej (usługa asystenta na terenie szkoły może być realizowana wyłącznie w przypadku, gdy szkoła nie zapewnia tej usługi)

Projekt Edycja Kart Biedronki

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wiele inicjatyw podejmuje we współpracy z różnymi instytucjami, m.in. z Caritas Diecezji Łódzkiej. Dzięki temu mogliśmy za pomocą Fundacji Biedronki przekazać w Gminie Orzysz 11 Kart osobom/rodzinom potrzebującym, obciążonym niepełnosprawnością lub chorobą. Karty te umożliwiły realizację podstawowych zakupów spożywczych na kwotę 150zł miesięcznie od maja 2021r. do stycznia 2022r. Obdarowane rodziny w bezpośrednich rozmowach wyrażały zadowolenie, gdyż była to znacząca pomoc w codziennej egzystencji.

Projekt Kampania FASOFF

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we wrześniu 2021 był współorganizatorem kampanii społecznej FASOFF. Wraz z Fundacją „Dom w Łodzi”, zachęcaliśmy przy użyciu mediów społecznościowych do włączenia się w akcję odwróconego kieliszka. Celem było uświadomienie szkodliwości alkoholu zwłaszcza dla poczętego dziecka. Pracownicy MOPS samodzielnie przygotowali i rozdawali ulotki informacyjne na ulicach miasta. Motywacją do włączenia się w tę kampanię jest narastający problem uzależnienia od alkoholu wśród kobiet. Pracownicy socjalni sygnalizują znaczący wzrost problemów rodzinnych, wzrost liczby dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej właśnie z powodu alkoholizmu kobiet. Niestety nierzadko alkohol spożywany jest również przez kobiety w ciąży, stąd nasze założenie, że W/w Kampania będzie miała charakter cykliczny.

Projekt Kampania Biała Wstążka

Od kilku lat Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu włącza się w Kampanię przeciw przemocy wobec kobiet. Z założenia adresatami podejmowanych działań są mężczyźni, to oni poprzez przypięcie białej wstążki deklarują swój udział w walce z przemocą i nierównym traktowaniem kobiet. Mimo, że pandemia znacznie okroiła nasze plany, to nadrzędnym celem jest zmiana społecznej mentalności w kwestii przemocy wobec kobiet. Chcemy uświadomić, że płeć nie może być usprawiedliwieniem ani uzasadnieniem zachowań, które mają znamiona czynów karalnych. Poza tym, zależy nam, by mężczyźni nie tylko nie stosowali przemocy, ale przede wszystkim byli wsparciem dla swoich kobiet.

Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej

Środowiskowy Dom Samopomocy dysponuje 60 miejscami pobytu dziennego i 4 miejscami całonocowego pobytu. Jest placówką wsparcia dla osób: przewlekłe psychicznie chorych (typ A), osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B), osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C).

Proponowany przez ŚDS program wspierająco-aktywizujący, zgodny z Programem Działalności ŚDS w Orzyszu oraz Planem Pracy na 2021 r., pomaga uczestnikom w likwidowaniu zaburzeń w zakresie przystosowania społecznego, podnoszeniu kompetencji społecznych, niwelowaniu negatywnego wpływu środowiska, rozwijaniu oraz wspieraniu środowiska rodzinnego. Głównym celem terapii w ŚDS jest stworzenie warunków i sytuacji stymulujących uczestników do aktywności, rozwijaniu ich działalności poznawczej podczas zdobywania wiedzy, motywowaniu do pracy nad pozytywną zmianą postawy i zachowań, pomoc uczestnikowi w uświadomieniu jego własnej indywidualności przy jednoczesnym poszanowaniu odrębności innych. Celem usług ŚDS skierowanych do uczestników jest przyspieszenie powrotu utraconych funkcji i ich sprawności a w przypadku zmian nieodwracalnych wyrobienie funkcji zastępczych.

- Formy prowadzonej działalności w Środowiskowym Domu Samopomocy w Orzyszu:

- trening funkcjonowania w codziennym życiu,
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów,
- trening umiejętności komunikacyjnych,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego,
- wsparcie psychologiczne,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych,
- realizacja niezbędnej opieki,
- realizacja terapii ruchowej,
- zapewnienie gorącego posiłku podczas zajęć,
- inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia.

Wszystkie te formy były organizowane naprzemiennie w sposób stacjonarny oraz zdalny (w zależności od sytuacji, obostrzeń panujących w kraju). ŚDS w Orzyszu zapewnia dowóz dla podopiecznych z terenu gminy Orzysz oraz z miasta – ok. 40 osób (osoby które wymagają dowozu, nie są w stanie samodzielnie dotrzeć z powodu ograniczeń ruchowych, niepełnej sprawności). Nie posiadamy własnego środka transportu, korzystamy z zakupu usługi transportowej. Pozostali uczestnicy docierają na zajęcia samodzielnie.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Orzyszu Spełnia Standardy Rozporządzenia. Wszystkie trzy budynki są w pełni wyposażone i przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

- Ogólna liczba uczestników korzystających z zajęć ŚDS w 2021 roku – 72 osób
- Średnia frekwencja uczestników w roku sprawozdawczym – 52,51%

Podział Uczestników za względu na Typ (A,B,C):

Typ A – przewlekle psychicznie chorzy: 8 osób

Typ B – niepełnosprawność intelektualna: 18 osób

Typ C – wykazujący inne zaburzenia czynności psychicznych: 46 osób

Na działalność i funkcjonowanie ŚDS w Orzyszu w 2021 r. wydatkowano łącznie 1 324 867,97 zł, w tym:

- dotacja z Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w kwocie 1 319 282,00 zł
- środki własne w kwocie 5 585,97 zł (odszkodowanie TUW po zalaniu budynku nr 2).

W 2021 roku ŚDS dokonał zakupu wyposażenia na kwotę w wysokości 35 120,32 zł

W 2021 roku ŚDS dokonał wydatków na łączną kwotę w wysokości 1 324 867,97 zł

Zatrudnienie na dzień 31.12.2021 roku wynosi 18 osób na umowę o pracę tj. 17 etatu oraz 1 osoba w ramach umowy z CIS.

ŚDS w 2021 r. realizował swoje zadania zgodnie z Ustawą o ochronie zdrowia psychicznego, Ustawie o pomocy społecznej oraz Rozporządzeniem w sprawie Środowiskowych Domów Samopomocy, zgodnie z Programem Działalności ŚDS w Orzyszu dla uczestników typu: A,B,C oraz Planem Pracy ŚDS w Orzyszu na 2021 r. Zaplanowane zajęcia, treningi, terapia zajęciowa została częściowo zrealizowana ze względu na pandemię - na zadowalającym poziomie. Część treningów, zajęć prowadzona była w sposób zdalny, co znacznie utrudniało realizację Indywidualnych Planów Postępowania

Wspierająco-Aktywizującego uczestników oraz Planu Pracy ŚDS. Poprzez udział w zajęciach naszej placówki, mających na celu poprawę stanu zdrowia psychicznego, uczestnicy ŚDS stali się osobami bardziej otwartymi, samodzielными, lepiej radzą sobie z otaczającą rzeczywistością oraz sytuacją pandemii na świecie. Jednym z ważniejszych elementów rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych jest ich udział w przedsięwzięciach kulturalno-rekreacyjnych, które w 2021r. nie były możliwe do realizacji. Nasze doświadczenie pokazuje, że tego typu działania (występy teatralne, muzyczne, wokalne – prowadzone on-line, terapeutyczno-rehabilitacyjne, spotkania integracyjne - z zachowaniem zasad reżimu sanitarnego) mają nieoceniony, pozytywny wpływ na uczestników w wielu sferach. Powodują szeroko rozumianą poprawę funkcjonowania w życiu, rozwijanie posiadanych kompetencji społecznych. W związku z tym, planujemy kontynuację wyżej wymienionych działań, uczestnictwa w życiu społecznym oraz rozwijanie zainteresowań.

Każdy kolejny rok działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Orzyszu to realizacja ustawowych obowiązków oraz czegoś więcej - wspierania w każdym, małym „kroku do przodu” każdej jednostki ludzkiej. Jest to towarzyszenie w trudnej drodze ku odzyskaniu godności ludzkiej. Dzięki posiadaniu 4 miejsc całodobowego treningu, podopieczni wymagający takiej formy wsparcia mają możliwość korzystania z nich (również w sytuacjach awaryjnych) – co jest bardzo ważnym elementem szeroko pojętego procesu terapii. Po przeprowadzeniu nawet jednego tylko treningu, widać, jak ważny był to dla nas i naszych podopiecznych- „krok do przodu”. W czasie pandemii możliwości przeprowadzania treningu całodobowego zostały znacznie ograniczone, jednak nasi podopieczni są objęci wsparciem z naszej strony.

W celu podniesienia poziomu świadczonych przez terapeutów, instruktorów terapii usług terapeutycznych skierowanych do uczestników, istotne jest, by dalej doszkalać pracowników w różnorodnych dziedzinach. Chcemy rozszerzać zakres prowadzonych terapii, urozmaicać formy wsparcia, dlatego ważne jest, by regularnie organizować szkolenia.

Obecnie wsparciem w formie skierowania do ŚDS na pobyt dzienny objętych jest 60 uczestników.

W chwili obecnej brakuje nam dużej Sali ogólnej, która pomieściłaby wszystkich uczestników podczas spotkań społeczności całego Domu. Dlatego w przyszłości chcielibyśmy pozyskać dodatkowe środki finansowe na rozbudowę ŚDS (dobudowanie łącznika między 2 budynkami, w których odbywają się zajęcia terapeutyczne). Łącznik ten zagospodarowalibyśmy na dużą salę ogólną – bardzo ułatwiłoby to nam pracę oraz podniosło komfort uczestników.

Trzeci budynek, który posiadamy w zasobach ŚDS przeznaczony jest do realizacji treningów całodobowych (4 miejsca).

Wnioski

- 1) Podstawowa opieka zdrowotna zapewniona jest przez miejscowe praktyki zawodowe lekarzy oraz gminny podmiot leczniczy tj. Samodzielny Miejsko-Gminny Ośrodek Zdrowia w Orzyszu.
- 2) Pogarszał się z roku na rok stan techniczny budynku, w którym mieści się ośrodek zdrowia. Uzyskano dofinansowanie na remont i termomodernizację budynku.
- 3) Gmina corocznie finansuje Programy Promocji i Ochrony Zdrowia.
- 4) Aktywnie prowadzona jest działalność profilaktyki uzależnień, jednak uzależnienia przede wszystkim od alkoholu są nadal poważnym problemem i powodują negatywne skutki w postaci problemów i dysfunkcji społecznych jak: przemoc, problemy wychowawcze, ubóstwo, niezaradność życiowa itp.
- 5) Pomoc społeczna realizuje szeroki wachlarz usług społecznych wspierających ludzi w trudnych sytuacjach życiowych. Działania mają charakter kompleksowy i systemowy, wynikający z opracowanych i przyjętych Programów realizowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

- 6) Ważną rolę społeczną spełnia Środowiskowy Dom Samopomocy, mobilizujący środowisko osób dotychczas wykluczonych z życia społecznego, choć czas pandemii znacząco ograniczył działalność placówki.
- 7) Należy podjąć rozmowy z organizacjami społecznymi w celu utworzenia w Orzyszu Domu Pomocy Społecznej i Domu Dziecka.

Bezpieczeństwo publiczne

Policja

Pracę Komisariatu Policji w 2021 roku w gminie Orzysz zabezpieczało czynnie 14 policjantów (spośród 14 etatów policyjnych) w tym: 8 funkcjonariuszy w zespole patrolowo-interwencyjnym, 3 funkcjonariuszy w zespole kryminalnym oraz 2 dzielnicowych. Orzyski Komisariat Policji jest czynny od godziny 6.00 do godziny 15.30. Po wyznaczonych godzinach urzędowania, w miarę posiadanych możliwości, wyznaczany jest jeden funkcjonariusz do obsługi zdarzeń kryminalnych w godzinach 14.00 – 22.00 oraz funkcjonariusze do służby patrolowo- interwencyjnej (w godzinach 14.00 – 22.00 oraz od 22.00 do 6.00), będący do dyspozycji dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w Piszcu.

W zależności od sytuacji oraz intensywności zdarzeń interwencje na terenie gminy Orzysz podejmowane są również przez funkcjonariuszy KPP w Piszcu oraz funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Białej Piskiej. Orzyska Policja w ramach realizacji swoich działań współpracuje również z Oddziałem Żandarmerii Wojskowej w Bemowie Piskim, Strażą Leśną Nadleśnictwa w Giżycku i Drygałach, Państwową Strażą Rybacką w Olsztynie oddział w Elku, Mazurską Stacją Ratownictwa w Okartowie, Państwową i Ochotniczą Strażą Pożarną, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Orzyszu oraz Państwową Inspekcją Weterynarii.

Jak wynika z przekazanej informacji w 2021 roku na terenie gminy nie odnotowano przestępstw ciężkich gatunkowo oraz zorganizowanych grup przestępczych. Do najczęstszych przestępstw należą przestępstwa przeciwko mieniu w tym kradzieże, kradzieże z włamaniem oraz uszkodzenia mienia. Ogólna liczba odnotowanych przestępstw to 194 (189) przy ogólnej wykrywalności 80,9 (82,4)% oraz 250 (271) wykroczeń, co ostatecznie kwalifikuje gminę Orzysz do gmin spokojnych o niskiej przestępczości.

Niestety dużym problemem na terenie gminy wciąż pozostaje liczba podejmowanych interwencji. W 2021 roku było ich 2366(1755), w tym na terenie miasta 1686 (1016) , natomiast na terenie gminy 680 (739). W dalszym ciągu prowadzone jest wiele interwencji związanych z przemocą w rodzinie. W tym zakresie funkcjonariusze ściśle współpracują z Zespołem Interdyscyplinarnym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Orzyszu.

Gmina Orzysz w roku 2021 wsparła działalność miejscowej policji poprzez przekazanie kwoty 12 000,00zł na służby związane z adaptacją zawodową policjantów OPP Olsztyn.

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Orzyszu na bieżąco monitorują stan bezpieczeństwa oraz porządku publicznego na terenie gminy Orzysz oraz podejmują szereg działań prewencyjnych mających na celu przeciwdziałanie zachowaniom naruszającym ogólnie obowiązujące przepisy w tym m.in. akcje „Bezpieczna droga do szkoły” , „Alkohol i narkotyki” , „Bezpieczne Ferie 2021” , „Pierwszy dzień wiosny 2021”, „Bezpieczny weekend”, „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”, „Akcja Znicz”, „Akcja Bezdomni”(w pewnym stopniu ograniczone z uwagi na pandemię Covid 19).

Monitoring w mieście

W ramach zbudowanego w 2019 roku systemu powstało również Podcentrum Monitoringu zlokalizowane w siedzibie Komisariatu Policji w Orzyszu. Dzięki temu funkcjonariusze policji mają pełen podgląd w czasie rzeczywistym oraz samodzielne możliwości dostępu do zarejestrowanych danych wizyjnych.

Analiza przestępczości na terenie miasta i gminy Orzysz prowadzona przez policję wykazuje, że po zainstalowaniu monitoringu miejskiego, znacznie spadła ilość przestępstw z kategorii zniszczenia mienia i jednocześnie zwiększyła się wykrywalność w tej kategorii przestępstw. W ramach remontu terenu w centrum miasta przy scenie zamontowano kolejne 8 kamer monitorujących.

Krajowa mapa zagrożeń

Krajowa mapa zagrożeń jest opracowana oraz aktualizowana w oparciu o gromadzone w policyjnych systemach informatycznych oraz pozyskiwane od społeczeństwa w trakcie bezpośrednich kontaktów z obywatelami, z przedstawicielami samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych itp., jak również w trakcie realizowanych debat społecznych poświęconych bezpieczeństwu publicznemu.

Naniesienie zagrożeń na wskazanej mapie odbywa się w oparciu o stronę <http://warminko-mazurska.policja.gov.pl/ol/mapa-zagrozen-bezpiecze/24497,dok.html>.

Do krajowej mapy bezpieczeństwa w gminie Orzysz w 2021 r. dokonano 25 zgłoszeń sytuacji niebezpiecznych, w tym 7 potwierdzonych i wyeliminowanych, 18 niepotwierdzonych.

Ochrona przeciwpożarowa

Na terenie gminy Orzysz zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej są realizowane w przy udziale Ochotniczych Straży Pożarnych oraz Państwowej Straży Powiatowej w Piszcu.

Aktualnie na terenie gminy Orzysz działa, w formie stowarzyszeń: 9 Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym 3 z nich tj. Orzysz, Chmielewo i Góra są włączone w Krajowy System Ratowniczo – Gaśniczy. Ponadto jednostka OSP Orzysz, jako jedyna w powiecie, jest powołana do wojewódzkiego odwołu operacyjnego. W organizowanych akcjach ratowniczych na koniec 2021 roku mogło brać udział 100 strażaków – ochotników w tym 14 kierowców oraz 51 strażaków posiadających Kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy.

OSP dysponują 12 samochodami pożarniczymi, 1 łodzią ratowniczą z silnikiem motorowym oraz innym sprzętem niezbędnym do udzielania pomocy oraz ratowania życia i mienia ludzkiego. Na dzień dzisiejszy wyposażeniem i wyszkoleniem ochotnicy nie ustępują strażakom służby państwowej.

W 2021 r. na działalność OSP wydatkowano kwotę łącznie 163 580 zł. Jednostki OSP wyjeżdżały do 257 zdarzeń.

	2020	2021
Wydatki bieżące	221 705,00zł	163 580,00 zł

W związku ze stanem epidemii „COVID 19” w zaistniałej sytuacji nie było możliwości organizacji eliminacji gminnych Turnieju Wiedzy Pożarniczej. Natomiast odbyły się gminne zawody sportowo – pożarnicze, które propagują ochronę przeciwpożarową, integrują strażaków i członków młodzieżowych drużyn pożarniczych oraz sympatyków pożarnictwa z terenu gminy Orzysz.

Obrona cywilna

Burmistrz Orzysza – Szef Obrony Cywilnej Gminy Orzysz realizuje swoje zadania z zakresu Obrony Cywilnej w oparciu o:

- ustawę z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 372);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. 2002 r. Nr 96, poz. 850);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz. U. z 1993 r. Nr 91, poz. 421).

W celu realizacji zadań w zakresie obrony cywilnej, Burmistrz Orzysza posiłkuje się opracowanymi na szczeblu gminy n.w. planami:

- Plan operacyjnego funkcjonowania gminy Orzysz w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny wraz z kartami zadań operacyjnych wraz z załącznikami.
- Plan obrony cywilnej gminy Orzysz.
- Plan dystrybucji preparatów stabilnego jodu na terenie gminy Orzysz;
- Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności gminy Orzysz – ewakuacja II stopnia.
- Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Orzysz na lata 2022- 2025 przyjęty Uchwałą Nr XL VI/337/22 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 26 stycznia 2022r

Główne przedsięwzięcia zrealizowane w 2020 r. to:

- Aktualizacja „Plan obrony cywilnej gminy Orzysz” wraz z pozostałą dokumentacją uzupełniającą, obejmującą powyższą tematykę.
- Koordynowano przedsięwzięcia planistyczno - organizacyjne z zakresu ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia na znacznym obszarze gminy. Etapem końcowym było opracowanie dokumentacji pomocniczej do planu ewakuacji wraz z mapą odpowiedzialności Gminy Orzysz.
- Zgodnie z decyzją Wojewody Warmińsko – Mazurskiego oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych opracowano. „Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Orzysz na lata 2022 - 2025;
- Współpracowano z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego W-M Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Piszcu oraz sąsiednimi gminami w zakresie planowania i organizowania przygotowań obronnych i obrony cywilnej.
- Planowano i realizowano zaopatrywanie podległych jednostek organizacyjnych oraz magazynu OC w niezbędny sprzęt, a także zapewnianie odpowiednich warunków przechowywania, konserwacji, eksploatacji, remontu i wymiany tego sprzętu.

Zarządzanie kryzysowe

Burmistrz Orzysza realizuje swoje zadania z zakresu zarządzania kryzysowego w oparciu o:

- ustawę z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 372);
- ustawę z dnia 27 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz. U. z 2000 r., poz. 1856);
- Decyzję Wojewody warmińsko – mazurskiego w sprawie sytuacji epidemiologicznej związanej z SARS-CoV-2.
- Pozostałe dokumenty Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Wojewody warmińsko – mazurskiego dotyczące problematyki ochrony ludności i przeciwdziałania skutkom SARS- CoV-2.

W celu realizacji zadań w zakresie obrony cywilnej, zarządzania kryzysowego i spraw obronnych, Burmistrz Orzysza posiłkuje się opracowanymi na szczeblu gminy dokumentami:

- Plan operacyjnego funkcjonowania gminy Orzysz w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny. Opracowany plan wraz z załącznikami przesłano do zatwierdzenia do Wojewody warmińsko – mazurskiego.
- Karty zadań operacyjnych;
- Plan zarządzania kryzysowego gminy Orzysz;
- Regulamin Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;

- Regulamin organizacyjny funkcjonowania Urzędu na czas „W”;
- Instrukcja stałego dyżuru;
- Plan zapasowych miejsc szpitalnych;
- Instrukcja pracy na głównym stanowisku kierowania Burmistrza Orzysza w czasie pokoju w razie wewnętrznego lub zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa narodowego, w tym w razie wystąpienia działań terrorystycznych lub innych szczególnych zdarzeń a także w czasie wojny;
- Plan przemieszczenia i funkcjonowania wydzielonych sił i środków Urzędu Miejskiego w Orzyszu na Główne Stanowisko Kierowania w Zapasowym Miejscu Pracy w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny;
- Plan Akcji Kurierskiej Urzędu Miejskiego w Orzyszu.

Główne zadania realizowane w 2021 roku to:

- 1) Prowadzono szeroką działalność związaną z zapobieganiem i reagowaniem kryzysowym w związku z sytuacją epidemiologiczną związaną z wirusem SARS-CoV-2 tj.
 - Organizacja miejsc kwarantanny na terenie gminy Orzysz w przypadku konieczności wyznaczenia takich miejsc;
 - Prowadzenie działalności informacyjnej dla mieszkańców gminy o przestrzeganiu zasad sanitarno - epidemiologicznych oraz obowiązujących przepisach związanych z nowo wprowadzonymi przepisami dotyczącymi lockdownu oraz indywidualnymi obostrzeniami;
 - Pozyskiwanie i dystrybucja środków ochrony indywidualnej ;
 - Organizacja szczepień w tym dowóz mieszkańców gminy Orzysz do punktu szczepień;
 - Organizacja dowozu osób mających problemy z samodzielnym dotarciem do punktu szczepień oraz osób niepełnosprawnych;
- 2) Działalność statystyczna – meldunkowa związana z wirusem SARS – CoV-2.
- 3) Aktualizowano na bieżąco i wykorzystywano w działalności bieżącej „Plan zarządzania kryzysowego gminy Orzysz” wraz z pozostałą dokumentacją pomocniczą;
- 4) Opracowano i przesłano do zatwierdzenia do Wojewody Warmińsko - Mazurskiego „Plan operacyjnego funkcjonowania gminy Orzysz w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny” wraz z pozostałą dokumentacją uzupełniającą;
- 5) Współorganizowano gminne ćwiczenie obronne we współpracy i udziale żołnierzy 15BZ Giżycko;
- 6) Aktualizowano dokumentację Akcji Kurierskiej Administracji Publicznej. Poszczególne egzemplarze planów akcji kurierskiej przesłano do jednostek i instytucji. Sprawozdanie końcowe z powyższej problematyki przesłano do Wojewody warmińsko – mazurskiego, Starosty piskiego i Wojskowego Komendanta Uzupełnień;
- 7) Prowadzono kwartalne i doraźne posiedzenia Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz szkolenia kierowniczej kadry zarządzającej z powyższej problematyki;
- 8) Opracowano nową dokumentację związaną z przygotowaniem Głównego Stanowiska Kierowania Burmistrza Orzysza zapewniającego realizację zadań obronnych w wyższych stanach gotowości obronnej państwa.
- 9) Bieżące prowadzenie spraw związanych z:
 - reklamowaniem żołnierzy rezerwy od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w czasie ogłoszenia mobilizacji i wojny;
 - nakładaniem obowiązku świadczeń osobistych na rzecz obrony (18 świadczeń) i rzeczowych (14 świadczeń);
- 10) Aktualizowano bazę danych w zakresie dostaw, usług i świadczeń na rzecz obronności, w tym sił zbrojnych oraz w ramach zobowiązań sojuszniczych – państwa gospodarza - HNS;
- 11) Kontrolowano realizację zadań z zakresu reagowania kryzysowego przez podległe jednostki organizacyjne;
- 12) Uczestniczono w prowadzonej przez Starostwo powiatowe w Piszku kwalifikacji wojskowej mężczyzn i kobiet rocznika 2002 i roczników starszych, którzy z różnych przyczyn nie stawili się do kwalifikacji wojskowej w wyznaczonym terminie.
- 13) Aktualizowano dokumentację z zakresu zarządzania kryzysowego i spraw obronnych w tym :
 - a. regulaminu organizacyjnego Urzędu na czas „W”,

- b. dokumentacji „Stałego Dyżuru”,
- c. planu świadczeń na rzecz obronności,
- d. planu zarządzania kryzysowego gminy,

Wnioski

- 1) Bezpieczeństwo zapewnia Policja, przede wszystkim przez funkcjonowanie Komisariatu w Orzyszu. Gmina jest oceniana jako obszar o niskim stopniu przestępczości.
- 2) Wsparcie finansowe służb mundurowych na zakup sprzętu, pojazdów lub remonty bieżące.
- 3) Sytuacja geopolityczna oraz obecność wojsk NATO w Orzyszu zwiększa znaczenie przygotowania cywilnego do reagowania na sytuacje kryzysowe poprzez zintensyfikowanie planowania i ćwiczeń w tym zakresie.
- 4) Jednostki OSP w Orzyszu wymagają reorganizacji i systematycznego doposażenia.

Sport, kultura fizyczna i rekreacja

Instytucje sportowe

W 2021 roku zadania własne Gminy z zakresu sportu i rekreacji wykonywał Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Orzyszu, który główne zadania realizował poprzez obiektami sportowo-rekreacyjnymi, współpracę z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi w zakresie sportu i rekreacji oraz koordynację sportowego życia w gminie Orzysz. Jednym z ważniejszych zadań była także organizacja lub też współorganizacja z podmiotami zewnętrznymi, imprez sportowych.

Swoje zadania Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Orzyszu realizował w oparciu o dziewięcioro zatrudnionych pracowników: dyrektora, główną księgową (1/8 etatu), inspektora ds. finansowo-administracyjnych, menedżera sportu, trzech konserwatorów oraz dwóch pracowników obsługi. Liczba zatrudnionych pracowników na przestrzeni ostatnich trzech lat kształtuje się na tym samym poziomie.

Wydatki na funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Orzyszu na przestrzeni dwóch ostatnich lat prezentowały się następująco:

	2020	2021	2022 - plan
Utrzymanie obiektów	265 954,00	263 585,87	280 100,00
Organizacja imprez	78 342,58	93 887,80	87 500,00
Koszty osobowe	495 272,37	573 009,33	605 407,00
Funkcjonowanie biura	70 707,48	75 416,60	69 980,00
Razem	910 276,43	1 005 899,60	1042 987,00

Ważną rolę w życiu sportowym i rekreacyjnym gminy odgrywa także sektor pozarządowy, reprezentowany przez stowarzyszenia działające na rzecz sportu i aktywności mieszkańców, do których należy zaliczyć Klub Sportowy Śniardwy Orzysz, Uczniowski Klub Sportowy Jedyńka Orzysz, Stowarzyszenie Squad Inicjatyw, Stowarzyszenie kolekcjonerów broni palnej i pasjonatów strzelectwa sportowego Zawisza, Koło Polskiego Związku Wędkarskiego w Orzyszu oraz działający przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Orzyszu Strażacki Klub Morsów ArysMors.

W ramach Rocznego Programu Współpracy Gminy Orzysz z organizacjami pozarządowymi w 2021 roku na zadanie z zakresu rozwoju sportu w Gminie Orzysz przeznaczono kwotę 120 000 zł na projekty z zakresu piłki nożnej, unihokeja, i strzelectwa sportowego. Propozycje dotyczyły zorganizowania zainteresowanym mieszkańcom gminy, zarówno dorosłym, dzieciom oraz młodzieży, ciekawych form aktywności sportowej i rekreacyjnej. Organizacje, które uzyskały dofinansowanie, reprezentowały gminę Orzysz nie tylko na forum lokalnym, a również na arenie wojewódzkiej, krajowej i międzynarodowej.

Inwestycje w bazę sportową

W 2021 roku najważniejszą inwestycją w bazę sportową była realizacja kolejnego etapu modernizacji Stadionu Miejskiego, na realizację której pozyskano dofinansowanie pozyskano dofinansowanie w wysokości 15 000,00 zł z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Przy dodatkowym wkładzie własnym w wysokości 21 355,64 zł wykonano remont trybun na powierzchni 600 m² poprzez ułożenie kostki brukowej.

Dodatkowo Gmina Orzysza otrzymała dofinansowanie w wysokości 396 188,76 zł z Ministerstwa Sportu i Turystyki na budowę budynku szatniowo-sanitarnego na Stadionie Miejskim, która to inwestycja realizowana będzie w 2022 roku.

W 2021 roku wykonano także kolejny etap prac na rzecz poprawy bezpieczeństwa osób korzystających z Plaży Miejskiej poprzez zmianę układu pomostu pływającego. Zadanie zrealizowane zostało przez żołnierzy 15 Mazurskiego Batalionu Saperów, realizujących decyzję Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych i miało istotne znaczenie dla funkcjonującego w lecie 2021 roku Kąpieliska Miejskiego, bo dające ratownikom większą swobodę obserwacji osób kąpiących się. W sezonie wakacyjnym z kąpieliska skorzystały setki osób. Przez okres ponad dwóch miesięcy jego funkcjonowania na obiekcie nie odnotowano sytuacji zagrażającej zdrowiu osób z niego korzystających.

Imprezy i wydarzenia sportowe

Miniony rok był kolejnym, trudnym okresem dla organizowanych cyklicznie imprez sportowych, które przyczyniały się także do promocji Gminy Orzysz. Drugi rok z rzędu nie udało się zorganizować choćby jednej ze sztandarowych imprez promocyjnych – Biegu Tygrysa. Te, które doczekały się realizacji często odbywały się w szczególnym reżimie sanitarnym, bądź z ograniczoną ilością osób i widzów.

Do imprez, które mimo trudności związanych z pandemią udało się zrealizować należy zaliczyć m.in. V Bieg Nocy Listopadowej, Złot Samochodów Zabytkowych, Mistrzostwa Polski Long Range, XIII Nocny Turniej Piłki Nożnej, XVII Orzyska Liga Piłki Nożnej.

Kolejny rok Orzysz był także jednym z głównym punktów na wędkarskiej mapie Polski. To za sprawą najważniejszych wędkarskich imprez w naszym kraju. W 2021 roku Orzysz gościł między innymi uczestników Spinningowych Drużynowych Mistrzostw Polski, IV Mazurskich Zawodów w Wędkarstwie Spinningowym czy Międzynarodowego Turnieju Wędkarskiego H2H Polish Edition.

Podjęte kilka lat temu wspólne działania Gminy Orzysz i lokalnego środowiska wędkarskiego skupionego wokół Koła Polskiego Związku Wędkarskiego w Orzyszu zaowocowały także podjęciem przez Międzynarodową Federację Sportu Wędkarskiego decyzji o organizacji w 2022 roku na jeziorze Orzysz 13. Spinningowych Mistrzostw Świata z łodzi.

Majątek i finanse gminy

Stan mienia gminnego

W skład składników mienia komunalnego wchodzi grunty tworzące zasób gruntów zabudowanych i niezabudowanych, grunty oddane w użytkowanie wieczyste na rzecz osób fizycznych i prawnych.

Stan mienia komunalnego na dzień 31.12. 2021 r. wynosi:

Ogólna powierzchnia gruntów stanowiących własność gminy 786,00 ha, tym gminny zasób nieruchomości stanowi 706,00 ha, w tym grunty oddane w użytkowanie wieczyste 80,00 ha.

Wartość mienia komunalnego gminy wynosi 113 940 115,68 zł.

Nieruchomości tworzące gminny zasób nieruchomości stanowią grunty w rozbiciu na użytki:

- użytki rolne w tym tereny nieurbanizowane 182,00 ha,
- leśne i zadrzewione: 74,00 ha,
- zabudowane, zurbanizowane: 85,00 ha,
- drogi: 347,00 ha,
- tereny różne: 18,00 ha.

Sposób rozdysponowania gminnego zasobu nieruchomości przedstawia się następująco:

- a) Grunty przekazane w użyczenie: 23,5739 ha,
- b) Grunty przekazane w trwały zarząd dla jednostek organizacyjnych i na rzecz spółek z udziałem gminy: 13,6811 ha,
- c) Grunty przekazane w zarządzanie dla jednostek organizacyjnych i na rzecz spółek z udziałem gminy – cmentarze o pow. 19,7036 ha, w tym cmentarze nieczynne – 13,7000 ha,
- d) Grunty wdzierżawione w ilości 38,9721 ha,

Pozostałe grunty zasobu gminnego to nieruchomości znajdujące się w bezpośrednim zarządzie gminy to są nieruchomości:

- a) drogi – 347,00ha
- b) grunty leśne i zadrzewione – 74,00ha;
- c) tereny różne, nieużytki, użytki kopalne, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe – 18,00ha;
- d) grunty zabudowane i zurbanizowane – 85,00ha
- e) grunty rolne, w tym grunty nieurbanizowane – 86,0693ha.

Składnikiem mienia komunalnego są budynki i obiekty:

- a) budynki mieszkalne na terenie miasta 80 szt., w tym:

- budynki, w których zawiązane są wspólnoty mieszkaniowe 73 szt.
- lokale gminne w tych budynkach 349 szt.
- b) budynki mieszkalne na terenie wiejskim 14 szt., w tym:
 - budynki, w których zawiązane są wspólnoty mieszkaniowe 2 szt.
 - lokale gminne w tych budynkach - 15 szt.
- c) budynki gospodarcze na terenie miasta - 321 szt.
- d) budynki garażowe na terenie miasta – 37 szt.
- e) budynki gospodarcze na terenie wiejskim - 16 szt.
- f) budynki garażowe na terenie wiejskim - 3 szt.
- g) obiektów kulturalnych 20, w tym w 5-ciu obiektach znajdują się remizy strażackie
- h) 4 remizy strażackie,
- i) 1 obiekt służby zdrowia,
- j) 3 zespoły szkolno – przedszkolne wraz z obiektami towarzyszącymi,
- k) 1 biurowiec administracyjny gminy,
- l) 1 Hala Widowiskowo – Sportowa.

Cała substancja mieszkaniowa na terenie miasta i terenie wiejskim wraz z zabudową gospodarczą, przekazana jest w administrowanie podmiotowi zewnętrznemu – Administrator Sp. z o.o., Oddział w Giżycku, która prowadzi remonty budynków komunalnych oraz windykację należności.

Infrastruktura komunalna administrowana przez Zakład Usług Komunalnych Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka Gminna w skład, której wchodzi:

- stacja uzdatniania wody,
- oczyszczalnia ścieków wraz z obiektami towarzyszącymi,
- zrekultywowane wysypisko śmieci,
- liczna sieć wodociągowa i kanalizacyjna wraz z obiektami na terenie miasta i terenie wiejskim,
- 3 cmentarze komunalne w tym 1 na terenie wiejskim
- ciepłownia na terenie miasta Orzysz,

Udziały w spółkach gminy wynoszą 4 060 686,19 zł.

W okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r. uzyskano dochody:

- 1) Sprzedaż mienia komunalnego na plan 1 100 000,00 zł uzyskano dochód – 2 897 665,99 zł, w tym sprzedano:

- 10 lokali mieszkalnych na rzecz najemców;
- 1 pomieszczenie garażowe na rzecz najemcy,
- 1 budynek użytkowy w formie przetargu ustnego nieograniczonego;
- 17 działek pod zabudowę jednorodzinną w formie przetargu ustnego nieograniczonego;
- 1 działka pod zabudowę wielorodzinną w formie przetargu ustnego nieograniczonego;
- 9 działek w formie bezprzetargowej na polepszenie warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiednich – w trybie art. 37 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami;
- 1 działka pod zabudowę garażową w formie przetargu ustnego nieograniczonego;
- 4 działki pod budynkami stanowiącymi własność osób fizycznych - w formie bezprzetargowej w trybie art. 37 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami;
- 1 działka pod budynkiem stanowiącym własność osób prawnych - w formie bezprzetargowej w trybie art. 37 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami;
- 2 działki niezabudowane o użytku dr - drogi w formie przetargu ustnego ograniczonego do właścicieli nieruchomości sąsiednich;
- 1 budynek świetlicowy w formie zamiany;
-

2) Wpływy z tytułu trwałego zarządu na plan 2 322,00 zł uzyskano dochód 2 256,87 zł.

3) Opłaty za użytkowanie wieczyste na plan 9 672,00 zł uzyskano dochód 9 671,34 zł.

4) Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego we własność na wniosek osób posiadających to prawo na plan 3 600,00 zł uzyskano dochód 3 599,50 zł.

Przekształcono prawo użytkowania wieczystego w prawo własności:

- 1 nieruchomość niezabudowane,
- z dniem 1 stycznia 2019 r. prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych, zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi i wielorodzinnymi przekształciło się w prawo własności - na podstawie art. 4 ust. 1 w związku z art. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz. U. z 2018 r., poz. 1716 ze zm.) – opłaty roczne,

5) Najem i dzierżawa mienia komunalnego na plan 222 000,00 zł uzyskano dochód 230 535,14 zł.

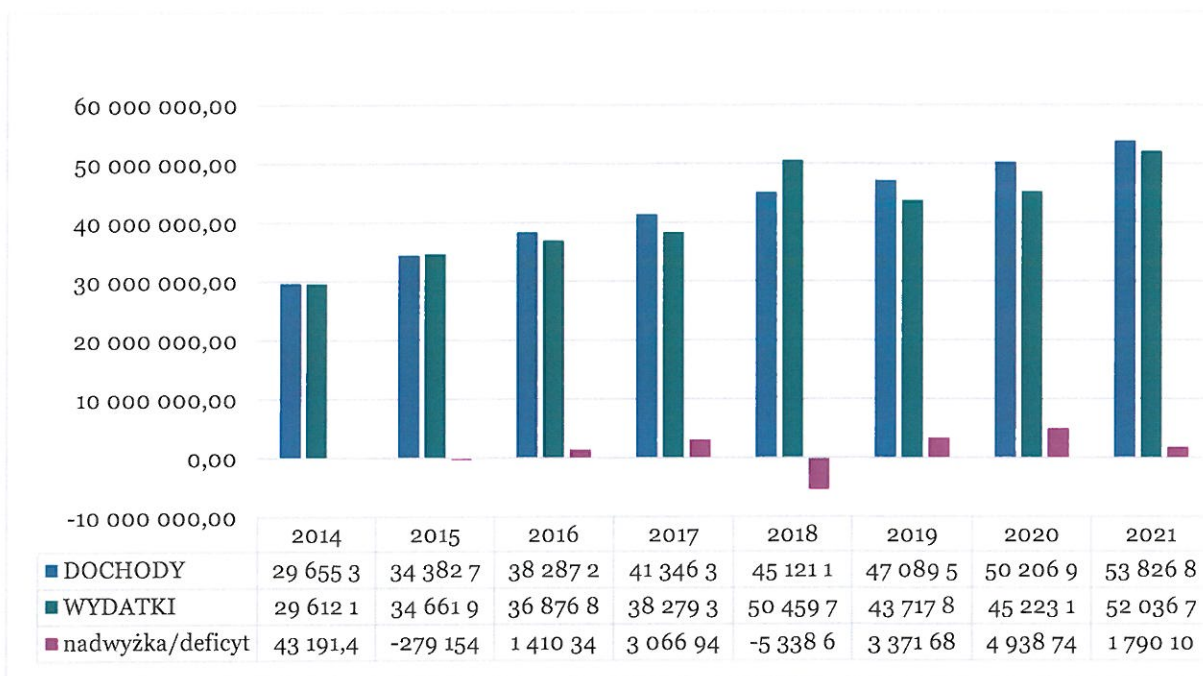
Stan finansów gminnych

Polityka finansowa Gminy Orzysz realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy, która określa źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków.

Budżet Gminy Orzysz na rok 2021 został przyjęty Uchwałą Nr XXX/224/20 w dniu 22 grudnia 2020 r. Zmiany w budżecie w trakcie omawianego roku zostały wprowadzone dwunastoma uchwałami Rady Gminy oraz siedemnastoma zarządzeniami Burmistrza Orzysza.

Wykonanie budżetu na dzień 31 grudnia 2021 r zamknęło się dodatnią różnicą dochodów i wydatków budżetowych tj.: nadwyżką budżetową w kwocie 1 790 101,64 zł

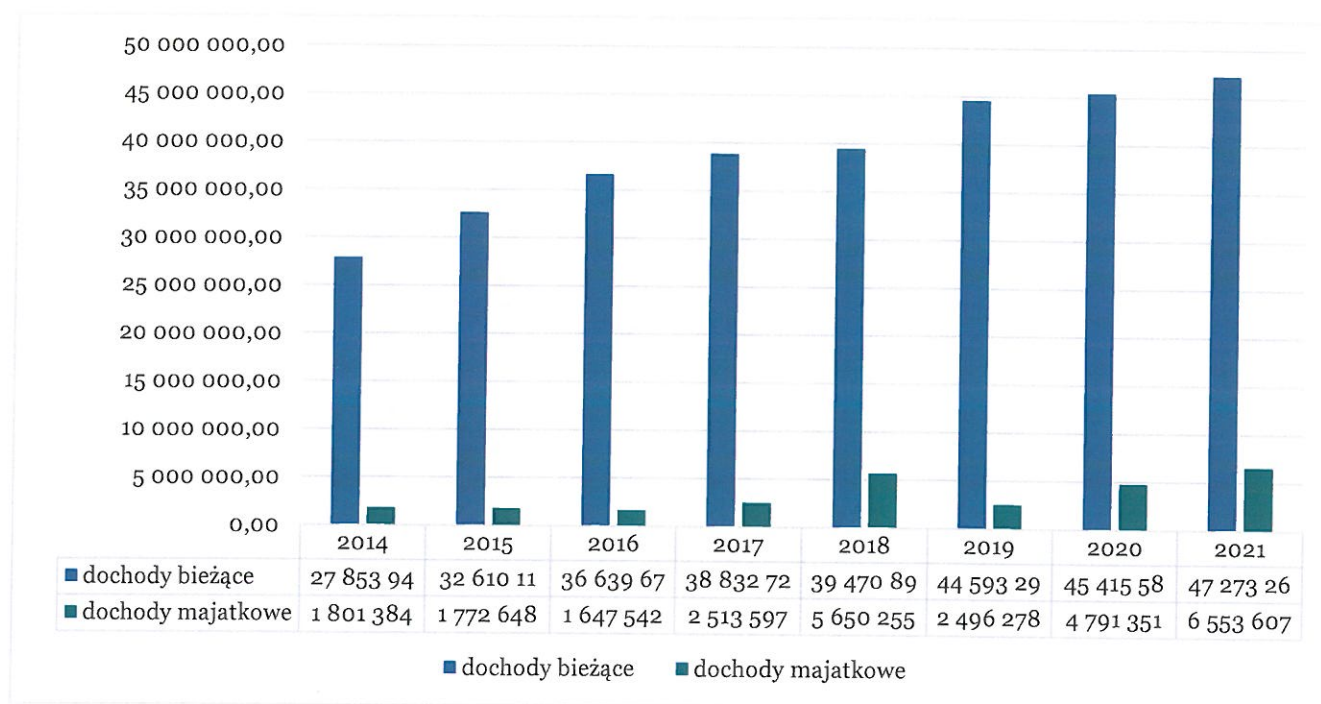
Dochody i wydatki Gminy Orzysz na przestrzeni lat ilustruje poniższy wykres:

Wykonanie dochodów gminy Orzysz na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniosło ogółem 53 826 872,16 zł z tego:

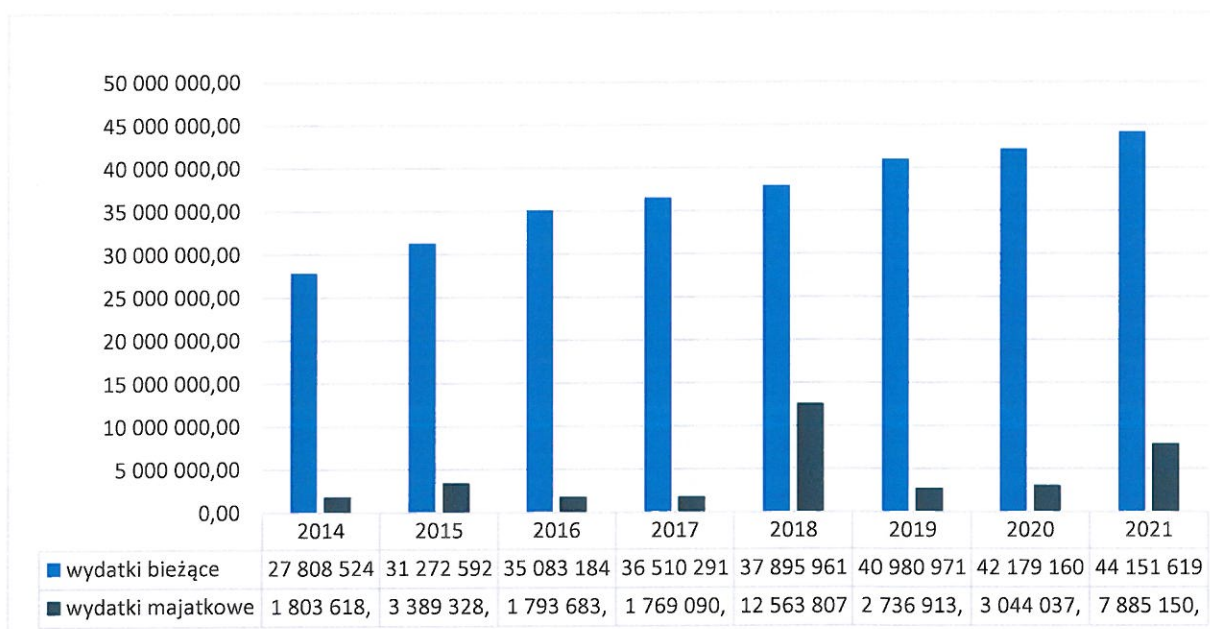
1. Dochody bieżące wyniosły 47 273 264,63 zł i pochodziły z:
 - dochodów z subwencji ogólnej;
 - dochodów z tytułu dotacji na cele bieżące;
 - dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych;
 - dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych;
 - dochodów z tytułu podatków i opłat.
2. Dochody majątkowe wyniosły 6 553 607,53 zł, w tym dochody ze sprzedaży majątku stanowiły kwotę 2 899 048,49 zł, a dochody z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycję wyniosły 3 654 559,04 zł.

Struktura dochodów wg rodzaju w latach 2014-2021 przedstawia się następująco:

Z realizacji budżetu w 2021 r. wynika, iż wykonanie dochodów ogółem wyniosło 100,15%, planu dochodów ogółem. Wykonanie dochodów bieżących wyniosło 100,87 %, planu dochodów, natomiast dochodów majątkowych 95,23 % planu.

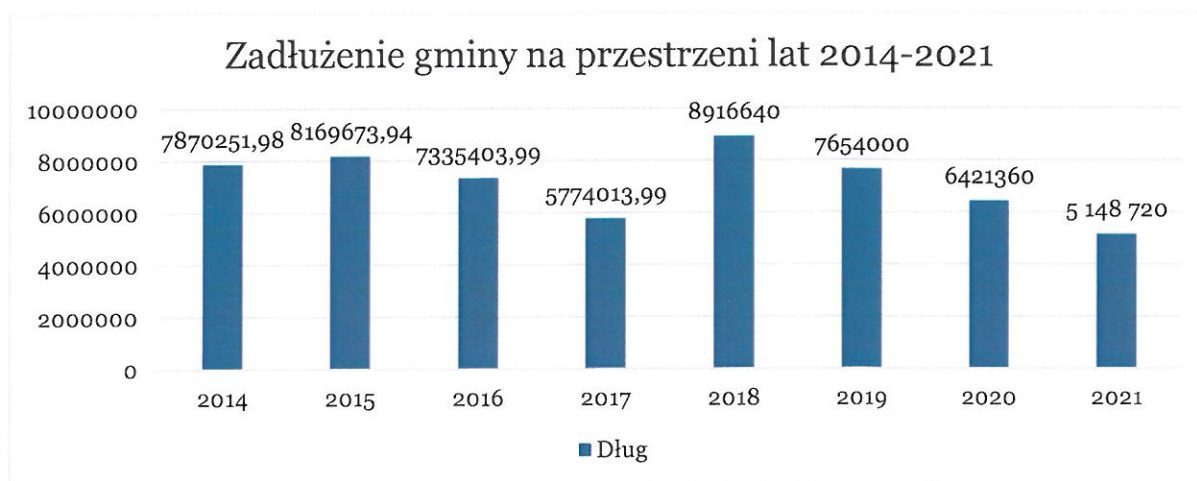
Struktura wydatków wg rodzaju w latach 2014-2021 przedstawia się następująco:

Z realizacji budżetu w 2021 r. wynika, iż w zakresie wydatków ogółem wykonanie wynosi 92,90% planu ogółem, wydatków bieżących wynosi 96,94 % planu ogółem , natomiast wydatków majątkowych 75,30% planu.

Poziom zadłużenia i jego obsługa

Podstawowym celem polityki długu jest zaspokajanie potrzeb pożyczkowych gminy oraz minimalizowanie kosztów obsługi zadłużenia. Zaciąganie pożyczek, kredytów, czy też emitowanie obligacji komunalnych jest niezbędne do finansowania zamierzeń rozwojowych ujętych w przedsięwzięciach Wieloletniej Prognozy Finansowej. Wysokość zadłużenia jest planowana na bezpiecznym poziomie.

Stan zadłużenia gminy z tytułu kredytów, pożyczek na początku roku 2021 wynosił 6 421 360,00 zł. Na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 5 148 720,00 zł. Od 2018 r. widoczny jest sukcesywny spadek kwoty długu. W 2021 r. nie zaciągano przychodów z pożyczek, kredytów czy emisji obligacji. Dokonano terminowych spłat rat kredytów z własnych środków w wysokości 1 272 640,00 zł.

Zarządzanie gminą

Władze gminy

Burmistrz Orzysz - organ wykonawczy

W roku 2018 miały miejsce wybory samorządowe, w których mieszkańcy wybierali organy gminy na kolejną tym razem 5-letnią już kadencję. W wyniku wyborów z 88% poparciem mieszkańcy wskazali na stanowisko Burmistrza ponownie Pana Zbigniewa Włodkowskiego. W roku 2018 Burmistrz zarządzał gminą samodzielnie bez powołania Zastępcy Burmistrza ze względów na realizowany plan oszczędnościowy w gminie. Z początkiem roku 2019 na stanowisko Zastępcy Burmistrza powołana została Pani Beata Jażdżewska, która pełniła nieprzerwanie również w roku 2021.

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Orzysz

Strategia Rozwoju Gminy Orzysz została przyjęta uchwałą Nr XIX/127/16 z dnia 27 stycznia 2016r. i obejmuje lata 2015-2025. Misja gminy została sprecyzowana: Gmina Orzysz- atrakcyjne miejsce dla mieszkańców, inwestorów i turystów. W roku 2021 zaplanowano aktualizację strategii gminy z uwagi na zmieniające się warunki i cele Europy i potrzeby samej gminy Orzysz. Zmieniły się również procedury i zasady tworzenia strategii. W ramach prac nad strategią opracowano diagnozę gminy. Przyjęcie strategii zaplanowano w roku 2022 po szerokich konsultacjach i zaopiniowaniu przez właściwe instytucje.

Opracowanie strategii oparte jest o nowe standardy określone w ustawie o samorządzie gminnym. Strategia będzie silnie powiązana z dokumentami planistycznymi dotyczącymi zagospodarowania przestrzennego. Projekt strategii będzie dodatkowo opiniowany przez zarząd województwa oraz przed uchwaleniem ustalony zostanie obowiązek przygotowania oddziaływania na środowisko. Dokument strategii opracowany będzie w duchu założeń Europejskiego Zielonego Ładu 2050, mającego na celu ograniczenie niskiej emisji, wdrożenie gospodarki o obiegu zamkniętym i rozwijanie zdrowej żywności.

Urząd Miejski w Orzyszu - aparat pomocniczy Burmistrza

Od 2019 roku siedzibę zmienił Urząd Miejski w Orzyszu, przenosząc ją do ścisłego centrum miasta, do wyremontowanego Ratusza przy ulicy Rynek 3. Do budynku, który kilkanaście lat straszył w centrum miasta i niszczał zdewastowany. Urząd funkcjonuje w strukturze wydziałowej. W urzędzie w roku 2021 funkcjonowały następujące wydziały:

- 1) Finansowy
- 2) Organizacyjny
- 3) Spraw obywatelskich, w tym Urząd Stanu Cywilnego
- 4) Edukacji, Kultury, Sportu i Promocji
- 5) Pozyskiwania funduszy, strategii i rozwoju
- 6) Inwestycji, gospodarki komunalnej, planowania i ochrony środowiska

Na czele każdego wydziału stoi jego naczelnik odpowiadający bezpośrednio przed Burmistrzem za realizację zadań publicznych z danego obszaru.

W roku 2021 w budynku ratusza funkcjonował Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz dwie spółki gminne Zakład Usług Komunalnych i Zakład Energetyki Ciepłej oraz biblioteka Polany Kultury. W roku 2021 w budynku uruchomiło swoją działalność Centrum Młodzieżowe z elementami świetlicy środowiskowej.

Rada Miejska w Orzyszu - organ stanowiący gminy

Skład osobowy Rady Miejskiej w Orzyszu w roku 2020 nie uległ zmianie. Radzie przewodniczyła Pani Anna Pilarczyk.

Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Orzyszu

Rada Miejska w Orzyszu w roku 2021 podjęła 101 uchwał, z czego 93 wykonanie powierzyła Burmistrzowi Orzysza. Zmian w budżecie uchwalonych zostało 12, w wieloletniej prognozie finansowej 10. Wszystkie uchwalone zmiany zostały wprowadzone do budżetu i zrealizowane.

Rada uchwaliła obowiązkowe programy roczne:

- 1) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021;
- 2) Gminny Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na rok 2021 w gminie Orzysz;
- 3) Określenia wykazu kąpielisk oraz sezonu kąpielowego na terenie Gminy Orzysz w 2021 roku;
- 4) Zatwierdzenie rocznego sprawozdania finansowego Samodzielnego Publicznego Miejsko – Gminnego Ośrodka Zdrowia w Orzyszu;
- 5) Zatwierdzono roczne sprawozdanie finansowe Gminy Orzysz za 2020 rok oraz sprawozdania z wykonania mienia komunalnego Gminy Orzysz;
- 6) Określenie średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Orzysz na rok szkolny 2021/2022 w celu ustalenia wysokości przysługującego rodzicom zwrotu kosztów przewozu dzieci, młodzieży i uczniów oraz rodziców do placówki oświatowej;
- 7) Program współpracy Gminy Orzysz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2013 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2022 rok.
- 8) Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024;

Rada w 2021 roku podejmowała zmiany statutów jednostek, programy i regulaminy wieloletnie:

- 1) Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Orzysz na lata 2021 – 2028;
- 2) Uchyłono stawki opłat za korzystanie z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Orzysz;
- 3) Określono przystanki komunikacyjne na terenie Gminy Orzysz, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Orzysz, warunków i zasad korzystania z przystanków komunikacyjnych;
- 4) Wystąpiono z wnioskiem o ustalenie urzędowej nazwy miejscowości Mikosze Osada;
- 5) Ogłoszono jednolity tekst uchwały w sprawie przyjęcia statutu samorządowej instytucji kultury – Polana Kultury Centrum Biblioteczno – Kulturalne w Orzyszu.
- 6) Zmiana uchwały określającej zasady sprzedaży lokali mieszkalnych i użytkowych, udzielania bonifikat oraz przyznawania pierwszeństwa w ich nabyciu;
- 7) Określono wzór wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego oraz wzoru deklaracji;
- 8) Wskazano wstępne miejsca lokalizacji nowych przystanków komunikacyjnych przy drogach publicznych na terenie Gminy Orzysz;
- 9) Przyjęcie przez Gminę Orzysz zadania publicznego w zakresie oświaty polegającego na utworzeniu i prowadzeniu Branżowej Szkoły I Stopnia w Zespole Szkolno – Przedszkolnym im. Michała Kajki w Dąbrówce;
- 10) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Orzysz na lata 2021 – 2026;
- 11) Przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Orzysz;
- 12) Przystąpiono do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Nowe Guty w sąsiedztwie Jeziora Śniardwy, gmina Orzysz;
- 13) Założono Branżową Szkołę I Stopnia w Dąbrówce;

- 14) Zmieniono uchwałę w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Dąbrówce;
- 15) Zmiana statutu Gminy Orzysz;
- 16) Przystąpiono do sporządzenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Orzysz na lata 2021-2031 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji;
- 17) Wyrażenie zgody na utworzenie spółki Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa KZN – Warmia i Mazury Spółka z o.o.;
- 18) Zatwierdzono wniosek o wsparcie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa na sfinansowanie objęcia udziałów w tworzonej Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej;
- 19) Zmiana określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania;
- 20) Utworzenie miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli na terenie Gminy Orzysz
- 21) Zmiana ustalonej wysokości diet przysługujących sołtysom Gminy Orzysz oraz sposobu ich wypłacania;
- 22) Określono wysokość diet radnym Rady Miejskiej w Orzyszu i sposobu ich wypłacania;
- 23) Określono wynagrodzenie Burmistrza Orzysza;

Rada w drodze uchwały:

- przejęła od Powiatu Piskiego zadań w zakresie prowadzenia powiatowej biblioteki publicznej.
- udzieliła pomocy finansowej Samorządowi Województwa Warmińsko – Mazurskiego na dofinansowanie zadań związanych z funkcjonowaniem Biura Regionalnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Brukseli w 2021 r.
- Gmina Orzysz przystąpiła do prac nad utworzeniem i opracowaniem Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Obszaru Południowych Mazur;

W Gminie Orzysz funkcjonuje 26 sołectw, ilość w 2021 roku nie uległa zmianie.

Gminne instytucje

W 2021 roku funkcjonowały następujące powołane przez gminę podmioty:

Gminne jednostki organizacyjne:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu
- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy w Orzyszu
- 3) Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna w Orzyszu
- 4) Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Orzyszu
- 5) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Orzyszu
- 6) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Okartowie
- 7) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dąbrówce
- 8) Żłobek w Orzyszu

Gminne instytucje kultury:

- 1) Dom Kultury w Orzyszu z biblioteką, przekształcony w Polana Kultury Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Orzyszu
- 2) Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej

Gminne osoby prawne:

- 1) Samodzielny Publiczny Miejsko-Gminy Ośrodek Zdrowia w Orzyszu

Gminne spółki:

- 1) Zakład Usług Komunalnych w Orzyszu
- 2) Zakład Energetyki Ciepłej w Orzyszu

W roku 2021 nastąpiło połączenie spółek w wyniku inkorporacji. Uruchomiono procedurę zmiany nazwy połączonego Zakładu Usług Komunalnych w Orzyszu na Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Orzyszu..

Przynależność do stowarzyszeń, korporacji i związków

Gmina Orzysz w roku 2020 była członkiem następujących stowarzyszeń i organizacji pozarządowych:

- 1) - Stowarzyszenie Wielkie Jeziora Mazurskie 2020 w Mikołajkach
- 2) - Lokalna Grupa Działania „Mazurskie Morze” w Orzyszu
- 3) - Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej
- 4) - Mazurski Związek Międzygminny Gospodarka Odpadami w Giżycku
- 5) Fundacji Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich z siedzibą w Giżycku.

Współpraca krajowa i zagraniczna

Gmina Orzysza posiada podpisane umowy o współpracy partnerskiej z:

Partnerami z Polski:

- Gmina Miasto Zgierz - podpisane w dniu 14.07.2001r.
- Gmina Sokółka porozumienie intencyjne podpisane w dniu 19.06.2015r.
- Gmina Janowiec – podpisane w dniu 8.09.2019r.

Partnerami z zagranicy:

- Gmina Kropp, Niemcy - podpisane w dniu 12.07.2002r.
- Rejon Wołodarsk- Wołyński i Gmina Wołodarsk Wołyński, Ukraina - podpisane w dniu 07.07.2006r. Obecnie miasto i rejon Horoszków.
- Gmina Rejonowa Skuodas, Litwa- podpisane w dniu 02.07.2010r.
- Gminą Gori, Gruzja - podpisane w dniu 07.05.2016r.
- Gminą Jelsk, Białoruś – podjęta uchwała Rady Miejskiej, porozumienie nie zostało podpisane w 2021 roku.

Gmina Orzysz zawarła też porozumienia o wspólnej realizacji projektów z gminami Alitus, Varena i Łódździe na Litwie oraz z miastem Gusiew w Rosji (Obwód Kaliningradzki).

W 2021 roku w ramach programu święta miasta zorganizowana została konferencja pn. „Promocja Dobrych Praktyk z Miastami Partnerskimi Gminy Orzysz”, która miała na celu podsumowanie dotychczasowej kiltunastoletniej działalności z miastami partnerskimi, jak również omówienie możliwości kontynuowania współpracy w nowych obszarach. Przedsięwzięcie to współfinansowane zostało przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach konkursu WM DLA WM 2021.

Konferencja odbyła się 28 sierpnia br. w Marinie Śniardwy „Resort & Spa” w Nowych Gutach. Uczestniczyli w niej przedstawiciele miast partnerskich Gminy Orzysz z Niemiec, Litwy, Ukrainy, Gruzji oraz Polski. Gościem honorowym była Wicemarszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego Pani Sylwia Jaskulska.

Podczas prezentacji omówiliśmy pozytywne strony partnerstwa międzynarodowego, rezultaty wspólnych przedsięwzięć i korzyści z nich płynące.

Każdy z naszych partnerów to inny obszar współpracy. Z Miastem Zgierz nasze partnerstwo rozpoczęło się w czerwcu 2001 roku. Skupiamy się przede wszystkim na polityce senioralnej i wymianie doświadczeń między samorządami. Jest to najdłużej trwająca współpraca, dlatego ważnym elementem

podczas konferencji było odnowienie umowy partnerskiej między Miastem Zgierz, a Gminą Orzysz z okazji Jubileuszu 20-lecia współpracy. Ta symboliczna deklaracja ma spowodować zacieśnienie relacji między naszymi miastami.

Budżet obywatelski

Budżet obywatelski w roku 2021 nie był realizowany. Dla gmin tej wielkości jak Orzysz jest to zadanie fakultatywne, co oznacza, że samorząd może podjąć tę inicjatywę, ale nie musi. Budżet obywatelski prowadzony w zaproponowanej przez ustawodawcę formie nie przyjął się w gminie Orzysz, choć podjęto kilka lat temu tę próbę. Prowadzone są natomiast z powodzeniem inne działania mające na celu włączenie obywateli w podejmowanie decyzji o przyszłych projektach. Są to przede wszystkim fundusz sołecki na terenach wiejskich, czy Program „Wspólne podwórko” w mieście. Program w ramach regrantingu realizowany jest na terenie gminy poprzez dofinansowanie społecznych inicjatyw lokalnych. W roku 2021 wydatkowano w ramach tego Programu kwotę 100 000,00zł.

Partycypacja społeczna

Burmistrz Orzysza wspólnie z Radą Miejską w Orzyszu powołał szereg podmiotów doradczo-opiniujących, które w wybranych obszarach życia mieszkańców współtworzą politykę, projekty, działania i prawo obowiązujące.

Do aktywnie działających należą:

- Gminna Rada Seniorów
- Młodzieżowa Rada Gminy
- Społeczna Rada przy Ośrodku Zdrowia
- Konwent Sołtysów
- Kolegium dyrektorów szkół
- Rada Sportu
- Rada kultury
- Rada Muzeum
- Zespół ds. projektu Orzysz naturalnie - Miasto Zielonych Projektów

Na stronach BIP funkcjonuje Platforma konsultacji społecznych, gdzie zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Orzyszu publikowane są wszystkie prowadzone konsultacje społeczne. W roku 2021 przeprowadzono konsultację społeczną dokumentu Roczny Program współpracy Gminy Orzysz z organizacjami pozarządowymi, wykazu kąpielisk oraz sezonu kąpielowego na terenie gminy w 2021 roku, ustalenia nazwy urzędowej dla Mikosze-Osada.

Tradycyjnie założenia i kierunki działań na kolejny rok Burmistrz Orzysza przedstawiał na spotkaniach wiejskich oraz w mieście z różnymi grupami społecznymi. Było to miejsce do dyskusji nad przyszłymi zamierzeniami, zasadnością ich realizacji oraz sposobie wykonania. Szereg tych spotkań z uwagi na stan pandemii przeniesiona została do świata wirtualnego z wykorzystaniem kontaktu online.

Polityka informacyjna

Źródłem informacji o pracy Burmistrza, Rady, jednostek, spółek jest Biuletyn Informacyjny Magazyn Samorządowy Gminy Orzysz. Periodyk wydawany jest w ilości 1500szt. i kolportowany za pośrednictwem sołtysów oraz placówek handlowych na terenie miasta. Biuletyn jest wydawnictwem bezpłatnym i ma charakter wyłącznie informacyjny. Na jego łamach nie ma reklam, materiałów sponsorowanych itp.

Codziennym aktualnym źródłem informacji o działalności organów i jednostek gminy są portale społecznościowe FB. Niemal wszystkie jednostki posiadają własne fanpage`e. Poza tym każdy podmiot prowadzi stronę internetową.

Burmistrz Orzysza składa na każdej sesji Rady Miejskiej w Orzyszu szczegółową Informację o działalności Burmistrza Orzysza pomiędzy sesjami Rady. Informacja jest publikowana na stronie BIP.

Wnioski

- 1) Stale rozwijana jest współpraca partnerska z krajowymi i zagranicznymi partnerami, skutkująca wspólnym sięganiem po środki zewnętrzne na realizację celów. W 2021 roku zorganizowano konferencję dedykowaną współpracy partnerskiej gminy Orzysz.
- 2) Skutecznie prowadzona i rozwijana jest marka Orzysz Wojskowa Stolica Polski, dająca rozpoznawalność miastu w całym kraju.
- 3) Ilość, a przede wszystkim aktywność podmiotów współuczestniczących w decydowaniu o kierunkach i działaniach samorządu świadczy o wysokim zainteresowaniu mieszkańców sprawami swojej gminy.
- 4) Program „Wspólne Podwórko” cieszył się dużym zainteresowaniem wspólnot mieszkaniowych i grup nieformalnych, dlatego należy kontynuować jego funkcjonowanie w latach kolejnych.

Załącznik nr 1 do Raportu: Inwestycje w 2021 roku

INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA				
Nazwa zadania	Źródło finansowania	Poniesione koszty	Zakres prac	
Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej przy ul Polnej w Orzyszu – II etap	Fundusz Przeciwdziałania COVID 19- 100 % dofinansowania	71 400,00	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej wraz z przepompownią na ul. Polnej w Orzyszu.	
Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w m. Pianki	PROW 2014-2020	1 434 967,29	Budowa sieci instalacji wodno-kanalizacyjnej wraz z przepompownią główna i przydomowymi przepompowniami w miejscowości Pianki	
INFRASTRUKTURA DROGOWA				
Nazwa zadania	Źródło finansowania	Poniesione koszty	Zakres prac	
Budowa drogi gminnej na ul. 1 Maja w Orzyszu	Fundusz Dróg Samorządowych	1 801 430,00	Przebudowanie drogi o nawierzchni żwirowej na nawierzchnię asfaltową wraz z chodnikami, ścieżką pieszko-rowerową, oznakowaniem pionowym i oświetleniem	
Przebudowa drogi we wsi Czarne	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych	160 000,00	Wyremontowany odcinek drogi z gruntowej na asfaltową w miejscowości Czarne	

Przebudowa drogi gminnej Dziubiele- Suchy Róg	Środki własne	570 845,00	Wyremontowany odcinek drogi z gruntowej na asfaltową od miejscowości Dziubiele do miejscowości Suchy Róg na odcinku 600 m
Przebudowa dróg gminnych ul. Słoneczna , Kwiatowa , Klonowa	Fundusz Dróg Samorządowych	1 742 631,26	Przebudowanie drogi nawierzchni żwirowej na nawierzchnię asfaltową wraz z chodnikami , ścieżką pieszo-rowerową, oznakowaniem pionowym i oświetleniem
Budowa targowiska gminnego w Orzyszu	PROW 2014-2020	1 828 850,00	Budowa targowiska przy ul. Mazurskiej w Orzyszu- realizacja do września 2022
Wymiana opraw rてciowych na LED w ul. W miejscowości Nowe Guty	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne- • Fundusz sołecki 	14 358,85	Wymiana opraw rてciowych na LED w Nowych Gutach
Dobudowa oświetlenia w miejscowości Grądy	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne- • Fundusz sołecki 	33 260,97	Dobudowa oświetlenia w miejscowości Grądy
Dobudowa oświetlenia w miejscowości Ogródek	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz sołecki • Środki własne 	20 000,00	Dobudowa oświetlenia w miejscowości Ogródek
Budowa oświetlenia w Pianki (Aleksandrowo)	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz sołecki 	11 017,44	Budowa oświetlenia w Piankach
Montaż lamp solarnych w miejscowości Drozdowo-Zastrużne	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz sołecki 	7 947,03	Montaż 6 lamp solarnych w miejscowości Rostki Skomackie
Zakup lamp LED m. Szwejkówko	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz sołecki 	11 362,99.	Dobudowa oświetlenia w miejscowości Szwejkówko

Wymiana oświetlenia na u. Ełckiej, Giżyckiej i Rynek	• Środki własne		32 932,97	Wymiana oświetlenia na ul. Ełckiej 22- szt., na ul. Giżyckiej – 7 szt., ul. Rynek- 5szt.
Zakup i montaż lamp LED w m. Czarne	• Fundusz sołecki • Środki własne		5 206,30	Zakup i montaż
Wymiana lamp w m. Góra	• Fundusz sołecki • Środki własne		4 103,15	Zakup lamp
Wymiana lamp w m. Gaudynki	• Fundusz sołecki		4000,00	Wymiana oświetlenia w miejscowości Gaudynki
Przebudowa układu zasilania opraw sodowych na ledowe	• Środki własne		3 317,00	Przebudowa układu zasilania w Orzyszu
Zakup i montaż oprawy- Okartowo-Tartak	• Środki własne		1 703,38	Wymiana opraw Okartowo- Tartak
RAZEM OŚWIETLЕНИЕ				
			149 210,08 zł	
Budowa pomostu w Rostkach Skomackich	• Środki własne		10 000,00	Budowa pomostu na działce nr 34 w miejscowości Rostki Skomackie
Remont pomostu w sołectwie Okartowo	• Środki własne		11 600,00	Remont pomostu w Okartowie
Zakup i montaż paneli fotowoltaicznych na budynku świetlicy wiejskiej w Grzegorzach	• Fundusz sołecki • Środki własne		13 601,43	Zakup i montaż paneli fotowoltaicznych

INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

Nazwa zadania	Źródło finansowania	Poniesione koszty	Zakres prac
Budowa przystani kajakowej przy Ogródku Jordanowskim	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie 15 000,00 zł • Środki własne- 25 000,00 zł 	40 000,00	Budowa pomostu o konstrukcji drewnianej o pow. Ponad 60m ² wraz z przy Ogródku Jordanowskim
Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez zagospodarowanie Ogródka Jordanowskiego „Kaczka podróżująca po drogach transgranicznych”	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne – 424 564,43 Interreg Litwa – Polska 1 332 779,77 	1 757 344,20	Przebudowa Ogródka Jordanowskiego wraz z budynkiem sceny i zagospodarowaniem zieleni
Opracowanie dokumentacji technicznej na rozbudowę Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Dąbrówce o budynki z przeznaczeniem na Ośrodek Zielonej Szkoły	Środki własne	52 890,00	Opracowano kompleksowy projekt dokumentacji na dwa budynki zlokalizowane przy szkole w Dąbrówce

INFRASTRUKTURA – ŚWIETLICE WIEJSKIE			
Nazwa zadania	Źródło finansowania	Poniesione koszty	Zakres prac
Budowa budynków pełniących funkcje zaplecza wiejskiego centrum rekreacji i kultury w miejscowości Wężewo	Środki własne	250 000,00	Budowa budynku o konstrukcji murowanej: - o pow. 40 m ²
Remont dachu na świetlicy wiejskiej w miejscowości Dąbrówka	• Fundusz sołecki Środki własne	86 761,83	Zmiana pokrycia dachowego na budynku świetlicy wiejskiej w Dąbrówce
INFRASTRUKTURA SZKOLNA			
Nazwa zadania	Źródło finansowania	Poniesione koszty	Zakres prac
Dobudowa budynku do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Okartowie	• 100 % środki własne	299 542,55	Dobudowa budynku o konstrukcji murowanej o pow. Ponad 87 m2 składających się z 3 wydzielonych pomieszczeń.

INFRASTRUKTURA SPORTOWA

Nazwa zadania	Źródło finansowania	Poniesione koszty	Zakres prac
Modernizacja Stadionu Miejskiego w Orzyszu	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Woj. Warm.-Maz. w Olsztynie- 15 000,00 zł • Środki własne- 25 000,00 zł 	40 000,00	Wymiana kostki brukowej pod widownią (siedziskami) na stadionie

INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

Nazwa zadania	Źródło finansowania	Poniesione koszty	Zakres prac
Renowacja cmentarza wojennego w Cierzpiętach	Środki własne – 49 697,00zł.- Środki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego- 86 303,00zł.	136 000,00	Renowacja cmentarza z I wojny światowej w Cierzpiętach
Budowa Orzyskiej Miejskiej sieci szerokopasmowej przy ul. Leśnej	środki własne	32 500,00	Wykonanie przycisków do ułożenia sieci infrastruktury internetowej na ul. Leśnej
Przebudowa ciągu pieszo-jezdnego do Ogródka Jordanowskiego	Środki własne	40 000,00	Przebudowa ciągu pieszo-jezdnego na odcinku od wjazdu ulicy Wojska Polskiego do Ogródka Jordanowskiego

Opracowanie dokumentacji technicznej dla projektu budowy Centrum Informacji Turystycznej z wiatą przystankową	Środki własne	11 685,00	Opracowanie dokumentacji techniczno-kosztorysowej do budowy budynku centrum informacji turystycznej z wiatą przystankową w centrum Orzysza
Projekt „Partnerstwo. Przedsiębiorczość. Działanie. „Program Interreg Litwa-Polska”	Interreg Litwa – Polska - 200 041,95 zł Środki własne - 35 301,52 zł	235 343,47	Zakup zestawu kina plenerowego i 40 leżaków, 3 łodzi z silnikami zaburtowymi i przyczepkami, organizacja szkoleń i obozów dla młodych ludzi (16-29 lat) dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej.
RAZEM		10 776 602,11 zł.	

